

Reggeli Ujság

14. évfolyam

Noviszád, 1933 július 2, vasárnap

153. szám

A nagy válság erjedése

A Reggeli Ujság számára írta dr. TAPAY-SZABO LASZLÓ egyetemi tanár

Budapest, július 1.

A politika rendkívül könnyű mesterség lenne, ha benne csak azzal kellene törődni, hogy meg bírja-e csinálni az ember azt, amit akar? Miután azonban ezen kívül arra is kell ügyelni, hogy annak, amit csinálunk, mi lesz a következménye, — a politikusnak a sorsa mindig többé-kevésbé bizonytalan; hiszen az ember oly ritkán látja előre tisztán a jövőt! Még Napoleonnak és Bismarcknak is csak egy bizonyos időpontig voltak sikerei; Napoleon láthatta élete művének teljes összeomlását; Bismarckot túléltelte nagy alkotása, — egyelőre, — de milyen megváltozott alakban és mennyire legyengült állapotban!

Ma különösen időszerű dolog arról elmélkedni, hogy nem mindig a leggyorsabban elérhető siker a legértékesebb.

Az, ami most Németországban történik, veszedelmesen hasonlít ahhoz a folyamathoz, mely az orosz császárságot romba döntötte.

Tudjuk, hogy a cári birodalmat a bolsevizmus robbantotta fel, ezt pedig a németek csinálták meg az oroszok számára. Ez tagadhatatlanul a méregkeverés egy nem volt:

egy nép lelkének a megmérgezése abból a célból, hogy ez a nép ne legyen többé harc-képes.

Zárt vasuti kocsikban csempészték a németek Lenint és Trockijt Svájcából az orosz frontra, hogy a front mögött kiépíthessék a forradalmat. Amulva olvastuk cenzura-hivatalunk utasításai között, hogy az orosz bolsevista mozgalmáról nem szabad elítélően írni és hogy Lenin egyéniségét tartózkodóan kell megítélni, mert nem lehet tudni, hogy a dolog hogyan fog végződni. Hogy az Oroszország számára készült méreg előbb utóbb más országokra nézve is veszedelmessé válik, ezzel a következménnyel nem számolt senki.

A németországi eseményeket most szintén az jellemzi, hogy a Hitler-forradalom vezetői

hábózás nélkül megtesznek mindent, amit csak bírnak, ha ez rájuk nézve a jelen pillanatban előnyös, — de azzal, hogy a mai cselekedetnek holnap vagy holnapután mi lesz a következménye, nem törődik senki.

Egészen kézenfekvő dolog, hogy ez a meg gondolatlanúság előbb-

utóbb megbosszulja magát. A német birodalom minden országában és minden tartományában

zsufolva vannak a börtönök.

Akinek semmi egyéb bűne nincs csak az, hogy nem lelkesedik az új uralomért, az is hüvösre kerül azzal az ürüggyel, hogy

„védő őrizet“

alá kellett helyezni, nehogy el-lene forduljon „a nép haragja“. Ugyanis minden a nép nevében szól, holott nyilvánvaló, hogy a nép igen jelentékeny része nem azonosítja magát azokkal a dolgokkal, amik történnek. A nép vagy közömbös, (és ilyenkor nincs szerepe az eseményekben.) vagy lelkes, és ilyenkor azt cselekszi, amit parancsolnak neki, — de sohasem azt, amit ő maga akart cselekedni.

Nyilvánvaló, hogy napjainkban a német nép nagy tömegei közömbösek.

mert nem szólnak bele az eseményekbe, sem helyeslőleg, sem elítélőleg. Az, hogy a nép szélesebb rétegei megmozduljanak, csak idővel fog bekövetkezni.

És hogy miért lesz így, az egészen világos.

Ha a németek letartóztatnak egy embert, aki nem gonosztevő, hanem egy más politikai nézetet valló tisztességes polgár, akkor ezen a letartóztatáson nem csupán ő fog megütközni, hanem mások is, többen vagy kevesebben: családjának tagjai, legjobb barátai, s azok, akik a politikában vele egy nézetet vallanak. Ha tehát e percben le van tartóztatva tizezer ilyen ember, akkor ez nem azt jelenti, hogy a mai rezsimnek ez a tizezer fogoly az ellensége:

a mai rezsim ellenségei közé kell sorozni mindazokat, akik a letartóztatott tizezer emberrel rokoni kötelék, baráti kapcsolat, vagy azonos politikai meggyőződés alapján rokonszenveznek.

Tehát a Hitler-uralom mögött ott van már egy tábor, mely ezt az új rendszert szíve mélyéből gyűlöli.

A többi már tisztán a matematika dolga:

bizonyos számmal ki lehet fejezni azt a tábor, mely az új uralmat támogatja és vele rokonszenvez; és ugyancsak bizonyos számmal lehet kifejezni azoknak a tábor, akik börtönben vannak vagy nagy kárt szenvedtek, s akik az új rendszer akár bűnös, akár ártatlan ellenségeivel rokonszenveznek. Ugy az új rendszer híveinek, mint az új rendszer ellenségeinek száma változásoknak van kitéve: növekedhetik, vagy csökkenhet, az események és körülmények befolyása szerint.

Attól függ tehát minden, hogy melyik szám nagyobb: a híveké vagy az ellenségeké?

Sőt talán nem is a pusztán szám határoz; hiszen még a harc tere is mindig a létszám határoz. — egy kisebb sereg, mely a maga igazáról jobban meg van győződve, vagy amely több lelkesedéssel áhítja a győzelmet, sőt esetleg az is, amelyik jobban el van keseredve, győzhet a nagyobb szám ellen.

A helyzet tehát nagyon kiélezhető anélkül is, hogy az új rendszer ellenségei többre jutnának.

Egészen különleges ez a helyzet azért is, mert mindkét tábornak a tömegei ugyanazon fajból erednek és kétségtelenül azonos nemzeti ideálokot vallanak, egy nyelven beszélnek, azonos a kultúrájuk és kétségtelenül azonos a soruk, — egymástól oly elválaszthatatlanok, mintha nem csupán testvérek, de valóságos szíam ikerk lennének. A népek a jellem kérdéseiben nem igen különböznek az egyénektől s reájuk is illik az a tétel, hogy

amikor a testvérek gyűlölik egymást, az az igazi gyűlölet!

Hogy mi a valóságos helyzet, azt

a szomszédok

persze jobban látják, mint a németek, mert hiszen ők is felette érdekelve vannak a jövő kialakulásában, és nem lehetetlenség, hogy Európa új tüzfészékének szomszédtságában éberebben figyeljenek az eseményekre, mint magában a tüzfészékben.

Mindenesetre már az is megállapítható, hogy

a többnyire gúnyosan, és olyan sokszor lenézően emlegetett Balkán fényesen rehabilitálva van.

mert a Balkánon sohasem történtek oly messzemenő dolgok, mint mostanában Németországban.

Mindazonáltal nem valószínű, hogy

egészen a polgárháborúig

elfajulhatna a dolog. Középeurópa 1918-iki összeomlása után nem jó tapasztalatot szerzett a világ azzal a politikával, hogy mindenkét egyszerűen a sorsára kell biz-

ni. 1918-ban úgy látszott, hogy ez lesz a legolcsóbb megoldás; de az a zűrzavar, mely ezt a megoldást követte, csakhamar teljesen fizetésképtelenné tette azokat, akiktől fizetés-teljesítéseket vártak s felborultak a kártérítési tervek.

A világ nem nézné megegyezést tétlenül azt a nagy vagyongyomrolást, melyet egy polgárháború okvetetlenül előidézne,

s a németeknek csak át kell tekinteniük a Rajnán és már láthatják, hogy ma már sok minden nem lehetséges abból, ami 1919-ben és 1920-ban még lehetséges volt.

A leszerelési tervek ezért csak ábrándok ma még. Igaz, hogy a mai állapot fenntartása retentő áldozatokat kíván, de hátha a kár, melyet az elővigyázat elmulasztása okozna, még sokkal nagyobb lenne?! Ki vállalhatná ezért a felelősséget?

Ezt bizonyára azok is tudják, akik most Londonban tanácskoznak a világ sorsának megjavításáról, bizonyára a sors megjavításának legkisebb reménye nélkül.

A must még forr és ki mondhatná meg már ma, hogy milyen bor lesz belőle? Mindenesetre még jó ideig kell várunk, míg megtudjuk, hogy az európai erjedés terméke nemes bor lesz-e, vagy közönséges ecet?

Megegyezés készül az aranyalap ügyében?

A kérdést Roosevelt válasza dönti el

Londonból jelentik: Hirszerint péntek este teljes megegyezés jött létre MacDonald, az aranyalapon álló országok, Franciaország, Olaszország, Svájc, Hollandia, Belgium, Lengyelország, valamint az amerikai delegátusok között, az

aranyalapon álló államok által benyújtott memorandum ügyében.

A tervezet szövegét megtáviratozták Rooseveltnek, kinek választát mára várják.

Elhagyta állását a Népszövetség új főtitkára

Genfből jelentik: Sir Eric Drummond, a Népszövetség főtitkára tegnap megvált állásától és átadta helyét a korábban megválasztott francia Avenolnak.

Az új főtitkár azelőtt a francia kormány pénzügyi tanácsosa volt.

A távozó Drummond főtitkár mint ismeretes, sok támadás érte a kisebbségi ügyekben követett politikája miatt.

Noviszádi divatlevél

Noviszád, 1933 július 2

NAGYSÁGOS ASSZONYOM

Kívánsága szerint, amellyel arra kért, hogy általános vonásokban számoljak be a noviszádi divatról, mint olyatról, amely mostanában döntő befolyással bír a dunabánsági divat kialakulására — tehát természetesen megkísérlem nagy vonásokban vázolni a noviszádi divatot. Bár nem vagyok kíméltetett divatszikkért, mégis úgy gondolom, hogy hosszúság megfigyeléseim és tanulmányozásaim alapján eléggé kimerítő és aránylag hű képet tudom nyújtani az itteni divatnak.

— Mint Nagyságos Asszonyom is megfigyelhette, az idei női divat általában a színek gazdagságában és a formák szeszélyes változatoságában nyúl vándor meg. A szívrózsák összes színei fellelhetők a nyári női ruhák anyagában, bár a piros szín határozottan túlsúlyos. A piros szín külön fejezetet érdemelne, azonban papírszűke miatt nem tárgyalhatom a piros színt külön fejezet gyanánt, csak annyit jegyzek meg, hogy a piros összes árnyalataiban uralja a divatot. A ruhák színe mindig összhangban van az arc színével. Illetőleg fordítva. Erősebb színű anyaghoz jobban illik elpírulni és megfordítva. A kalap és a cipő mindig piros, elhaz utána mellet a szürke, még pedig kizárólag a galamb, illetőleg ezüstszerű, alkalmas azonban a fehér is. Szűke haj kiválóan érvényesül a piros kulap alatt, azonban igen jól fest a világossárga, okker, barna, fekete, indigókék, narancsvörös, lila és fehér is. A zöld haj nem ajánlatos, mert kissé sápadtá teszi az arcot. Piros kalaphoz jól áll a kék szem, de használható hozzá fekete, sárga, rózsaszín és vörös szem is. Elterjedt a piros kabát is szürke gombokkal, szürke héléssel és nagy üres zsebekkel. Piros fülbevaló, karperce és köröm harmonikus. A piros színt megtaláljuk még a strandon, itt azonban inkább a barna előkelő, bár az időjárás miatt egyelőre még elvétve találkozunk vele. A bőr színe sárgás, barnabarna, igen arisztokratikus a rézbőr.

Általában a piros szín az uralkodó, rövidesen már mindenkin uralkodik és mindenütt. Piros ruhához megy és eper-fagyaltot, meg málnaszörpöt fogyasztanak.

Ujabbban előtérbe nyomul a fehér ruha. Általában forró, derült nyári napokon hordják. Eddig még csak elvétve látható, ideje majd csak decemberben jön el. Fehér nagyszálú kalapok szeplő ellen nagyon divatosak, főleg papírból és fűtőpapírból készülnek. Az az előnyük, hogy könnyen sárgulnak és piszkolódhatnak.

A ruhák formája általában X alakú. Tudniillik a vállak szélesek és a ruha alja bő. Ezáltal azután az egész ruha X alakot vesz fel. A ruha egyébként keskeny, főleg fent háromnegyedrészben. A nyári ruhák rendszeren ujj nélküliek és kényelmesen, lehetőleg minél kényelmesebben dekoltáltak. A nem dekoltáltakon helyes kis fémleteres lepkesokrot viselni. Főleg a feszebb részekben helyezik el, hogy ezáltal csökkentse a feszeséget. Ilyen kis fémleteres szárayakat most már a lá Merkur, a cipőkre is alkalmazzák.

Igy fontos az ap-óbb kellékek, mint a retükül, kesztyű, erayó, poudrier, virágoskor és kutya megválasztása.

Mert, ne tessék csodálkozni Nagyságos Asszonyom, a kutyát is jól meg kell választani. A kutya ugyanis a legújabb divat. Divathölgyeket kutya nélkül elképzelni nem is lehet. Szóval maradjunk a kutyánál. Ez részben izlés dolga, részben azonban alkalmazkodni kell

a divat előírásához.

Már most a kutyát egy választjuk meg, hogy annak színe lehetőleg a ruha színével összhangban legyen. Ez azt jelenti, hogy sárga ruhához sárga kutyát, selyemruhához selyempiacsít, felöltőhöz vadászkutyát, vadász-uhához farkast és így tovább. Igen divatos a fox terrier és az ír terrier, a drótszőrű dachli, a selyemszőrű agár, a borjunagy-

ságu szelidnek, amelynek azonban elővetlenül szelidnek azaz szelidnek kell lennie. Az igazi divathölgy mindjárt egész kutyagardrót szerez be és minden ruhához más kutyát hord. Fűrdő-trikóhoz legújatosabb gummi kutyát viselő, mert ez egyrészt nem árzik el, másrészt meg nem ugat és nem riasztja el a fűrdőzőket.

A többi kutyákkal szemben meg van

az az előnye, hogy fel lehet fújni tetszés szerinti kövérré, míg a többieknél ezt nem lehet megtenni, azután meg szükség esetén rágógumminak is fel lehet használni és az ilyen gummi kutyát kis helyen elfér és még az sem fontos, hogy szobatiszta legyen. Próbálja meg Nagyságos Asszonyom, a viszonzításig kézesókkal!

—6—

A kisantant és Lengyelország megnemtámadási szerződést köt Oroszországgal

Rövidesen létrejön a megegyezés

Londonból jelentik: A Daily Herald szerint valószínűleg a jövőhét végén nagyfontosságú meg nem támadási egyezményt írnak alá Londonban a kisantant és a lengyel kormányok képviselői Szovjetországgal. A szerződés értelmében a felek kölcsönösen biztosítékot vállalnak, hogy nem támadják meg egymást.

Támadónak tekintik azt az államot, amely először üzen meg a háborút a másiknak, vagy más állam területére betör, a másik állam hajóparkját, vagy légi járműveit megtámadja, a másik állam partjait, vagy kikötőit blokádnak alá veszi, a saját területén élő, de más államot támadó fegyveres bandák ellen nem fogantatosít megfelelő intézkedéseket.

A lap közlése szerint Lengyelország és a kisantant még határozottabb megkötéseket kíván a támadás megállítását illetően. Titulescu hírszerint már megegyezett az orosz meghívóval.

Elindult oceánjáró útjára az olasz repülőraj

A repülőraj elérte útjának első állomását, Amszterdamot

Rómából jelentik: Tegnap reggel kézzel 5 óra után elindult oceánrepülő útjára a 25 hidroplánból álló olasz repülőraj, amely hetek óta startkészben várta az időjárási viszonyok jobbrafordulását. Tegnap hajnali 4 órakor Balbo légügyi miniszter, a légiflotta vezetője azt a jelentést kapta, hogy az Alpesek felett megjavult az idő.

Egy órával később uttrakészen felsorakozott a száztízennel pilóta a repülőtéren. Balbo légügyi miniszter lelkes beszédet intézett hozzájuk, majd a király és Mussolini ültetésével gépbeszéltak a pilóták. Rövid egymásutánban szálltak fel a gépek és északi irányban eltűntek a látóhatáron.

Amerre elhaladtak mindenütt repülőgépek fogadták őket. Délben 12 óra 40 perckor kilenven holland katonai repülőgép kíséretében

az olasz flotta megérkezett Amszterdamba.

A leszállásnál kisebb baleset történt. A tizenhetedik gép felfordult, utasai a vízbe estek, de sebesülés nélkül sikerült őket kimenteni.

Amszterdamban rendkívüli ünnepélyességgel fogadták az olasz vendégeket, akik ma folytatják útjukat Irszág felé. Onnan indulnak el az Atlanti Óceán átkelésére.

Noviszád rendkívüli közgyűlésén elfogadták a tűzoltói és csatornázási alap hiteleinek átírását

A noviszádi városi képviselőtestület, a péntek délutáni rendkívüli közgyűlésen, melyen dr. Borota Braniszláv polgármester elnökelt, elfogadta a városi pénztár tűzoltói és csatornázási alapjainak átvitelét az 1932. évről az 1933. évre. A közgyűlés megnyitása után Vuetsics Milivoi városi számvédelmi tanácsos felolvasta a tanács javaslatát, a hitelátviteléről. A városi pénztár múlt évi egyes előirányzott hitelei, valamint bevételei egyrészt kisebbek, másrészt nagyobbak voltak az előirányzottaknál. Így a múlt évi költségvetésben előirányzott jövedelmekből a város 2.652.136,29 dinárnyi kezesletet fordított be, míg

az összes előirányzott bevételeknél 1.280.343,96 dinárral többet vettek be, az előirányzott és a tényleges jövedelmek között pedig 1.371.842,33 dinár különbség mutatkozott.

Az előirányzott kiadásokból a múlt évi elszámolás szerint 22.109 dinár és 38 parával többet, míg az előirányzottnál 1.526.464,79 dinárral kevesebbet adtak ki és ilyenformán megtakarítást értek el, a végre nem hajtott, de előirányzott kiadások megvonásában. Az előirányzott és megvalósított kiadások közötti különbség tehát 1.504.355,41 dinár.

A múlt évi városi zárszámadásban a tűzoltói és csatornázási a-

lap feleslege 132.513,08 dinárt mutat.

Vuetsics Ilija jelentése után dr. Borota Braniszláv polgármester kimerítően ismertette az egyes részek hiteleinek átviteléről szóló javaslatot és kiemelte, hogy az elmúlt évi városi költségvetést 94 százalékleben megvalósították, ami azt jelenti, hogy az elmúlt költségvetési év Noviszádra nézve kedvező eredményeket ért el. A polgármester ezután ismertette a városi számvédelmi hivatal munkáját, majd miután a jelenlévők elfogadták az egyes hitelek átírásáról szóló javaslatot, a közgyűlést berekesztették.

A szivaci képviselőtestület határozatai

A községi képviselőtestület elhatározta, hogy az aratási munkákra először is csak helybeli munkásokat alkalmazhatnak a gazdák, még pedig olyanokat, akiknek semmi vagyonuk nincs. Ha mincs elég földnélküli azonban, akkor alkalmazhatnak olyan, akinek öt holdnál kevesebb vagyona van. Ezek után vehetnek csak vidéki munkásokat. Szigorúan megtiltotta a kaszáló gépek kölcsönadását. A kaszáló részt tizenegy százalékban állapította meg, a gépet is köteles a gazda fizetni, úgy hogy a munkásnak tizenegy százalék tisztán maradjon meg. A részes köteles egy napig összehordani és egy napig a gépnél segíteni, minden további nap után köteles a gazda napi husz dinár napszámot és kosztot adni. Minden munkás, aki négy holdnál több részt vesz fel gépre, nem áthat el, a gazda köteles a munkásnak az egész részt haza hordani. Minden munkás köteles a gazdával szerződést csinálni, amit a községi előjárásnál is be kell mutatni. A gépgazdák 7 százalékos vámost szedhetnek és a munkásoknak 3 százalékos kötelesek fizetni. Idegen gépet csak úgy engednek a határban csépelni, ha 7 százaléknál magasabban csépel. A napszámot a képviselőtestület férfiaknál napi 20 dinárban, míg nőknél 15 dinárban állapította meg és ezenfelül kosztot is kell adni. A főkaszálásnál napi 40 dinár koszt nélkül.

A képviselőtestület felhívja a gazdákat, hogy akinek jégkára van, jelentse be a községhez. Idéig hatózer holdról jelentették be. A hozzáértők becslése szerint a 20.000 holdból álló szivaci határ felét tízezer holdat elvert a jég, melyet csak részben, de legnagyobb része egészen, úgy hogy a kárt nyolcköze millió dinárra becsülik.

M. Sylvia pszichografolog és olvasó már csak hétfőig, július 3-án este 8 óráig bezárólag fogad Noviszádon. Futoski put 137 sz. alatt. Jellem, sors elemzés. Kérem a kész analíziseket elviteit.

Nehéz, székülésben szenvedők, akiknek az agyvertédről, a fejfájás és szivdobbogás, az emésztési zavarok és különösen a végbélbajok teszik az életet nehézé, igyanak reggel és este egy-egy pohár teranészetes „Ferenc 36-zei” keserűvizet.

Tüntettek Bécsben a mandátumuktól megfosztott nemzeti szocialista képviselők

Rendőrség oszlalt szét a tüntető csoportot

Bécsből jelentik: A tartománygyűlés a nemzeti szocialisták mandátumának megsemmisítését a keresztényszocialista és a szociáldemokrata szervezetek alapján elfogadta. A megjelent nemzeti szocialista képviselők még a szavazás előtt eltávoztak a teremből.

Az uccán a kivonult képviselők zajos tüntetést rendeztek a városháza előtt, de a rendőrség közbelépett és szétszórta a tüntetőket.

A letartóztatott noviszádi végrehajtók közül

Rupp Gyulát gyanúsítják a legnagyobb összeg elsikkasztásával

Hétfőn dönt a vizsgálóbíró a letartóztatott végrehajtók sorsáról

Noviszádon még mindig rendkívül nagy érdeklődéssel kísérik a közpénzek elsikkasztásával gyanúsított hat városi végrehajtó ügyét, akiknek kihallgatását Papriciás Milan vizsgálóbíró folytatja. A letartóztatottak a rendőrségen teljesen beismerő vallomást tettek. A legnagyobb összeg elsikkasztásával Rupp Gyula végrehajtót gyanúsítják, aki a gyanu szerint 40 ezer dinárt sikkasztott el. Rupp a rendőrségen ennek az összegnek a sikkasztását beismerte. Hasonlóképpen beismerésben van a többi letartóztatott is. Csuresin Szavat csupán néhány ezer dinár elsikkasztásával gyanúsítják, Csuresin is beismerésben van, azonban nem tudja megmondani, mennyit sikkasztott. Az eddigi megállapítások szerint az ő sikkasztása 4000 di-

nár. Kikos Jovant 8-10 ezer dinár elsikkasztásával gyanúsítják. Az elsikkasztott összegnek csak kis része közpénz, a többi a noviszádi alszövetség pénze, Vanics Dragutin mindössze azt követelte, hogy a keltezés a könyvekben hibásan állította ki. Hóbráth Károlyt 10.000, Jankovics Gyuricát 6000 dinár elsikkasztásával gyanúsítják. A vizsgálóbíró a kihallgatásokat folytatja és valószínűleg hétfőn dönt a letartóztatottak sorsáról. A városi tanács fegyelmibizottsága Csuresin, Vanics és Jankovics végrehajtókat, akik nem voltak véglegesítve, illetve nem voltak tíz éve a város szolgálatában, felüggesztette és fizetésüket sem adta ki, míg Rupp, Hóbráth és Kikos ügyében csak jogerős bírói ítélet kihirdetése után döntenek.

Szubotica közgyűlése nagy szótöbbséggel részleteiben is megszavazta a villanszerződés tervezetét

A tervezeten csak kisebb módosításokat eszközöltek — A telep ingatlanai a szerződés lejárta előtt nyolc évvel a város tulajdonába mennek át

Szubotica város rendkívüli közgyűlése péntek este fél kilenc óráig fejezte be a villanszerződés tervezetének tárgyalását. A délutáni és esti közgyűlésen a képviselők pontról-pontra letárgyalták a szerződési tervezetet, amelyen csak kisebb módosításokat eszközöltek.

Pénteken a villanyüggyel kapcsolatban ülést tartott a városi jogi bizottság is és megtárgyalta, hogy miképpen biztosíthatná a város, hogy a telep a szerződés lejárta előtt ne terhelhesse meg ingatlanait, amelyek a város tulajdonába mennek át. Három javaslatot terjesztettek elő. A tanács azt indítványozta, hogy tíz évvel a szerződés lejárta előtt dr. Miladinovics Radivoj királyi közjegyző hogy azonnal, dr. Vujics Milan ügyvéd pedig, hogy öt évvel a szerződés lejárta előtt, vagyis 1952-ben írassa át a telep a város nevére ingatlanait. Dr. Vujics kifejtette, hogy nem támaszthat olyan követeléseket ismét a város, amelyeket nem fogadhat el a villanytelep, mert egy vállalat sem szolgáltathatja ki magát teljesen, a telep pedig azt a jogát is elvesz-

tené, hogy kölcsönt vehessen fel tulajdonára. Dr. Vujics javasolta, hogy az új telekkönyvi törvény alapján a telekkönyv b listájára vezethessék rá, hogy a szerződés lejárta után a város tulajdonába mennek át az ingatlanok a telepnek öt évvel előbb ne szabadjon megterhelni ingatlanait. Ellenkező esetben a város veszi át a telepet és biztosítja jogát. A javaslatokat szavazás alá bocsátották és két szavazat ellenében a túlnyomó többség dr. Vujics javaslatát fogadta el.

A délutáni és esti közgyűlésen a következő módosításokat eszközölték a tervezeten:

Dr. Miladinovics újból megtette javaslatát, amit azonban elvetett a közgyűlés és dr. Vujics javaslatát fogadta el azzal a módosítással, hogy nem öt, hanem nyolc évvel a szerződés lejárta előtt irandók át a város nevére a telep ingatlanai.

Az ipari áram mennyiségének megállapításánál az ideai fogyasztást veszik alapul és 100.000 kilovattos emelkedésnél további öt százalék és így fokozatosan több közvilágítási ingyenáramot kap a

város.

A munkások és tisztviselők számára reggel fél nyolcig 30 százalékos kedvezményrel villamos bérletjegyet ad ki a villanytelep.

A villanytelep köteles megszűntetni minden zavart, amely a hibájából keletkezik és zavarja a rádiózást.

Nagyobb vita támadt a városi tisztviselők és nyugdíjasok kedvezményének kérdésében. A villanybizottság 20, a városi tanács pedig 30 százalékos kedvezményt javasolt. A kérdést szavazás alá bocsátották, de egyenlő volt a szavazatok száma, mert dr. Vujics a tanács javaslata mellett szavazott. Végül sorshuzással döntöttek a kérdésben és a sorsolás a tisztviselőknek kedvezett. Így 30 százalékos kedvezményt igényel a város a teleptől. Elhatározták még, hogy állandó bizottság ellenőrizze a telep leltárát és a bizottságnak a villanytelep könyveibe is betekintése van. Abban az esetben, ha a villanytelep nem fogadná el a fenti módosításokat, úgy a város nem kezd újabb tárgyalást, hanem egy oldaluan szállítja le az áramárakat. Ehhez való jogát egy 1924-ben hozott tanácsi döntésre alapítja a város, amikor a villanyárakat emelték.

Végül szavazás alá bocsátották és 30 százalékkal öt ellenében elfogadták a tervezetet. A közgyűlés határozatával végre tető alá került az évek óta huzódó kérdés és lekerül végre a napirendről a villanyügy, ha a telep elfogadja a közgyűlés utólagos változtatásait.

A közgyűlés ezután felhatalmazást adott a városi tanácsnak, hogy a felajánlott 4 százalékos kamattal együtt egymillió dináros kölcsönt vehessen fel a munkásintézmények székházának felépítéséhez.

Vagyonát elköltése után ciánkálival megmérgezte magát Altwirth József, egykori noviszádi kereskedőcsalád sarja

Az ausztriai Selzthalban, ahol álneven lakott, követte el az öngyilkosságát

Ismét megfogytakozott a régi noviszádi polgárok száma. Altwirth József, a legősibb noviszádi patricius család sarja önként vált meg életétől, egy kis osztrák falucskában Selzthalban.

Az Altwirth család hozzátartozott a régi Noviszáddhoz. Evtizedeken keresztül a legmárkásabb rőfőskereskedés volt az övéké a noviszádi piacon. Főuccai házukat csak néhány évvel ezelőtt adta el a család feje Altwirth József, aki azután kamenicai szőlőjébe költözött és ott élte remeteéletét. Az öregur, aki fiatalkorában nagy barátja volt a szép nemnek, későbbi éveiben sem tagadta meg e szokását. Nagy vagyonát lassanként felélte és amikor a kamenicai szőlőn kívül nem volt más semmije, akkor hatvanézer dinárért eladta a szőlőt a rajtalevő kuriával együtt. Ingóságait szétszította a kamenicai lányok között és azt mondta, hogy így akarja jóvátenni azt a sok vétet, amit életében a nőkkel szemben elkövetett.

Kamenicáról Ausztriába utazott Alt-

wirth József és még régi meghitt noviszádi barátaival sem tartott fenn semmiféle összeköttetést és így nem is tudták, hogy hol és merre tartózkodik. Most aztán váratlanul mégis csak hír érkezett róla, az sem barátaihoz, hanem a rendőrséghez. A selzthali rendőrség utján értesült a noviszádi rendőrigazgatóság arról, hogy ott ciánkálival megmérgezte magát Altwirth József. A vendéglőben Adler Leo néven jegyezte be magát, mikor azonban az öngyilkosság után átnézték iratait megállapították, hogy álnevet használt és tényleges neve Altwirth József.

Az öngyilkosságát elkövetett Altwirth Józsefnek van egy fia, aki szintén Ausztriában tartózkodik, a nagy családi vagyonból azonban reá már semmi sem maradt, mert Altwirth József akkor követte el öngyilkosságát, amikor vagyona utolsó roncseit is felélte. Az öngyilkos volt noviszádi nagykereskedőt Selzthalban helyezték örök nyugalomra.

A detektívek elől öngyilkosságba menekült egy tyúklopáson lettenért palicsi budár

Csicsilla József palicsi villatulajdonos tegnap feljelentést tett a rendőrségen, hogy tettenérték szomszédját, Horváth Mijetici Elek 66 éves palicsi budárt, amint egy tyukot akart ellopní. Detektívek mentek ki a károsulthoz és Horváth-hoz, aki tagadott, majd pedig felakasztotta magát egy körtefára, mi-

alatt a rendőrök a károsult Csicsilla Józsefet hallgatták ki.

Horváth Mijetici Elek öngyilkosságát hamarosan felfedezték és elvágták a kötelet, a lopással gyanúsított öregembert azonban már nem lehetett megmenteni az életnek.

— Gyengén sikerült a mitrovicai vásár. Mitrovicán tegnap tartották meg az évi országos vásárt, amelyen mintegy 500 szarvas marhát hajtottak fel. A gyenge felhajtásnak az volt az oka, hogy a rumai és sztarapazovai járásokból a ragályos állatbetegségek

miatt tilos az állatkivitel. A húsértés ára 10-14 dinár, a hizott sertésé 7-8 dinár volt élősúlyban. A szarvasmarha ára 3-4, a borjúé 5-6, birka és bárányé 3-4, a 16 darabja 200-3500 dinár, fejőstehén ára 1600, a kecskéé 150-200 dinár volt.

Törökvilág Törökországban

Eddig mindig azt hallottuk, hogy „Allah nagy és hatalmas”, de most úgy látjuk, hogy még nagyobb és még hatalmasabb az új Mohamed, az új próféta: Kemál pasa, mert amit a törökök eddig Allah és Mohamed nevében jónak láttak, amit évszázadokon keresztül eszméltek, az egy csapásra, sőt enyhébben szólva, egy tollvonással megszűnt, még pedig azért, hogy a régi hagyományokat a gyaur szokások tömege váltotta fel.

Megszűnt a rejtelmes, keszkeringős török írás, hogy a latin betűknek adjon helyet. Elűnt a török nők arcát eltakaró fátyol a helyébe jött a francia puder és festék. Az „oktalan és lelketlen asszonyi állat”, ahogy azt minden igazhívő vallotta, okos, önálló nővé fejlődött ki, küzd jogokért és azokat részben ki is vívja, persze, ha Kemal pasának is úgy tetszik. Amennyivel az új Törökország szokásaiban a Nyugathoz, az európai műveltséghez közelít, annyival eltávolította fővárosát: Konstantinápolytól, Európa közeléből — Ankarába, Kis-Ázsiába. Ez valószínűleg azért történt, hogy az új fővárosban tiszta európai műveltséget lehessen teremteni, annál is inkább, mert ott kevesebb az európai és így erre nagyobb a lehetőség, mert a Keleten élő európai ember inkább veszi át a mesés Keleten divó mesebeli szokásokat, mint saját kulturáját hirtelen el. Konstantinápolyban a közeli szomszédság miatt kevesebb lehetőség volt az európaizációra.

Az eddig felsorolt változások még csak hagyján; nem jelentenek túl sokat, de sokkal nagyobb teljesítmény ezeknél az ezeregyezsaka, mesés, elképzelhetetlenül rejtelmes színhelyének, a háremnek a megszüntetése. Ez derék dolog volt. Sok évszázados tradíciót sepeget el ez az intézkedés és még sem dőlött össze a világ annak a hallatára, hogy immár a törökök sem kell a régi, rossz szokásnak engedve tucat számban beszerezni és eltartani a házastársakat. Igaz ugyan, hogy emiatt nem lesz belepése a hetedik megyországba és nem mulathat az ottani mesés hurikkal, de ezzel szemben földi életét megszépíti az a tudat, hogy csak egy nő ruhaszámláit kell fizetnie.

A háremek megszüntetésével szervesen függ össze Kemal legújabb törvénye, amely még fokozottabb mértékben korlátozza a török nép közmondásos házassági kedvét, amennyiben ez a legújabb törvény nem ír elő kevesebbet, mint azt, hogy az új Törökországban csak az az nőülhet meg, aki írni és olvasni tud, szóval nem analfabéta. Szóval a betűvel hadilábon álló jámbor halandó nem hogy nőgyűteményt nem mondhat magának, sőt még csak egyetlen egy nőt sem vehet el feleségül addig, amíg az ábécét jól meg nem tanulta és ezt vizsgán be nem bizonyította. Képzeltető, mekkora konsternációt keltett ez az új törvény Törökországban, ahol a gyermekházasságok divatja sem volt ismeretlen és ahol a sokneveltség volt az uralkodó elv és vélemény, micsoda egetverő szorgalommal estek neid a betűvetés mesterségének, csak hogy megkövülhessenek. Érdekes, hogy ez a korlátozás csak férfiakra szól, de éppen emiatt biztosra veszem, hogy akad széles Törökországban olyan is, aki szemtelenül letagadja, hogy írni-olvasni tud, mert ilyen módon kabujhat az akarata ellenére megkövülő házasságok alól, ami például szülői kényszer, kényszeredett érdekházasság esetében nagyon üdvösen hathat.

Tesvér

— LYSOFORM CSAK EREDETI
ÜVEGBEN VALÓDI KIMERVE HA
SZONTALAN HAMISITVANY.

Rádiókészülék 12 havi részletre

ORION 7037 es 3+1 csöves árnycsöves rácsú hálózati készülék

beépített elektrodinamikus hangszóróval. Egygombos kezelés, hangszínezékszabályozó, 200—2000 méteres hullámhossz, átkapcsolható, a skálán leolvasható és beállítható adóállomások, legmagasabb fokú szelektivitás, csodaszép lágy hanggal.

Lényegesen olcsóbb árban, mint eddig,
egy évi részletfizetésre is kapható.

KONRATH D.D.-nél

valamint az összes víztorlasztóknál

Aratás előtt

Dr. Pális Emil, a jeles közgazdász a Politika tegnapi számában érdekes cikket írt az új aratással kapcsolatban a termés és kiviteli kilátásokról. Július 10—14 körül már bizonyosan lehet tudni, hogy mennyi és milyen mennyiségű újbuzát fogunk kapni. Egyelőre a helyzetkép a következő:

Az országban 2 millió 120.000 hektár földet vetettek be, abból a Dunabánságra 865.000 hektár jut. Főleg profilik, krízseváci, hatvani és Eszterházy buzát vetettek, a régi bánati buza hátrányára. A helyzet a Vajdaságban igen jó. A búzáknak mintegy 15—20 százaléka fekszik, ennél a minőség gyengébb lesz. Fennél a búzánál a kalászon, de nem a szemekben a gyenge rozda is jelentkezett. Szerbiában a helyzet jó. Ha nem lesz nagy hőmérsékleti változás, nem lesz túlságosan hideg időjárás és nagy jégcsök, akkor általában 17 métermázsás lesz a termés.

A régi buza ára átlagosan 200 dinár a belföldi kereskedelemben a 76 kilogramos új búzából a jöminőségüknek minden pótlék nélkül 125 dináros árban kötöttek üzleteket. Az új magyar tiszta melléki buzát Ausztria részére olyan áron adták el, amely a mi-hajóállomásainkban a 115 dinárnak felel meg.

Legtermészetesebb vevőink
Ausztria és Csehszlovákia

egyelőre még várnak. Rotterdamban a tengeri buzát 4.50 hollandi forinttal jegyzik, ami 76 grammunkat Braillában 3.66 hollandi forinttal, vagyis átszámítva 105 di-

nárral.

A kedvező kilátások a közvéleményben ismét felvetették a kérdést, hogy szükség van-e olyan intézkedésekre, amelyek a megfelelő árak elérésével a buza termelésének rentabilitását célozzák. Ezzel kapcsolatos a kivitel szabályozása és ami a legfontosabb, a termés megváltásának finanszírozása.

A cikkíró kifejti, hogy véleménye szerint bármilyen mesterséges intézkedés ma már késő lenne. Közvetlenül az aratás előtt nem lehet ezt végrehajtani, bármilyen hasznos is legyen az. Mellesleg jegyzi meg a világgazdasági konferenciát előkészítő bizottság jelentését, amely szerint a londoni értekezletnek kérnie kell az egyes államokat, hogy a mesterséges intézkedésektől tartózkodjanak és ne nehezítsék meg a javak kiterelésének folyamatát.

A buza árának mesterséges emelését a kiviteli féltség esetén nem lehet kérni, mert akkor ugyanezt követelnék a többi árak termelői is.

A cikkíró hangsúlyozza még, hogy a kiviteli paritás árának megtartása nyomban az aratás után szükséges. Felhívja a figyelmet a földműves moratoriumra. A földműves ma nincs arra kény szerítve, hogy adósságai fizetése végett árúját haladéktalanul a piacra dobja.

Részletesen foglalkozik a kivitel lehetőségeivel s végül megjegyzi, hogy a londoni konferencia azokon segít, akik önmagukon segítenek.

Tegnap négy vagon zöldbabot szállítottak Noviszádról Bécsbe

A noviszádi piac most a zöldbab jegyében áll. Néhány nap óta nagy mennyiségben hozzák piacra a termelők a kibűnő noviszádi vajbabet, amelynek nagyban ára tegnap 1.60—1.75 dinár volt. A babból nemcsak a hazai, hanem a külföldi piacokra is szál-

litanak. Tegnap négy vagon zöldbabot küldtek Noviszádról Bécsbe. A kereskedők erősen szorgalmazzák az Ausztriába irányuló exportot, mivel csak július 9-ig vásárolhat Bécs jugoszláv zöldbabot.

Kiraboltak Csantavíren a touccan egy üzletet

Szerdán éjjel ismeretlen tettes vakmerő betörést követett el Mészáros Lukács kereskedő és kocsmáros üzletében. A tulajdonos családja az üzlethelyiség mellett lévő lakásban töltötte az éjszakát. Másnap reggel, nagy meglepetéssel vették észre, hogy az uccai ajtót álkulcsal kinyitották és a készpénztárban levő mint

egy 340 dinár készpénzt, valamint 6—7000 dinár értékű cigarettát elloptak. A tolvajt ugylátszik valami megzavarta munkájában, mert az ajtóban bennfelejtette az álkulcsot. Az esetet azonnal jelentették a rendőrségnek, mire Tanaszin Pájó rendőr vezető azonnal megindította a nyomozást a vakmerő tettes kézrekerítésére.

A noviszádi Putnik július 9-én meglepetési vonatot indít

A noviszádi Putnik menetjegyiroda július 9-én vasárnap meglepetésvonatot indít. Ez a vonat valóban a meglepetések vonata lesz, mert a kiránduló kellemes szórakozást, meglepetéseket talál és a kirándulók ez alkalommal kívánságuk szerint fürödhetnek, táncolhatnak, turistakirándulásokat tehetnek a környékre, autózhatnak, szórakozhatnak, mulathatnak, történelmi nevezetességekben gyönyörködhetnek stb.

Mindebből látható, hogy a vonat olyan helyre viszi a kirándulókat, ahol minden összpontosult, ami csak kirándulóra vonzó hatással lehet. A Putnik bizonyos abban, hogy ha megnondaná a kirándulás végecsillját, akkor a kirándulók száma még jobban meg növekedne.

A vonat vasárnap reggel 5 órakor indul és éjfélkor tér vissza. A vonat összesen 400 kilométeres utat tesz meg. A kiránduláson való részvétel ára 55 dinár. A rendezőség gondoskodott arról, hogy a kirándulók olcsó ebédet és vacsorát kapjanak és hogy valóban kellemes és örömteljes meglepetési napot tölthessenek el. Jelentkezéseket a Putnik menetjegyiroda fogad el július 7-ig. Ugyanott bővebb felvilágosítással is szolgálnak.

Elrendelték és megerősítették a vizsgálati fogságot a noviszádi Geiger nagykereskedő cég lopásokkal gyanusított alkalmazottai ellen

A Reggeli Ujság nemrég beszámolt arról, hogy Geiger József noviszádi nagykereskedő üzletében a rendőrség szervezett rablóbanda működéséről rántotta le a leplet. Annakidején megtört, hogy a cég néhány régebb alkalmazottja rendszeresen lopkodta a cég raktárát és a céget több mint 300 ezer dinárral megkárosították. A rendőrség annakidején őrizetbe vette Varga Károlyt, Pető Bélát és Marunkó Mihályt, közben pedig kiderült, hogy a tolvajsözöketnek egyik tagja Szöke Gyula Maliigyoson tartózkodik. A rendőrség Maliigyoson elfogta Szöke Gyulát is és mindannyiukat átadta a noviszádi törvényszék vizsgálóbírájának.

Papricsics Milan vizsgálóbíró a gyanúsítottakat kihallgatta, és elrendelte Kovács Anna kátyi kereskedő kihallgatását is, akire az volt a gyanu, hogy a szervezett tolvajtársasággal összeköttetésben állott.

A vizsgálóbíró a napokban befejezte a kihallgatásokat, Kovács Annát és Marunkó Mihályt szabadlábra helyezte, azonban az eljárását tovább folytatja ellenük. A többi gyanúsított: Varga Károly, Szöke Gyula és Pető Béla ellen elrendelte a vizsgálati fogságot. A letartóztatottak a vizsgálati fogság ellen fellebbeztek, a törvényszéki tanács azonban megerősítette a vizsgálati fogságról szóló végzést.

A kihallgatások során eddig még nem tisztázódott, hogy a cég alkalmazottai mennyivel károsították meg az üzletet, annyit azonban sikerült megállapítani, hogy az okozott kár meghaladja a 300 ezer dinárt.

HIREK

Reggel Újság

Felelős szerkesztő: TOMAN SANDOR

Főmunkatárs: SZENTELEKY KORNÉL

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Noviszád, Kralja Petra ucca 30., I. emelet. Telefon 21-37. éjjel 20-58. - Szubotica, Kralja Petra Park 10. Telefon 6-70.

Előfizetési ára egy hónapra 18 dinár, 3 hónapra 50 dinár. Külföldön 1 hónapra 30 dinár, három hónapra 90 dinár. 1 gyes számára hétköznapokon fél dinár, vasárnapon 2 dinár.

Megjelenik hétfő kivételével mindennap reggel.

Időjárás: Csehszlovákiában és Ausztriában esett. A hőmérséklet Lengyelországban és a Balkánon süllyedt, Európa többi részén emelkedett.

Jugoszlávia északnyugati részein megjavult az időjárás, a többi részeken azonban helyenként még volt eső. A hőmérséklet átlag három fokot süllyedt, a legalacsonyabb Brodiban 6 fok, a legmagasabb Szokljében 29 fok volt.

Időjóslás: Jobb idő várható, helyenként azonban lesz még eső. A hőmérséklet lényegében nem változik.

Athelyezés. Beeskerekről jelentik: Ignijics Szilvko volt beeskereki vezetőjárásbíró hasonló minőségben Vrsacra helyezte át az igazságügyminiszter.

Eljegyzés. Greiner Magda, Mali Igycs és Fehér Ödön, a szubotici szentferenczerendi templom karnagya, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Eljegyzés. Gubonda János és Lépes Betty jegyesek. Noviszád, július 2. (Minden külön értesítés helyett.)

Füzőket, melltartókat mérő szerint legolcsóbban készít: Fischer és Fia, Noviszád.

Sulyos kerékpárbaeset Noviszádon. Tegnap délután 12 órakor a noviszádi Futaki uton sulyos baleset érte Szücs Ferenc 29 éves kereskedőjét. Szücs kerékpáron igyekezett az Adamovics telepen levő lakása felé, amikor a kerékpár első kerékét tartó villa eltört és Szücs a sebesen haladó gépről fejfel a következőre zuhant. A szerencsétlen ember sulyos zúzódásokat szenvedett és azonnal elvesztette az eszméletét. Az esetről azonnal értesítették a mentőket, akik kórházba szállították Szücsöt. A kórházban a szerencsétlenül járt kereskedőjét ápolás alá vették.

Nincsen párja, nincsen párja „BAN” vajnak!

Elítélték, mert megfenyegették a pénzügyőröket. Beeskerekről jelentik: Blazsin Ivan, Marcsicsev Zsiva és Blazsin Nedeljko vranjevói földművesek 1932 november 7-én megtámadták a szolgálatban levő Vujevics Márko és Potreba Ilija pénzügyőröket, mert azok meg akarták vizsgálni, van-e náluk szücsdohány. A pénzügyőröket megfenyegették és sértő szavakkal illették. A bíróság bűnösnek találta a vádlottakat és 7-7 napi elzárásra, valamint 100-100 dinár pénzbírságra ítélte őket.

Ertl serlegmértőzés Odzsacin

Odzsacin ma Palic és Odzsaci teniszcsapatok a dr. Ertl serleg keretében találkoznak. A hazaiak színeit dr. Ertl, Bijek, Loszmeiszter, ing. Ertl Ferenc és Lepold képviselik. A mértőzés favoritja az odzsaci csapat.

A mai mértőzés délelőtt 9 órakor kezdődik és a déli órák megszakításával késő estig tart.

Három év után önként jelentkezett egy gyilkos a kikindai ügyészségen

Csónakázás közben leszúrta, majd a Temesbe dobta szerelmét

Kikindáról jelentik: Tegnap reggel Devacserszki Szevén államügyész irodájában izgatott férfi jelent meg és zokogva kérte az ügyészt, hogy tartóztassa le, mert szörnyű gyilkosság terheli a lelkét. A vizsgálóbíró kérdésére elmondotta, hogy Gyorgyevics Nikola a neve, Sztaribanovistén született, 1930 őszén Pancsevón, ahol katonai szolgálatot teljesített meggyilkolt egy tizenhétéves

dős leányt. akiről csak annyit tud, hogy varróleány volt és Nadezsdának hívták.

Gyorgyevics elmondotta még, hogy irodai szolgálatot teljesített a katonaságnál. Gyakran megfordult a városban, ahol megismerkedett a leánnyal Szerelmi viszony fejlődött ki közöttük, de soha sem tudta meg, hogy a leány hol lakik, mert csak az uccán talál-

koztak. Egy őszi napon a Temesre vitte csónakázni a leányt, aki szemrehányást tett neki, hogy más lányoknak is udvarol és őt már nem szereti Erre Gyorgyevics a tulsó partra irányította a csónakot, de amikor alig néhány méterre voltak a parttól, a leány sulyosan sértő szót mondott neki, ami anynyira felbűszítette, hogy

kirántotta szuronyát és a leány arcába dőlte.

Nadezsdá véresen összeesett, miközben fejét a csónak vaspántjába vágta oly erősen, hogy koponyája megrepedt és azonnal meghalt. Gyorgyevics kétségbeesésében

a leányt a vízbe dobta.

Az ügyész értesítette a rendőrséget, amely Gyorgyevicset őrizetbevette.

Szörnyű kegyetlenséggel meggyilkolták Jack Diamond özvegyét

A férjét eláruló asszonyt, Jack Diamond bandájának tagjai gyilkolták meg

Newyorkból jelentik: Broncklin külvárosában, az egyik ház konyhájában borzalmasan megcsontolt állapotban holtan találták a két esztendővel ezelőtt meggyilkolt Jack Diamond özvegyét. Az asszony fejét teljesen szétzúzták a vandál gyilkosok.

Kétségtelen, hogy a gyilkosságot Jack Diamond bandájának tagjai követték el, még pedig bosszúból. Mint ismeretes annak idején Jack Diamondot felesége árulta el szerelemféltésből. Az asszony azóta egy ligeti bódébank két ventért mesélgette férje viselt dolgai.

Würtz Pál odzsaci esperesplébános negyvenéves papi jubileuma

Bensőséges ünnepség keretében ülte meg Würtz Pál odzsaci esperesplébános Péter és Pál napján pappászentelésének 40 éves évfordulóját. Ez alkalommal tisztelői, barátai és hívei nagy számban keresték fel a közszeretben álló lelkipásztort, akit meleg ünnepelésben részesítettek. Az iskolásgyermekek délután a názáreti Jézus életéből adtak elő néhány képet, majd a katolikus jótékony nőegylet szép ajándékkal lepte meg vezetőjét.

Würtz Pál 1869 június 26-án Krnjaján született. Középszkoláit és a teológiát Kalocsán végezte, ahol 1893. június 24-én szentelte pappá Császka György érsek. Mint káplán Doroszlón és Bácskibresztovácson működött, később Bajára hívták meg a képezdebe hittanárnak, ahol 1912-ig működött. Bajáról Karavukovóra neveztek ki plébánosnak. Ezután az odzsaci kerület esperesplébánosa, majd 1924-ben Hauschka József odzsaci esperesplébános halála után Odzsacira került, ahol több mint egy évtizede folytatja áldásos papi működését.

Papszentelés és prinnca Szubotícán

Budanovics Lajos szubotici püspök a Szent Teréz székesegyházban ma délelőtt 9 órakor 9 papot szentel fel.

Lantos János ujmisés július 9-én tartja princiáját a szubotici Szent György templomban. Vasárnap reggel 7 órakor bunyevác, nyolc órakor magyar énekes mise

lesz. Utána fél kilenc órakor a templomból a plébániára indul a papság az ujmisésért. A templomba vonulás után Veni Sancte lesz, amit az ünnepi primicia követ. Az ujmisés manuactora Hegedüs Benjamin lesz, míg a szentbeszédet Szobonya Márton káplán mondja, a végén az ujmisés áldást oszt.

Három liter vízben megfulladt egy kisgyermek. Különös gyermekszerencsétlenség történt Banatszko Novoszelon. Miron Lázár tizenöt hónapos kisfia az udvarban játszódott, ahol egy nagyobb csöbört talált, amelyben mintegy három liter víz lehetett. A kisgyermek eddig még kiderítetlen módon fejfel beleesett a csöbörbe és belefulladt. Története senki sem járt s mire a kisgyermeket megtalálták, már halott volt. Miron Lázár egyike a község leggazdagabb embereinek és a kisfiu egyetlen gyermeke volt.

A NAK hivatalos hírei. Felkérem az alább felsorolt játékosokat, hogy ma délelőtt fél 9 órakor a NAK pályán jelenjenek meg: Burics II, Buzgó II, Bodó II, Zunic, Buzgó I, Bobrék, ifj. Lerch, Schneider, Kaszt, Hedvics, Belakovics, Mechmadba, Kiss. — Sportkapitány.

LENGYEL KÉPSZALON
NOVISAD, JEVREJSKA 12

ma júliusi nyári képekaukciója

Mindenki olcsón juthat hírneves festőművészek eredeti munkáihoz. Tavaszai aukciónon is szerepelt festményeket ez alkalommal reklám-árban engedjük át.

SE SZÓKE, SE BARNA
SE FEKETE

nem mossa haját mással mint

BOMBIN

shamponnal

mert minden színnek meg van a

BOMBIN-ja

A haját előkészíti az ondolálásra. Eltávolítja a korpát. Erősíti a hajgyökereket. Selymessé varázsolja a haját. Pompás fényt kölcsönöz.

Ha bevásárlási forrásnál nem kapja, forduljon a jugoszláviai gyártóhoz Kemikalija Noviszád 141 R.

Tőzsde

A dinár árfolyama. Budapest 7.20-7.70. London 250.

Zürich. Beograd 7.00. Páris 2038. London 1756. Newyork 408. Brüsszel 72.525. Milánó 27.35. Madrid 43.40. Amsterdám 207.95. Berlin 122.90. Bécs 73.24. Prága 15.415. Varsó 58.55. Bukarest 3.08.

Noviszádi terménytőzsde

Irányzat: Változatlan.

Forgalom: 37 vagon.

Árak a budapesti sertés piacon. Budapestről jelentik: A ferencvárosi sertésvásáron a felhajlás 394, az irányzat lanyha. Elsőrendű uradalmi nehéz sertés 82-83, szedett közép 80-82, angol sonka súlós 86-92, könnyű angol súlós 80-84, zsír nagyban 123-125, háromdarabos táblás szótt szalonna 108-110 fillér kilonként.

Győződjön meg, hogy minőség és kiszolgálás tekintetében valamint mérsékelt áráival a beográdi

RUSKI CAR

étterme és kávéháza

újából megillető renoméval

vezet

Tulajdonos: **Acz Lajos**

Vasbottal agyonverte
vetélytársát egy
jazovói legény

A legény féltékenységből gyilkolt

Kikindáról jelentik: Péntek délután a jazovói község háza előtt Tóth István 22 esztendőes gazdalegény megtámadta Bortyu Péter földművest és vasbottal fejbeszujtotta.

A gyilkos a szó szoros értelmében szétverte áldozata fejét.

A gyilkos kihallgatásakor elmondotta, hogy egy lánynak udvaroltak és féltékenységből ölte meg vetélytársát. A gyilkost a rendőrség őrizetbevette.

Szentai hírek

Vujics Szávó polgármester július 3-ára rendes közgyűlést hívott össze, amelynek 167 pontból álló tárgyszava: — A városi szűkebb körű építési munkák szerepelnek: Polgármesterhelyettes kijelölése, városi főorvos, kórházi főorvos, két városi orvos és két kórházi segédorvos választása, a város tulajdonát képező Eugen szálloda átalakítása, a szállásra vezető tornyosi út kövezése, a községi kulukmunka költségvetése, 80 vagon tűzifa beszerzése, a közkórház és a szegényház élelmezése és a házipénztári alapoknak tíz évre visszamenőlegesen lezárásáról szóló főszámviteli jelentés. — A pénzügyi és piaci árak változatlan irányzat mellett a következőképp alakultak ki: Buza 210, tengeri 70, rozs 175—180, árpa 80, zab 80, bab 95. Csirke kg din. 12, idei hizott liba kg. 7, kácsa kg 6.50—7, tyúk kg 9 dinár. — A Péter-Pál napi táncmulatságon a két Polyák testvér véresre verte Gece János fiatallembert, akit a rendőrség szabadított ki a felbőszült testvérpár kezei közül. — Gyurits Milenko festő, a zágربی iparművészeti iskola tanára július 2 és 3-án a gimnáziumban festészeti kiállítást rendez, amelyen a freskókból, szentképekből és mozaikból álló műveit mutatja be. — A rendőrség hatóság félrevezetése miatt eljárás indított Birkás Ferenc ellen azért, mert feljelentésében azt állította, hogy a napokban éjjel ismeretlen ember őt a lakásán megvádolta és egy máktörővel agyonakarta utni.

— A noviszádi „Igyekszik az Egyesület” a illis rendezősege mindent elkövet, hogy a július 8-i hollywoodi estje a Fürdőparkban minél jobban sikerüljön. Noviszád utirás-adalmának leányai meglepetést fognak kelteni táncaikkal. A változatos, ötletes műsor egy felejthetetlen estet fog szerezni a közönségnek. A pompás műsoron kívül számos látványos meglepetésben lesz része a nézőnek. A szerényen folyó próbák után itélve a műsor minden egyes száma meglepetésként fog hatni. A gazdasági viszonyoknak megfelelően a belépődíj csak 10 dinár.

— Lilian Harvey hódításainak egyik fő titka: karcusága! Ezt minden nő elérheti, ha fűzőjét, melltartóját Barth Lauránál vásárolja (Noviszád, Petra Zrinjska 17.)

— A noviszádi lövészegyesület közgyűlése. A noviszádi szövetségi lövészegylet július 16-án vasárnap délelőtt 10 órakor az egyesületi épületben Futaki uca 77. rendes évi közgyűlést tart. A lövészegyesület egyúttal közli, hogy július 16-án és 23-án díjlövőversenyt tart.

— Ujabb betörés Vrbászón. Pénteken délelőtt Krsztics Mita vendéglős házában betörők jártak, míg ház lakói az ucai helyiségben tartózkodtak. A szomszédok egy óra tájban egy cigányasszonyt láttak Krsztics Mita házából távozni. A nyomozás folyik.

Székelési zavarok, belégzés, puffadás, gyomorszedülés, izgalmi állapotok, szívdégesség, félelemérzés, bódultság és általános rosszullét esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz a gyomor bejesatozna tartalmát gyorsan elvezeti a vékonybélbe, ahol a természetes emésztés megkezdődik, így a tartós mekkönnyebbülést szerez.

Aktuális strófák

Kedves olvasóm az időjárás miatt panaszra okunk nincs nekünk, mert beciszavamra mondom, hogy júliusban nem volt még ily enyhe telünk.

A londoni gazdasági konferencia bizottságából alakult albizottságának határozata ennyi, hogy a mellékbizottság határozathozatalra öszig szabadságra fog menni.

Két lap árleszállítással harcol egymás ellen. Evégből Szerkesztő Úr sziveskedjen röviden megzenni, vajjon a kiolvasott és vissza adott lapokért nekem mennyit fognak majd fizetni?

—AGYAR

Topolai hírek

Nagyellér István szőlősoóri munkás kislfia leesett az eperfáról és a kezét eltörte. A fájdalomtól elalált gyermeket dr. Wieg József részesítette első segélyben. — Mák József sofőr egy vidám halvacsora után, miközben hazatérőben volt Bajsára a nyolcvan kilométeres sebességgel futó autót egy árokba vitte. Szerencsére az utasoknak nem esett bajuk, az autó azonban tönkrement. — A topolai pénzügyőrség legújabban Bar na István telecskai földművest érte dohánycsempészésen. Megindították ellene az eljárást. — Balog Julianna gyengeelméjű zobnaticai asszony útrakelt és egészen Derventáig elkalandozott. Onnan toloncolta haza a rendőrség. — A járási főszolgabíroság utasítására az előjáróság közölte az aratókészeknek, hogy a gépeikkel csak saját gabonáikat arathatják. — Topolán is nagy fényűzel ünnepelték meg Vidovdánt. Vucsetics Branisláv főszolgabíró, tartalékos I. oszt. tüzérszázados vezetésével a tartalékos tiszték is felvonultak. Az istentisztelet után a polgári iskolában nivos ünnepség volt. — A topolai leány és fiu polgári iskolában az elmúlt tanévben 150 fiu és 59 leány iratkozott be, időközben 9 maradt ki, a többi tanév végéig tanult. A kis érettségit sikerrel végezte el Wince Péter, Wlaits György, Kvanduk Irén és Tóth Péter, pótvizsgára két tanulót küldtek.

Leesett a fáról és meghalt egy áldott állapotban lévő asszony

Becskerekéről jelentik: Szőke Vilma 22 éves gornyamuzslai asszony leesett az eperfáról. Az áldott állapotban lévő asszony oly súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy nem sokkal később meghalt.

— Földművesek élethalálharcra a medvével. Bihácsról jelentik: Véres élethalálharcot folytatott Bihács közelében a medvével két földműves, Cveticianin Nikola és Vlakovic Sztevo. A földművesek kukoricát kapáltak, amikor a medve rájuk támadt. Szerencsére nem vesztették el lélekjelenlétüket, hanem sikerült egyik közeli házba menekülniök, ahol fejszékét és vasvillákat ragadva a házbelleikkel együtt meg támadták a medvét és egy közeli mély árokba hajtották, ahol azután sikerült a hatalmas fenevadat egyonyerniök. A medve olyan nehéz volt, hogy csak hat legény tudta a faluba szállítani.

Csantaviri hírek

A csantaviri cséplőgéptulajdonosok csütörtökön délelőtt szűkebbkörű értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy kölcsönösen biztosítják egymás gépeit. Az esetleges tűzkár esetén mindannyian, gépük értéke szerint hozzájárulnak ahhoz, hogy a károsultnak egy új gépet vesznek. Az értekezleten elhatározták hogy rövidesen az összes géptulajdonosokat összehívják és akkor véglegesen határoznak. — A báni hivatal pályázatot írt ki gyógyszerár felállítására Csantavíren. Pályázatok határideje augusztus 20. — A csantaviri képviselőtestület június 17-én megtartott közgyűlésén elhatározták, hogy ezentul a piacon mindenki köteles helypénzt fizetni. A helypénzt a piac bejáratánál szedték. A helypénzszedők munkáját azonban nagyban megnehezíti az, hogy a termelők és a kofák, hogy a magas helypénz fizetését elkerüljék, saját házukban árusítják a szárnyasokat. Az ügyben a képviselőtestület rövidesen rendkívüli közgyűlést tart.

Emésztési zavaroknál és azoknál, kik székrekedésben, aranyeres bántalmakban és azok következményeképp fellépő fejfájás és szédülésben szenvednek, igazi jótétemény a HUNYADI JÁNOS természetes Keserűvíz használata. Hetven év óta kitünően bevált és ugy klinikailag, mint orvosilag felbecsülhetetlen értékű. A HUNYADI JÁNOS természetes keserűvíz rendkívül alkalmas hosszantartó ivókurákra is, mert éveken keresztül iható minden káros mellékhatás nélkül. Az emésztőszervek nem szokják meg és így az adagot nem kell fokozni. Mindig egyenlő en, megbízhatóan hat. Ügyeljünk a vörös középmezéjű címkére! Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és minden jobb üzletben.

— Erkölcstelen merénylet gyanúja alapján letartóztattak egy szrbobrani földművest. A szrbobrani rendőrség letartóztatta és tegnap átadta a noviszádi törvényes vizsgálobírójának Putnik Száva, szrbobrani földművest, akit azzal gyanúsítanak, hogy egy 15 éves kisleány ellen erkölcstelen merényletet követett el. A vizsgálobíró megkezdte Putnik Száva kihallgatását.

Elhajásolásnál, köszvénynél és cukorbetegségnél a természetes „Ferenc József” keserűvíz javítja a gyomor és a belek működését és előmozdítja az emésztést.

Sztrakanzsai hírek

A Gazdakör Péter-Pál napján jól sikerült gazdabálat rendezett. — A Gazdaköri vendéglő bérletét újabb 3 évre Kövesdi János eddigi vendéglős kapta meg. — Vasárnap a Grancsárral barátságos mérkőzést játszik a Szentai A. K. — A járművek és igavonó állatokat felülvizsgáló bizottság a héten Obilicsevó, Szaná és Potiszki Szveti Nikola községekben tartja a vizsgálatokat. — Sztarakanizsán mindazok akik megjelentek a bizottság előtt július 10-én vegyék át a könyvecskét a katonai ügyosztályon. — A termés a sztarakanizsai határban igen jónak ígérkezik. — A Teniszkлуб elhatározta, hogy a közeljövöben a Népkertben felépíti a második pályáját is, tekintettel a tagok nagy számára.

Kulai hírek

A sorozatosan megismétlődő vihar nemcsak a vetésekben, hanem a házakban és a rádiókban is nagy kárt okozott. Többek között Dániel József és Glesser József rádióját tönkretkre a villámcsapás. — Gantner Stefi zenész, munka közben megszomjazva lakásába sietett, hogy vizet igyon. Tévedésből azonban a lugkővet tartalmazó üveget emelte szájához, melynek tartalmából szerencsére csak kevesebb mennyiséget ivott. Így is eléggé súlyos égési sebeket szenvedett. — A kulai cséplőgéptulajdonosok ez évben minden bizonnyal csak a kulai munkásokat fognak foglalkoztatni. — Vasárnap a Vörös kereszt javára kabaré mérkőzést rendeznek Kula sportdrukkerei, akik a labdarugás mellett a sörivásban is gyakorolják magukat. A meccs iránt széles körökben nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Letartóztatták a novacrniai angyalcsinálókat

Becskerekéről jelentik: Megírta a Reggel Ujság, hogy Venczel Anna 19 éves novacrniai cselédányon a becskereki kórházban műtétet hajtottak végre, amelynek során megállapították, hogy Venczel Annán előzőleg tiltott műtétet hajtottak végre. Ebben az ügyben a crniai csendőrség kihallgatta Hermann Teréz 32 éves bábasszonyt, aki a tiltott műtétet végrehajtotta 150 dináért és Bicsok Annát, akinél Venczel Anna megszállt. Kihallgatásakor Hermann Teréz elmondja, hogy áthívták Bicsok Annához, ahol Venczel Anna feküdt. Megállapította, hogy másállapotban van, de kijelentette, hogy nem tud rajta segíteni. Brankovic Sztevan vizsgálobíró elrendelte a két asszony elvezetését és előzetes letartóztatásba helyezte őket.

Allami osztályorsjáték
Húsz július 6-7. Vegyen vagy rendeljen asszonygyógyászati és legregyebb noviszádi főelárústónál LUSZTIG LAJOS bank- és váltóüzletben, Noviszád, Kr. Aleksandra 13.

Jubilát az I. noviszádi munkásegylet. Július 9-én ünnepli meg az első noviszádi munkásegylet fennállásának hatvanadik évfordulóját. Ez alkalommal két tagot, akik ma ötven éve tagjai az egyesületnek, diszoklevéllel tüntetnek ki. A kiténtettek Schwetz József és Weisz István. Az ünnepelet a Maros vendéglőben tartják meg délután 4 órai kezdettel, táncgal és kugliversennyel egybekötve. Zennét a közkedvelt Tóth Péter zenekara szolgáltatja. Belépőjegy nincs, teajegy kötelező. Endégekét szivesen lát a — Rendezőség.

— VÉR, BŐR ÉS IDEGBAJOSOK a természetes „Ferenc József” keserűvizet mint igen jó béltisztító szert eredményesen használják. Az orvosi tudomány legjelentősebb képviselői írják, hogy a Ferenc József víz hatásával minden tekintetben meg vannak elégedve.

Verekedésért pénzbüntetés

Beeskerekről jelentik: Milanov Rada 24 éves és Kirtyanszki Zsárko 27 éves beeskereki napszámosokat vonta felelőségre Nikolics Gyölna büntető egyesítő, mert 1932 november 3-án Perics Radica beeskereki postást szándékosan, de nem emberilesi szándékkal késsel öszeszurkálták és ökölrel fejbeverték. A tegnapi tárgyaláson a vádlottak azzal védekeztek, hogy teljesen részegek voltak és a sértettet, akit nem ismertek, csupán duhajkodásból támadták meg és bántalmazták. Radakov Ivanka tanu és szemtanuja volt a verekedésnek, kijelentette, hogy a vádlottak megfenyegették őt, ha a hatóságoknak feljeleníti őket és megmondja Pericsnek nevüket. A bíróság a vádlottakat 300—300 dinár pénzbüntetésre ítélte.

Két hetet késik az aratás Magyarországon

Budapestről jelentik: A tartós esőzés és a hűvös időjárás miatt az aratás mintegy két hetet késik. A délibb homokos vidékeken a rozs aratását már megkezdték ugyan, de a buza még nem érett be. Baranyában még későbbi időben kezdhetik meg az aratást.

Nem minden utánzat igazi malátakávé, ha ilyen név alatt is hozzák forgalomba. Az igazi hamisítatlan malátakávé „Kathreiner Kneipp” név alatt árusítják. Vigyázzunk az eredeti csomagolásra!

— Ma lesz a noviszádi önkéntes tüzoltók kertje ünnepélye. A noviszádi Önkéntes Tüzoltó Testület tagjai ma délelőtt 10 órakor zeneszóval vonulnak ki a Futaki uti Polgári Lövölde kerthelyi ségibe, ahol dísz-szemle lesz, egy órákor disztribúció, délután 4 órákor kertmulatság, amely este táncmulatsággal folytatódik. Délután és este is katonazene szórazokoztatja a közönséget.

Bombin az új shampon, tökéletes, mint a formája. BOMBIN-ban minden benne van, a haját selymessé varázsolja, az ondulálást tartóssá teszi, finoman illatosítja, haját pompás fényvel árasztja el és a hajszinét megfiatalítja.

— A mezőn szülte meg gyermekét Beeskerekről jelentik: Kovács Olga vrnnyevői napszámosnő 1932 június 10-én kiment a község határában a mezőre, ahol megszülte házasságon kívüli viszonyból származó gyermekét, majd otthagya a földön, nem részesítette a kötelező első segélyben, minek következtében a csecsemő pár óra múlva meghalt. A tegnapi tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy olyan szülési fájdalmak voltak, hogy nem tudta mi történik vele, s mire magához tért, gyermeke halott volt. A bíróság Kovács Olgát 20 napi elzárásra ítélte.

Bajnoki mérkőzések a vidéken

A noviszádi alszövetségben ma két másodosztályú bajnoki mérkőzés lesz a vidéken. Temerinben a TSK a kovilji Sajkással játszik, Petrovácon a Szlovacska a noviszádi Rapiddal.

A Temerini SK első helyezését a mai mérkőzés már nem befolyásolhatja, de azért a TSK már csak presztízs érdekében is komolyan fogja játszani.

Az őszi mérkőzést a TSK nyerte 4:3 arányban. A mai mérkőzést Perakovics vezet.

A Szlovacska az ősszel 6:0 arányban legyőzte a noviszádi Rapidot. A mai találkozóban is Petrovác a favoritja, de nyilván be kell érnie 1—2 gólos győzelemmel. Bíró: Rossier.

A szubotical alszövetség Intézőbizottsága magáévá tette a Szand álláspontját a serleg ügyében

Pénteken este tartott ülést az Intézőbizottság

A szubotical alszövetség intéző bizottsága pénteken este tartott ülést. Elsősorban a Szand ügyével foglalkoztak. A főszövetség ugyanis azt követelte a Szandtól, hogy a vándorserleget, amit utólagja a szubotical csapat nyert, adja vissza a főszövetségnek. A Szand ezzel szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a serleg mindaddig nála marad, míg azt más csapat meg nem nyeri. Az alszövetség intézőbizottsága magáévá tette a Szand álláspontját és azt a véleményét terjesztette a főszövetség elé, hogy a Szandnak mindaddig joga van a serleget őrizni, amíg újabb serlegmérkőzést ki nem írnak. A serlegmérkőzéselből a Szand csak akkor maradhat ki, ha erről önként lemond.

Az alszövetség a Vrbászi SC-t száz dinár pénzbüntetésre ítélte, mert nem jelentette be idejében a Duceis elleni mérkőzést. A Dulcist száz dinárra és játékjogának

14 napi felfüggesztésére ítélte, mivel a büntetés alatt levő Tordait játszatta. A szrbobrání Radnickeit ötven dinár pénzbüntetésre és játékjogának 14 napi felfüggesztésére ítélte, mert felfüggesztése idején mérkőzött.

Elutasította a Zsaknak azt a kérelmét, hogy a Ripenzia elleni mérkőzését romániai bíró vezesse.

Tudomásul vette a Mechanicsár bejelentését, hogy fuzionál a Zsakkal.

Utastotta a főtitkárt, hogy indítson eljárást a sztáribecseji Gradjanski ellen, mert tartozását nem fizette ki a Centrál szállónak.

A Molacot, kulai Hajdukot, a Szandot és Plava Zvezdat felszólította, hogy fizessék ki tartozásaikat a hitelező egyesületeknek. Végül tudomásul vették, hogy a Csantaviri AK „Triglav”-ra változtatta a nevét.

A temesvári Ripenzia ma délután fél 6 órakor játszik a szubotical Zsak-kal

A szubotical Zsak vasárnapra lekötötte Románia legjobb csapatát, a temesvári Ripenziát, barátságos mérkőzésre. A Ripenziában hat román válogatott játékos szerepel és így ma délután nagyvonalú és érdekes mérkőzésben lesz része a szubotical sportkedvelő közönségnek. A Zsak is

megerősített csapattal veszi fel a küzdelmet, amennyiben a Szandtól kölcsönkérte Varró kapust. A mérkőzést eredetileg este akarták lejátszani, miután azonban a Szand pálya átalakítási munkálatai nem készültek el, délután fél hat órai kezdettel bonyolítják le a Szand pályán.

Szubotical csapat Szentán

A szubotical Fako ma délután Szentán mérkőzik az ottani AK ellen.

Topola: Krivaja—JAK 3:3 (3:1). Csekély számú közönség előtt játszott barátságos mérkőzést a két csapat. A tartalékos JAK-kal szemben a Krivaja végig vezetett, a topolaiak csak a játék utolsó percében egyenlítették.

Sztarakanizsa: Zsak (Szubotica)—Granicar 6:0 (3:0). Csütörtökön Sztarakanizsán játszott a szubotical Zsak barátságos mérkőzést a Granicsar csapatával. Elénk érdekes és fair játékkal főlényes győzelmet aratott a Zsak. Bíró: Losonc József.

A noviszádi Rádnicski hivatalos közleményei. Ma délután fél 3 órára a PAK elleni mérkőzésre, az alábbi játékosok jelenjenek meg a pályán: Milutinovic, Milosavljevic, Rápoti, Hoffmann, Jelics, Fábán, Jurik, Fogarassá II, Hacker, Fritzmán, Ilija, Becke, tartalékok: Vizi, Grgarov, Ninkov, Valent. — Sportkapitány.

A gradistei Jugoszlávia vasárnap a kumáni Jugoszlávia SK-t látja vendégül barátságos mérkőzésre. A mérkőzést a BAK pályáján játsszák le.

A noviszádi Obilics és a Jugoszlávia első csapatai ma délután három órakor a repülőtéri pályán mérkőznek. Az alábbi játékosok jelenjenek meg fél 3 órakor a pályán: Bajor, Kiss III, Kiss II, Sajti, Mayer, Halasi, Vizi I, Bartha I, Szabadi, Szubotin, Jovankin, Erdős II, Pajics. Délután 4 órára: Erdős, Kiss, Burai, Lakai, Marcsok, Boros, Vizi, Szugyi, Huszár, Beke, Simon, Grubenya. — Novák sportkapitány. Előmérkőzést a két egyesület tartalékcsoportjai játszanak.

Obilics—Viktória 2:0 (2:0). A játék egész ideje alatt az Obilics volt fölényben.

A Jugoszlávia körüli kerékpáros tura VI. szakasza nem Szusak—Novigrad lesz, hanem Szusak—Plitvica és oman másnap, mint VII. szakasz a Plitvica tavaktól Sibenikig. Többek kérése nem teljesülhet. A tura indulási időpontját nem halaszthatjuk el. Jelentkezni kell július 10-én, hétfőn Fojt, Noviszád, Kr Alekszandra 3 alatt. Indulás kedden reggel 6 órakor Futak, Palánka, Ilok, Oszijek felé Gyakovóra.

„Hunyadi János” keserűviz a legmegbízhatóbb és legideálisabb hashajtószer, kapható mindenütt.

Ma Noviszadon:

Oszijek—Noviszád válogatott

Délelőtt: Temerini Rádnicski—Trgovácski

Az az érzésünk, hogy ma délután az idei szezon legszebb mérkőzéseinek egyikében gyönyörködhet a noviszádi közönség. A mai találkót nem fűti át a bajnoki versengés legtöbbször káros és gátló idegessége. Igaz, hogy a válogatott küzdelmek is szép troféáért folynak, de viszont egy válogatott csapat mindig többet ad a szép játékra és sportszerűsége, mert a játékosok tudják, hogy teljesítményük és viselkedésük városuk egész futballsportjának megítélésére láthat.

A noviszádi futballsport mai vendége az oszijek válogatott, favorit gyanánt indul a küzdelemben. El kell ismernünk ezt a tényt, ami azonban még nem jelenti azt, hogy az eredmény nem döntheti meg a papírformát. A noviszádi válogatott kiváló játékosokból áll, mert

a pillanatnyilag legjobb formában levő csapatokból sorolódik. Éppen ezért mi a papírforma-kalkuláció megdöntését várjuk, minimális noviszádi győzelmet, a legrosszabb esetben döntetlent.

A Karagyorgye pályán délután 5 órakor kezdődő mérkőzést, Kujundzics, a kiváló szubotical bíró vezeti. Előmérkőzést a Rádnicski játszik a Postásokkal. Ez is érdekes küzdelem lesz, bíró: Momirov.

Ma délelőtt 10 órakor a noviszádi Trgovacska kórház mögötti pályáján a Trgovacska a temerini Rádnicskival játszik másodosztályú bajnoki mérkőzést. Összel a Trgovacska győzött 10:0 arányban. Győzelme ma is valószínű, de távolról sem olyan nagyarányú, mint az őszi volt. Bíró: Dobsinszki.

Betiltotta az alszövetség a VSC—Tand mérkőzést. A szubotical alszövetség pénteken értesítette a VSC vezetőségét, hogy a vasárnapra tervezett VSC—Tand mérkőzést nem lehet megtartani, mert a torzsai csapat büntetése csak kedden jár le. Azokat az egyleteket, melyek a betiltás idején a Tanddal játszottak, meg fogják büntetni. A VSC ezek után visszavonta a Sziváci SC-nak elküldött lemondását, úgy hogy ma délután a VSC parki pályáján mégis megtartják a Sziváci SC—VSC mérkőzést.

Angliát kétezer cserkész képviseli a gödöllői világtáborozáson. Londonból jelentik: Az angol cserkészszövetség londoni főhadiszállása befejezte a gödöllői világtáborozás előkészületeit. Az angol birodalmat kétezer cserkész képviseli a budapesti világtáborozáson. Közülük 1300 angol, 40 velszi, 92 skóciai, 45 északirrországi, 7 ír szabadállambeli és 400 az angol birodalom tengerentúli részeiből.

LIFKA MOZI - SZUBOTICA

Csütörtöktől - vasárnapig
Újra a szépséges

Eggerth Márta

szerepel filmben!

Egyszer volt egy keringő...

A hűbajos bécsi muzsikát írta Lehár Ferenc
Főszereplők: **Eggerth Márta, Verebes Ernő, Ralph v. Goth, Paul Hörbiger**
Kezdetre 6 és 9, ünnepnapon 4, 6 és 9 órákor

Levelezés

INGYEN MINTACSOMAG

Dostál pipere gyöngyöréből. Eredmény már első használatnál. Borátka, pattanás, arctisztatlanság eltávolítás. Küldjön három dinárt bélyegben portóra. Nem kálítja Novisád 144. Eredeti karton gyógyszer-tarokban, drogeriákban 30.- dinár. 1971

Házasság

Szilid, intelligens kereskedő, saját üzlettel és ingatlanokkal, feleségül venne 22 év körüli, barna vagy fekete, jónevelésű, román anyanyelvű, aki kellő hozománnyal rendelkezik. Boldog jövő biztosítva. Leveleket „Ritka alkalom” jelleggel a kiadóhivatal továbbítja. 2098

Foglalkozás

Pótvizsgára előkészítem a középszintű 4 alsóosztálybeli tanulókat **mate-matikából, fizikából, kémiaiából.** Érdeklődni Novisád, Sv. Jovana trg 3. 2138

Diákok előkészítést szak-szakszerűen pótvizsgára és magánvizsgára biztos sikerrel vállal tanárnő, Novisád, Zmaj Jovanovičeva ul. 33. (Žitki-ház). 2235

Dömösi István és neje szül. Wiedermann Maria úgy a maguk, mint gyermekeik Zoltán és István nevében fájó szívvel jelentik, hogy felejtethetetlen emlékként szeretett leányuk, illetve testvérük

Dömösi Mária

f. 4. június hó 29-én d. u. 1 órákor életének 29. évében türelemmel viselt hosszú szenvedés után elhunyt.
Korán alköltözött drága halottunkat ma délután 5 órákor helyezzük örök nyugalomra.
Novakuzica, 1933. június 30.

Vigyázat!

Mindenki számára nagyon fontos!

Havi 9-200 dináros fizetést mindenki adunk **butorokat,** hálószobát, ebédlőt és más butorokat. Mindent alumi-alumizáltak és megbízható magánteknikusok kaphatják. Ilyen kedvező feltételek mellett csak nálunk lehet butort vásárolni. Szállítás az ország minden részére, irásbeli ajánlatokat megrendeléseket és mindenféle felvilágosítást a következő címre kell intézni:
Fabriha Nameštaja, Beograd, Poštanski lah br. 339

Takaréktűzhelyek

órlási választékban
már 200 dinártól kezdve

HORVAT I PRISTAY

vaskereskedés, NOVISAD, Futoska 40

Saját érdekében győződjön meg vételkészség nélkül!

APRÓHIRDETÉSEK

egy hétköznap, mint vasárnap
egy szó 1 dinár. NAGY BETUS 2 dinár
a legkisebb apróhirdetés 10 dinár

APOLLO

Szombat - vasárnap Csak 2 napig!
Bonyi Adorján színdarabja, Bolváry rendezése
Gustav Fröhlich szereplése
Leszállított helyárak!

Egy kis senki

ÚJ FOX HIRADO:

A londoni világgazdasági konferencia - A Szt. Péter templom fénvárban - Merénylet Venizellos ellen - Szenzációs autoversey stb...
TELEFON 21-93

Kiadó

KETSZOBAS udvari lakás azonnalra kiadó. Novisád, Futoska 24. 2137

Családi ház, 3 szoba, előszoba, nagy kerttel a Nagy-limánon kiadó. Érdeklődni Zseljeznicska 56. sz. alatt 2139

KIADÓ szoba, konyha, ebéskamra, nappal, festve. Novisád, Jovana Aranyja u. 27. 2229

Új házban szoba, konyha, spejz, alvó lakás olcsón kiadó. Jovana Aranyjeva 5. 2134

KIADÓ butorozott szoba a város központjában, lépés-házi bejárattal, fürdőszoba és telefon használattal. Cím a kiadóban. 2247

MODERN kétszobás lakás mellékhelyiségekkel azonnalra kiadó. Schlotter, Novisád Futoska 18. 2219

Irodahelyiség kiadó a város központjában teljesen berendezve, irógép és telefon használattal. Cím a kiadóban. 2248

SZOBA-konyhás lakás spejz, szára és tiszta, kiadó. Jovana Aranyjeva 14. Novisád. 2227

Magányos sarokház igen forgalmas helyen, üzlethelyiséggel, fűszerüzlet-berendezéssel és lakással együtt azonnalra olcsón kiadó. Bővebbet Novisád, Grobljanszka ul. 19. 2226

Különbejárattal butorozott szoba kiadó. Novisád, Laze Kostića 27. 2250

MODERN GARCON-LAKAS azonnal kiadó Klein Jenőnél, Novisád, Kralja Aleksandra 8. 2245

Óreg prima bor- és pálinkashordók minden nagyságban eladók. Eckstein Simon cégnél. Futoska 8-10. 2242

Óreg, jó állapotban lévő ablakok, szekrények, oman, koremasztalok, pult, irósztól, irodaszekrények eladók. Eckstein Simon cégnél. Futoska 8-10. sz. 2243

Kifogástalan állapotban lévő **CHEVROLET AUFO,** egy **LUXUS MOTORCSONAK** és egy 6 hengeres **STUDEBECKER AUTOMOTOR** eladó. Cím megtudható Kardos hirdetővállalatnál, Novisád. 2215

Jó nagy tűzhely, 80x120 eladó. Nemačka u. 8, Novisád. 2231

ELADO keveset használt üzletportál 2 kirakattal és 1000 kg. cinezett komló drót. Nagy János, Novisád Zseljeznicska 73. 2220

Ablakok különböző méretekben eladók. Prelics asztalos, Novisád, Piroši ut 14. 2240

ELADO világos tölgyfa fél hálószoba madracal, toalettal új ottománnal. — Novisád, Aranyjeva 5. 2122

SZANDOLIN majdnem új, eladó. Cím: Turánszki Sáfárikova ul. 13.

Városi Mozi - Szubotica

Pentek - szombat - vasárnap
Bizet világhírű operája

CARMEN

(Ha én szeretek jól vigyázz!)

Csodaszép melódiák, eredeti spanyol tájfelvétel, bikaviadal - Főszereplők:

Thomas Burke, Marguerita Namara
Anglia leghíresebb énekesei.

A zenés kíséretet adja:

a londoni 120 tagú szimfonikus zenekar

Modern lakás, két szoba, előszoba, fürdőszoba és az összes mellékhelyiségekkel kiadó - Novisád, Futaki ut 116. 2336

MODERN LAKAS a város centrumában, orvosnak vagy ügyvédnek kiválóan alkalmas, azonnal kiadó Klein Jenőnél, Novisád, Kralja Aleksandra 8. 2246

Kereslet

Gyakornoknak felvétetik 4 középiskolát végzett fiú. Paszthy dentist, Katolicka porta. 2114

Turista, vagy régi katonai sátrakat megvételre vagy kikölcsönzésre keres a Fruska Gora turistatársaság. Tel. 24-24. 2135

FÉNYMŰMŐ azonnal alkalmazást nyerhet. Boost Ferenc, Bačka Palanka. 2201

FOLDBIRTOKOT vennék Alsóbačskában 100 holdasat szállással. Aranjatolokat a kiadoba kerek. "Birtok" jellegre. 2206

Jólmező fűszerüzletet vennék Novisádon vagy telepén, esetleg üres üzlethelyiséget. Ajánlatok "Üzlet" jellegre kiadoba. 2221

NAGYOBB KIFUTÓFIUT lehetőleg kerékpárral felvevünk. Cím megtudható Schmolksánd, Jevrejska 13. 2244

RADIÓT, másodkézből kisebbet vennék. Ugyanazon házban kitűnő **házi-koszt** kapható. Novisád, Laze Kostića 35. 2230

Gyermektelen házaspár keres augusztus elsejére teljesen berendezett butorozott hálószobát lehetőség szerint fürdőszobahasználattal. Cím a Kralja Aleksandra u. 7. sz. alatti trafikban leadni. 2225

BUTORASZTALOS állandó munkára felvétetik. Novisád, Josipa Pancicsa ul. 9. sz. 2218

Egy használt National Kassa megvételre kerestetik. Cím Schmolksa hírdetőben. 2207

Különféle

Jég-szekrényt

bármilyen használatra jólállással készíti, árjegyzéket ingyen küld - **ÚJVARI FÉRENC,** Temerin. 1257

Jóforgalmu

fűszer és vegyes üzlet házzal

kedvező fizetési feltételek mellett más vállalkozás miatt eladó vagy kiadó. Ugyanott legújabb stílus **"Bekord" guorski-tótdép** 1800 - dináros eladó. Németh Dező kereskedő, St. Karijsza, Szentanaska 62.

Lakás

kiadó új épületben 2 szoba előszoba fürdőszoba és összes mellékhelyiségekkel.

Ugyanott modern üzlethelyiség

is olcsón kiadó Temerini u. 8. sz. alatt. Kuszil Gyula, 2204

Halló!

Figyelem!

Akinek pénze van építsen, hogy a munkanélkülieken segítsen

Építkezési anyagok u. m.

mész stukatur nád cement terpapir téglá cserép stb.

legolcsóbban házhoz szállítva nálam szerzhetők be

Gausz Pál Piroška ulca 66. Telefon 31-19 2239

Henyélés a szerencsétlenség gyökere

Hanyagosság a női szépség veszedelme

LYSOFORM-ban rejlik a családi boldogság titka

Melynek zárát a haszn. utasítás egyszerre felnyitja

SZENTELEKY KORNÉL:

Felhők

Elnézem, mint úsznak, eveznek gögösen a végtelen azurban. Az egyik talán a holland partok felett verődött össze, talán Amszterdam csatornáin felett, a másik talán a finn tavakban pillantotta meg először habos alakját. Most dél felé húznak, mint régi viking gyályák is elkészülnek a Földközi tenger öblei felé s tarkává varázsolják Szicília, Malta, Ciprus egét. Az országhatárokkal nem törődnek, a sorompók, az egyenruhák épügy nem érdeklik őket, mint a városok és a nyüzsgő terek, ők magasan járnak s talán tudomásul sem veszik, hogy az alattuk vergődő sárgolyón hareol, síkong, álmodik, felgyúl és ellobban az élet.

Ó, milyen tiszták vagytok s milyen gögösek vagytok, milyen szabadok és milyen örökkévalók a formák születésében, halálában, a szétfoslásban és a tömörülésben! Egy morzsa sálak, egy porszem sincs harmattesteken, tiszták vagytok, mint az angyalok lelke. Ember hiába repül föl közeték: hamarosan ismét lehull a földre, a sárba, az élet meleg mocsokjába.

Nézlek benneteket, foszló, vesztegelő alakokat. Órákig elbámulom az örökké változó játékot. Most egy szomorú leányfej dől hátra, de imae, a haja leválik, apró pihékbe foszlik s a fej olyan lesz, mint habzó pezsgőpohár. Nem mesze háromcsúcsú hatalmas havas heglánc úszik, amott pedig egy nagyszakállú aggastyán hunyorít a bal szemével, azután szétnyílik az arca, mintha lobogós pofaszakála nőtt volna. Fehérlombú fákat is látok ott, alattuk talán bárányok barangolnak a kékítő színű mezőn. Ó, hogy vágyodom utánatok, ti játékos, fölényes elérhetlenségek! — Lehunyom a szemem.

Sötét szobában járok és gyertyavilág mellett egy könyvet keresek a polcon. Végre megtaláltam. Sárga, ódon kiadás. Bologna 1633. Fioretti — áll a címlapon és én szívemhez szorítom a könyvet. Lassan kimegyek a kertbe, le-török egy szál liliomot, a Fioretti-t az imázsá-molyra teszem és kezemben a liliommal olvasom a nagy szent életét. A nap szelíden szórja fényét, madarak csicseregnek és rászállnak a fészület karjára.

— Mehetünk! — szólal meg valaki mögöttem és megérintette a vállamat. A liliom kihull a kezemből. Megyek, handukolok az idegen után kapaszkodó utakon, fekete erdőségeken keresztül. Fejem elkókad, lélekzetem egyre szaporább. Végre itt állunk a csúcson Isten előtt.

— Mit akarsz? — kérdezte az Úr kissé türelmetlenül és arra kényszerített, hogy fehér arcába nézzek.

— Felhő szeretnék lenni — mondtam gyorsan. Az Úr tekintetével végigsimította lelkemet. — Jó. Ha teljesen tiszta vagy, ha nincs benned egy szem salak se....

— Tiszta vagyok — mondtam mély meggyőződéssel. — Minden földi mocsoktól megtisztultam. Azt hiszem jó felhő lenne belőlem.

Az Úr rámpillantott és máris ott úsztam a végtelen azurban. Szabodon! Könnyen! Tisztán! Gögösen! Hűvösen! Fölényesen! Minden földiségtől megszabadultam! Lent kavargott a sár, a sóhaj, a gyűlölet, a fájdalom, a harc, a hit és az ostobaság. Nagyon magosan jártam. A nap vakító kék fénye szikrázott a hűvös magasságban. Milyen tiszta vagytok, ó, milyen kábitóan tiszta!

Egy karesú felhőhugocska úszott el mellettem. — Nem érzed a porszemet? — kérdeztem elfuladva s máris éreztem, hogy mázsás súlyok kapaszkodnak felhőtestembe.

— A porszem! — dörgött egy borzalmas hang és a felhők megremegek. — A porszem! — sikoltozott a nap ezernyi kéklángú szikrája.

Hát mégsem voltam tiszta? Nem tudtam lerázni magamról minden földi mocsokot? Éreztem, hogy zuhanok. A porszem oly súlyos volt, mintha egy tonna ólom lett volna.

— Mit jelent ez a porszem? Honnan jött ez a porszem? Ó, hát miért nem lehetek tiszta minden földiségtől? Hiszen én tiszta akartam lenni, tökéletesen tiszta!

Senkisé hallotta panaszos hangomat. A porszem kegyetlenül húzott és én zuhantam, egyre gyorsabban zuhantam vissza a sárba, a mocsokba, az életbe, a fájdalomba.

Ez a levelem plajbászsa írodik.

Mer azé, hogy a kalamus elejibe bent maradt a nagy fészterbe a búzás zsákok tetején. Hogy mé nem hozhattam ki, hát azé, mer a végrehajtó lepecsétöte az ajtót, oszt aszonta, ha abbú ami bent van, ne merjek kivinni semmit, de egy szem búzát se, mer adóba mén az egész!

Hajják, mán én azon se csudálkoznék, ha hónap kikajátaná a kisbíró, hogy gyün az anti-kriszbus.

Mer mé? Hát azé, mer ijen fordított világ még sose vót! Môte az eszemet tudom, mindég aszontam így tavaszszá a végrehajtónak, mikó adójé gyütt, hogy aki búzám van asse az enyim, hanem a Klajn uré, mer az ő főgyit tartom felibe. Oszt eddig bevát a szó, mer a Klajn ur mindig kisz vót az adová, oszt nem is bántották a búzát. Most meg, hogy aszontam neki, hogy a Klajn uré a búza, aszonta, hogy akkó pláne heles, mer a Klajn urat lehet végrehajtani, engem meg nem, mer véd a törvény!

No, hogy azt se kék mondani! Eddig csak aszt tuitam, hogy hagy kamatos pézt azé nem kapok, mer nem hagyí a törvény. No jó van! De hogy mán a zsidók se fizetik rendesen az adót, amhá mégis! Hát hova jutunk?

De mán kisú vót minden mer ahogy az a keminykalapos hatóságí személtet leatta, aszongya

— a Klajn ur tartozik keresleti adová, forgalmi adová, bánivá, kulukká, komraivá, meg a nehissig tuggygya, hogy hány fajtvá, így oszt le kék foglalni.

Mondom

— helet foglalhat az ur röktön!

Kajátottam is a Misának széké.

De nem üt le, hanem elő a masinát, gyertyát a cekkerbű, oszt ancvajba leraggatta az ajtót panyorviacká.

Rendőr is vót vele, így csak ojan szeliden szótam mondom — mi a rossz nyovojának prandityya tele a fészterajtót az ur?

No meg is monta, hogy aszongya, ehho a pecséthó még nyuni se szabad, oszt ezen az ajtón nem szabad kivinni a búzát se, se semmit, aml a fészterbe van, mer keresleti, forgalmi, báni, kuluki, komrai, meg rokkant adóba mán el annak az ára!

Mire végigmonta, egész beleizzattam.

Mer nem mondom, vót az mán, hogy hummi egymás kis járandóságom a Klajn ur nevire íródott adó fejibe, de én még öhelette sose fizettem. Oszt most eccere az egész búzát! Hogy én fizessek a Klajn uré? No, hogy azt ses kék mondan!

Méregbe gyüttem

— de hogy az a keresleti forgalmas kulukbéli komrai hajdermékű csapjon a kitanáló mesteribe oszt tegye rokkantá ha báni osztán ha nem!

De beszélhettem én annak! Oda se bojszintott, csak nyomkotta a panyorviackot, osztán meg otthagott.

Mérgembe a kiskapu felé utánunk hajítottam a botom, mikó mán kint vótak, de csak a kutyám tanátam el oszt az vonyított helettem is, helettük is.

Nagyon megátalkottam. Micsinájjak? A gabonásnak aszontam, reggelre viszem a búzát.

Mán az árát is fölvettem. Kitarítottam eddig a búzát, oszt most ehen e!

Nézem a fészter ajtót.

Akar a pizes levél! Belürü a valóság, kivürü a sok pecsét, csak az atrec hibádzik rúla!

Ahogy ott állok a fészterajtó előtt retent gondba, hát odagyün sok jószág is! Azt hitték, etetni akarok. Sajnátam őket, oszt mutogattam nekik a pecsétet, hogy tropa az etetésnek!

A Klajn ur bobi nevezetű kutyája nyárára ott van nálunk kosztba, az is előgyütt, oszt hogy nagyon mutogattam a panyorviackra, hát menten szagúni kezdte.

Mondom

— szagúhadd, a nyovoja essen a beledbe, hogy mingyá megérzed az uras szagot, a gazdád miatt van az odacselekedve!

De hogy a bobi nagyon kezdett botromoskonni a panyorviacká, hát odézbavartam, mer az az esztelen dög, ha uras kutya is, még se tudhattya, hogy az hatóságí panyorviack! Nem igaz?

Retent gondba vótam!

Ojan fejtörésbe, hogy még az anynyukom se mert beleszóni, pedig a szeme állásábú láttam, hogy retent szóhatnékja van!

No de, ha a paraszti észjárás tempósabb is, de azé nem kék féteni, mer van azé ott sentenciya is!

Megittam egygy kis kancsúvá, oszt menten helrebillent az eszem, mer fölneztam a fészter tetejire.

A fészter tetején megláttam a kispallásajtót.

Oszt elmosologtam magam.

Szótam röktön a sógornak, oszt fél órába se kerüt mán is fölzugátuk a pallásajtón keresztül a búzás zsákokat mind, aki csak a fészterbe vót. Mer mondom, ajtó vót vágva a fészter pallattyába is.

A másik félórabu kikerüt a lehordás meg kocsirarakás. A panyorviackos fészterajtóhoz tiszteletbű hozzá se nyútunk!

Avvá fölüttem a kocsira, egygyet sercentetem a fészterajtó felé, ahún a bobi még mindig szagúgatta a panyorviackot, oszt gyerünk!

— Szagúhadd mán! — hattam rá a bobira.

A harmadik félóra végén mán az áldomást ittuk a sógorrá.

Mer hajják van az úgy, hogy a sipka alá néha több fikcijo szorul, mind a kemény kalap alá! Kivált, ha szorijják az embert!

Maratam tiszteletel

Mihál bácsi

Haladéktalanul meg kell kezdeni a calais-kalkuttai műút hiányzó jugoszláviai szakaszának kiépítését

A halogatás azzal a veszéllyel járhat, hogy a műutat Románián át vezeték

Már amikor felmerült a terv, lehetett látni, micsoda grandiózus vállalkozás, beláthatatlan perspektívát nyújtó, egy autót, tizenöt méter széles, aszfaltbeton alapzaton, kizárólag autók számára, mely Calais-tól kiindulva Franciaországban, Németországban, Ausztrián, Magyarországon, Jugoszlávián, Bulgárián keresztül Sztambulig terjed, utólag kiterjesztették egész Kalkuttáig. Jugoszláviába Szeged alatt lép be, majd Szubotica, Noviszad, Beograd, Nis érintésével fut a határig.

Egy grandiózus autótútvonal, mely egyedülálló az óvilágban, de az újvilágban is méltán megcsodálják. Összeköti Keletet Nyugattal, az egész kontinens turistaforgalmának úgyszólván főútjára — lesz — ha készen lesz. Mert nincs készen — egészen. Calais-tól Szegedig már elkészült, minálunk még csak most próbálkoznak a bizottság összeállításával, amely hivatva van megállapítani azt az albizottságot, amelynek feladata stb., stb.

Jugoszlávia helyzete ezt az utat illetően egészen különleges. Pontosan az út közepén fekszik. Ugyiszólván nálunk találkozik Kelet Nyugattal. Mi vagyunk a gócpont. Nem mehet a művelt nyugatról az ismeretlen keletre és viszont, senki, hogy bennünket elkerüljön. Mindez természetesen azzal az előfeltétellel, hogy az utat Jugoszlávián át is befejezzék.

Hogy micsoda óriási jelentősége van ennek az útnak úgy kereskedelmi, mint idegenforgalmi szempontból, azt nem lehet eléggé hangsúlyozni. Elég, ha csak rámutatunk, mint török magukat a románok, hogy az út ne Jugoszlávián, hanem Románián keresztül vezessen. Mit meg nem tettek eddig, hogy sikerüljön. Fűt-fát ígérték: ez lesz, az lesz, így lesz, úgy lesz. Kilincseltek, memorandumoztak eredménytelenül — egyelőre. Mert senki sem tudhatja, nem unják-e meg a várást a többi országok, amelyek eddig milliókat fektettek bele egy ragyogó üzletbe és a házson csupán azért késik, mert egy parányi útszakasz sehogyse tud elkészülni. Elgondolni is rossz, milyen óriási veszteséget jelentene az országnak, ha a központi bizottság — elunva a várákórást — mégis Románia mellett döntene.

Ha nem számítunk semmi mást, csak a közvetlen elérhető hasznot, még így is feltétlenül előnyös üzlet számunkra ez az útépités. Hisz az investíció azonnal megtérül, amikor a munkanélküliség csökken, magánál az építésnél. De

az út mentén rengeteg garázs, autójavító-műhely, benzinservice, gummieladás stb. létesülne, ami mind munkaalkalmat jelent.

De horribilis az útvonal mentén fekvő telkek azonnali értékelkedése is. Ezek az előnyök, amikre nyomban az út befejezése után (néhányekre még előbb is) számíthatunk. Ha ehhez hozzávesszük még az idegenforgalom hatalmas mértékben való fellendülését, aminek úgy kereskedelmi, mint kultúrértéke felbecsülhetetlen, látjuk csak igazán, minek az elvesztését kockáztatjuk könnyelműen, azon kényelmes kifogás mögé bújva, hogy nincs pénz.

De igen is van pénz. Erre a célra kell pénznek lenni.

még ha a föld alól is teremjük elő.

Hogy Franciaország és Németország miből építették fel az útvonal rájuk eső szakaszát, nem nehéz elképzelni. Franciaországban jelenleg olyan nagy a pénzhiány, hogy direkt örül, ha van hova heverő tőkét befektetni. Németország is van a technikai fejlődés olyan ma-

gas fokán, hogy bizonyára nem volt számára probléma az út felépítése, főleg ha tekintetbe vesszük, hogy adósságai nemfizetésénél igazán nem számít néhány millióval több vagy kevesebb. Hanem hogy Ausztria, de különösen Magyarország miből építették fel ezt az utat, érdekes volna megtudni, hisz Magyarországhoz képest mi még mindig vagyonosak vagyunk!

Ha alaposabban szemügyre vesszük, látjuk, hogy az egész ügy nem olyan problematikus, mint ahogy első pillanatra látszik. Nincs pénz, mondják. Van rá pénz, csak akarni kell. Nézzük meg legelőször, ki van a dologban legközvetlenebbül érdekelve.

Szubotica, Noviszad, Beograd, Nis, valamint az út mentén fekvő községek, melyeknek földjei, mezői, telkei rögtön az útépités megkezdése után értékben rengeteget nyerne. Ezeknek a helységeknek kell a szükséges

pénzt összedadniok.

Tessék törvényileg kiróni az útmenti birtokokra, mondjuk jobbról és balról öt kilométer szélességben illeték formájában, valamint az út mentén fekvő helységek egész kül- és belterületére, telkeik értékének arányában. Ha egy rövid számadást csinálunk: A Noviszadon keresztülfutó vonal hossza tíz km., illetve 10.000 méter, ha egy folyóméter költségét 1.000 dinárba számolom, ez 10.000.000 dinár, elosztva a három-ezer noviszadi telekre lenne 333 dinár, fizetendő két éven belül. Szóval havi 15 dinár illetéket kell egy noviszadi telektulajdonosnak fizetnie, hogy nemzetközi útvonal legyen. Az út mentén fekvő földbirtokosra átszámítva ez a költség telkeinek 1 százalékát teszi ki, ami annyit jelent, hogy egy 100 holdas gazda, ha földjét tízezer dinárral számítom, két év alatt csak tízezer dinárt köteles fizetni. Ez havi 400 dinár. Pedig földjei nem érnek annyit. Szóval még kevesebbet.

Akár jóljövendmező üzletnek tekintjük, akár nemzeti feladatnak, feltétlenül létkérdés számunkra, hogy az útépités — legalább is a határ—Szubotica szakaszon — nyomban meginduljon, nehogy jogunkat a jugoszláv szakaszra vitássá lehessen tenni, nem kell hozzá más, mint erő, kitartás, akarat, akarat és újra akarat. Csak akarni kell s az eredmény nem maradhat el.

Schäffer Vladislav

— 0 —

Repülő kórházak

A repülőgép eddig csak mint a leggyorsabb közlekedési és a legveszedelmesebb harci eszköz volt előttünk ismeretes. Legfeljebb csak arról hallottunk még elvettve hírt, hogy felhasználták — tudományos kutatások céljaira is. A humanizmus azonban nem tud belenyugodni abba, hogy a huszadik század leghatalmasabb technikai vívmánya csak a kapitalizmus és az öldöklés szolgája maradjon s beállította a repülőgépet az embermentés szolgálatába is.

Első egészségügyi szolgálatát a repülőgép akkor kezdte meg, amikor árvizeknél, földrengéseknél, bányakatasztrófáknál mentő szolgálatra alkalmazták s az első segély nyújtását megkönynyították és gyorsabbá tették. De ez még inkább csak kiegészítő és futárszolgálat volt. Műszereket, orvosságokat és orvosokat szállított a helyszínre, sebesülteket és betegeket szállított el. Alkalmazásának jelentősége különösen akkor nagy, ha nehezen megközelíthető, távolfekvő, vagy kulturálatlan helyen kell segíteni.

Nagyobb arányú alkalmazása a repülő gép egészségügyi szolgálatának a spanyol-rifkabil harcokban történt. Több mint 2000 súlyosan sebesült spanyol gyalogkatonát szállítottak át Afrika forró éghajlata alól hazájuk kórházaiába. A sebesültek gyógyításának százalékban ki sem fejezhető javulását jelentette a repülőgépeknek az alkalmazása, mert hiszen alig pár óra alatt jutott a súlyosan sebesült Afrika forró levegőjéből a minden higiénét és műtő felszerelést nélkülöző barbár vidékről a hűs, jól felszerelt kórházakba. Azelőtt napok kellettek, ahhoz, amíg a sebesültek ezt az utat megtették a bizonytalan északafrikai vasútvonalakon s a hullámzó tengeren s utközben a hőség, az elleneség hadműveletek és a felszerelés hiányosságai egyaránt gátolták a gyógyulást, tették lehetetlenné a segélynyújtást. Az egészségügyi repülőgépeknek köszönhető, hogy az afrikai harcok sebesültjeinek egykor rendkívül magas halálzási aránya a minimumra csökkent.

De természetesen ennek a jó eredménynek az eléréséhez éjjelt és napot kihasználó munkára s a legtökéletesebb technikai felszerelésre van szükség. A sebesültek megmentése, a vad Afrikában nem tűr késedelmet és hiányosságokat. Az egyszerű utasszállító gépek alóságos repülő kórházakká alakultak át, melyekben orvos és ápolónő teljesített szolgálatot.

Olaszország tripoliszi harcaiban már teljesen kitökéletesedett a repülőgépek egészségügyi szolgálatának. Az olaszok a repülőgép egészségügyi szolgálatának nagy jelentőségét felismerve a »Hansa« nevű német társaság nagyméretű utasszállító gépeit vették igénybe, amelyek után a világháborúból jól ismert kórházvonatok szerepét töltötték be. Itt nyert tapasztalatai alapján szervezte át Németország a »Vöröskereszt« szolgálatát is ugyanannyira, hogy betegszállító repülőgépei és repülőkórházai ma már a messze Keleten dúló japán-kínai háborúban is teljesítenek szolgálatot.

De tévedés volna azt hinni, hogy a repülőgép csak a katonai egészségügyi szolgálatában nyer alkalmazást. A svéd Vöröskereszt egyesület betegszállító repülőgépei rendszeres szolgálatot tartanak a közlekedési eszközökben és járható utakon szegény vidékeken. A betegszállító repülőgép 45 perc alatt a stockholmi kórházba szállítja a sürgős operációt igénylő beteget, vagy sebesültet olyan távolságokról, ahonnan betegszállító kocsin azelőtt 4—5 órát tartott az út. A délperzsa nagy kolerajárvány idején német Junkers-gépek ismételtén 100.000 fioia szérumot szállítottak Bender Abbasba az epidemia központjába s ezzel elejét vették egy nagy katasztrófának.

Kétségtelen, hogy az egészségügyi szolgálat sokkal huzamosabb és emberségesebb felhasználása a repülőgépeknek, mint a bombavetés. Méltóbb is az emberi szénialitás egyik legkülönb alkotásához: az aviatikához a szenvedőkön való segítés, mint a rombolás és a gyilkolás.

Az emberi kultúra fejlettségét nem az fogja determinálni, hogy milyen tökélyre tudjuk emelni a repülőgépek gyilkoló munkáját, hanem az, hogy hogyan fogjuk hasznosítani az egészségügyi szolgálatban, a járványok leküzdésében. Különösen nagy szerep vár a repülőgépekre a távoli fekvő, kulturálatlan és utakkal nem rendelkező országok egészségügyi szolgálatában, ezek betegeinek elszállításában s ezek részére orvosságok, szérumok, műszerek szállításában különösen járványok idején, amikor a gyors beavatkozásnak és gyors segítségnyújtásnak sok-sok jelentősége van.

Ambrus Tibor:

Lagunák városa

Szusákon gondozatlan, szennyes uccán vezet az út a kikötőbe. Az egyik oldalon, Fiume felől, áruszállító vitorlásbarkák sorfala zárja el a kilátást, a másik oldalon pedig stilustalan, elnyújt kis házakban zsidóbusok, csapszékek és uccára kirakott élelmiszerek csábitják a szerényigényű matrózokat. A forgalmas vasúti állomásról mozdonyok, a két hajókikötőből pedig hajók permetezik a kormot és füstöt a vigasztalan tájra. A Réka-patak torkolatánál tárul ki a tekintet és hintázó bojáival előtűnik a tenger. Sötét szendergő hajók közt horgonyoz a Karagyorgye és hívogató fényszemekkel várja a Putnik velencei kirándulóit.

Fegyelmet, zavartalanul folyik le a behajózás. Paquor Józsefnek, a kirándulás vezetőjének irányítása mellett szállásolják el az utasokat, akik letétbe helyezik vagy lírára cserélik át pénzüket, mert jugoszláv valutában száz dinárnál többet nem lehet külföldre vinni. Igen jó benyomást kelt az utasokban, hogy senkit sem zaklatnak útlevelel vagy poggyászvizsgálattal. A Putnik rendez el mindent, a legaprólékosabb részletekre kiterjedő figyelemmel. Ennek előnyét főként a családosan utazó férfiak érzik, akiket most nem terhelnek a magános utasok elkerülhetetlen kényelmetlenségei.

A Karagyorgye

fényüzessel berendezett, tizennégyezer tonnás hajó, a Jadranszka Plovība egyik legszebb és legnagyobb úszószállodája. A háborúelőtti években az Adria gőzhajózási társaság építtette és azelőtt »Visegrad« volt a neve, most már azonban nincs más nyoma rajta a régi rezsimnek, mint a szalóngyártmányú pianója és két kottakönyv: Magyar dalok gyűjteményei.

Tágas étterem, a szalónban párnázott fotók, süppedő, rugalmas szőnyegek és szépen berendezett kajitók szolgálják az utasok kényelmét. A Karagyorgye Görögország és Olaszország között közlekedik és mintegy háromszáz utas elszállásolására alkalmas.

Elrendezkedés után a fedélzetről nézik az utasok a

kihajózást.

Csillagtalan, sötét az égbolt, valószínűtlen rajzu felhőkkel, tmelyek úgy válnak el a sötét háttértől, mintha festett díszletek lennének. Köröskörül Fiume transzparensi, Szusák, Krk és távolabb Abbázia villanygőji hintik be aranyos fényben csillogó szentjánosbogarakkal a láthatárt. A tenger csendes, a kilencórás ut előtt mégis vihartól tartanak a kirándulók és többen készenlétbe helyezik a tengeri betegség »bevált« ellenszereit: konyakot, citromot, pilulákat.

Közben nyüzsgöve készülődik indulásra a hajó. Eloldják a köteleket, felvonják a hajóhidat és működni kezdenek a gépek. Többször megrándul és megborzong a hajó teste. A Karagyorgye oldalvást távolodik el a parttól, majd egyenletessé, ritmusossá válik a gépek munkája, harsogó barázda kíséri a hajót, amely irányt vesz és sebesen szántja a hullámokat. Fokozatosan halványulnak, majd kihunynak a környező partok fényszemei és odakünn a nyílt tengeren a páras sötétség kis fényszigetét zár körül, amit a hajó lámpái világítanak meg a végtelen vízből.

Lassanként elnéptelenedik a fedélzet, az étteremben kihirdetik a »zárórát« és aludni térnek a kirándulók.

Velence

partjait menetrendszerűen reggel kilenc órakor kell elérnie a hajónak, de hét órakor már eleven élet lüktet a fedélzeten. Éjszaka kitisztult az idő és nyári napsütés fürösztli a tengert. A hajó nyomán delfinek buknak fel a kristályos kék vízből és zsákmányra lesve gyors uszással követik a hajót. A kirándulók vidám hangulatban élvezik a tenger fenséges egyhanguságát.

Fél kilenc tájban bukkan fel a láthatár szélén Velence tornyainak első sziluettje. Az elmosódó kép fokozatosan bontakozik ki a vízből,

majd lassan a tenger is benépesül. Tarkaszárnyú vitorlások tűnnek fel, hajók siklanak el a Karagyorgye mellett, Velence előőrsé, a S. Giorgio sziget felől pedig hidroplán startol. Szélesen siklik a vizen és közvetlenül a Karagyorgye mellett lendül a magasba a karcsu gépmadár.

Velence többkilométeres mólója előtt felrepül az olasz lobogó a Karagyorgye előőrbőcára, majd sebesjárású motorosvámhajó kanyarodik a hajó mellé. Fascista köszöntéssel üdvözik a Karagyorgyét, a kapitánnyal pár perc alatt elintézik a formásokat és villámgyorsan máris siklik vissza a kis motoros.

A kirándulók elbűvölten gyönyörködnek a part mozgalmas, színes mozaikjában. A Szent Márk tér festői háttéréből karcsun nyúlik ki a Campanille és a Piazzetta oszlopoi, a keleties ragyogású Szent Márk-templom, a Dozse-palota mesészerű cukorépitménye, a vámház ódon épülete és a Salute-templom boltozatos kupolája. A kikötőrendőrség kis »viziautón« érkezik a hajóhoz és két tisztje száll át a Karagyorgyera, amely a Szent Márk térrel szemben, alig egy kilométerre a parttól, vet horgonyt.

A gondolások

első ismerősei a kirándulóknak. Kecses járműveiken egész rajban követik a hajót és az utasok lelkesen fényképezik a fedélzetről a velencei ösromantikának ezeket az obligát megzemélyesítőit, akik csak távolról kellemesek és cigánykodó természetükkel, kapzsi pénzségülkkel rendszerint az első kiábrándulást okozzák Velence látogatóinak. Zajos alkudozás indul meg a vezető és a gondolierek között, míg végül is megegyeznek, hogy mindenki egy lírát fizet a partraszállításért.

A kihajózás is zavartalanul folyik. Nincs vámvizsgálat, senki sem kér utlevelet, sehol fiánc, vagy rendőr, mindössze egy tányérsapkás kikötőtiszt hasonlítja össze a hajóhidnál a kiszállókat a kollektív utlevél fényképeivel. Hivatalos részről kimélik, valósággal dédelgetik Velencében az idegent, hiszen belőlük él az egész város. A kirándulók poggyásza a hajón marad, mert kevesen éjszakáznak szállodában. Gondolán egy-két líráért bármikor a hajóra szállítják az embert.

Az utasok hatos csoportokban foglalnak helyet a szépvonalu kényelmes vízijárművekben, amelyek ugyanazt a célt szolgálják Velencében, mint nálunk a konflisok. Különbö a gondolások modorán kívül más hasonlatosságuk is van a mi kocsisainkkal. A gondolák oldalát szíjba fogott kis rézparipák díszítik és minden gondolában pécsettelt díjszabás van, amelyhez ritkán alkalmazkodnak.

Zajtalanul siklik a gondola, a gondoliere kis lendítésekkel lapátolja a vizet, a vámház közelében azonban abbahagyja a munkát és élénk taglejtésekkel magyarázni kezd:

— Személyenként két líra a fuvar a Szent Márk térig — állítja határozottan.

— Egy líra volt az alku — próbálják megértetni vele az utasok.

A gondoliere kiabál, szitkozódik, fenyegetőzik és mutatja, hogy a vámház előtt partraszállítja a társaságot, ha nem fizetik meg a két-két lírát. A kirándulók dühösek, de hajthatatlanok, a gondoliere pedig tovább káromkodik, de szerencsére senki sem érti, hogy miket mond. Végül is ijesztésül evezni kezd a vámház felé, de utközben mégis meggondolja magát és a Szent Márk térhez legközelebbi kikötőhöz viszi az utasokat. Itt kampósbotu »ganzer« huzza partra és tartja a gondolát, amely nélküle sem szaladna el és egész szónoklat kíséretében nyújtogatja tenyerét a kiszállók jutalmáért. A Ganzer egyébként a koldusok egy fajtája Velencében és felesleges szolgálataért kapja az alamizsnát.

A fizetésnél valóságos botrányt rendez a gondoliere, csődület támad, perlekednek, vitatkoznak a gondolások, úgyhogy szegyenkeve

menekülnek az utasok. A Karagyorgye kirándulóinak csaknem minden csoportjával ugyanaz az incidens történt a partraszállásnál.

A parton

teljes festői szépségben mutatkozik meg a Piazzetta és a Szent Márk tér álomszerű érdekessége. Két karcsu oszlop az első látnivaló. Az egyik Velence címere, a szárnyas oroszlán nyitott könyvvel, a krokodilháton ülő Szent Teodor, Velence védszentjének bronzszobra. Szent Márk evangelista állata, a szárnyas oroszlán és a krokodilon lovagoló szent egyébként Velencének csaknem minden középületét és jelentékeny gyűjteményét díszíti. Az oszlopok talapzatán és a köröskörül elhelyezett kőpadokon idegenek ülnek, fényképeznek vagy fényképeztetik magukat az obligát és hihetetlenül szemtelen galambokkal, amelyek rajokban repdesik körül a tereket, az emberek vállára, fejére szállnak és möhön vetik rá magukat a méregdrága eledelre, amit kis papírszakokban egy líráért árusítanak. A tér és az épületek patinás fehér színéhez sokban hozzájárulnak a galambok is.

A Piazzettán és a Szent Márk téren léptenyomon galambeledel- és levelezőlapárusok zaklatják az idegent és olyan konok szívóssággal kínálják áruikat, hogy elszánt ember az, aki vásárlás nélkül elszabadul tőlük. Mégis jól jár, aki itt vásárol, mert egy-két lírás ráfizetéssel a saját bőrén tapasztalja, hogy Velencében ügyelni, de főként alkudni kell. Három lépéssel tovább negyedáron kínálják, amit az imént vásárolt az ember.

Az árusok rohama után az

idegenvezetők

rohama következik. A Szent Márk téren tanyáznak a ciceronék, mert itt a legtöbb látnivaló és ezen a helyen megfordul minden idegen. A világ minden nyelvén ajánlkoznak, de szempillantás alatt megállapítják az ember nemzetiségét és pár perc múlva már magyar vezető szegődik a magyar és német stb. mellé. Velencében iparág, mégpedig jól jövedelmező iparág az idegenvezetés, mert egy-egy nevezetes hely, például a Dozse-palota, a Szent Márk- vagy a Fráter-templom bemutatásáért harminc lírát kérnek és tíz-tizenöt lírát kapnak. Alkudni természetesen itt is lehet, mint mindenütt Velencében. Egyébként meglepő, hogy milyen szélestudású, nagy-készültségű emberek akadnak köztük. Magyar vezető két-három is csatlakozott a kirándulókhoz és felajánlották, hogy nevezetességeken kívül olcsó éttermekbe és bevásárlási forrásokhoz is elkallauzolják az embert, ami szintén iparág Velencében.

A sorozatos incidensek sem terelik el a kirándulók figyelmét attól a nagyszerű látványtól, amit a tér ezernyi szépsége nyújt. Balról a Sansovine-könyvtár reneszánsz palotája, jobboldalt pedig hófehér oszlopsorával, rózsaszín épülettestével a

Dozse palota

vonja magára a figyelmet. A könyvtár megtekintésére kevés az idő, hiszen maga a Dozse-palota átnézése is heteket igényelne.

A kirándulók első útja természetesen ide vezet. Részleteiben és arányaiban egyaránt elbűvölő az épületkolosszus. Lépten-nyomon olyan mesés műkincseket lát itt az ember, amelyek mindegyike külön-külön nevezetessé tenné a mi városainkat. A Dozsék székházának külső megtekintése is élményt jelent. Az oszlopfőket faragások díszítik, amelyek bibliai jeleneteket ábrázolnak. A palota előtt a dozsék tengeri győzelmeinek emlékére két oszlop áll. A palotába a »Papirkapu« jut be az ember, amely onnan nyerte elnevezését, hogy a velencei köztársaság idejében arra szegezték ki a hirdetőmenyeket. A palota udvara díszes reneszánsz építmény, középen két művészi ötvöztési régi bronzkuttal, köröskörül pedig felbecsülhetetlen műkincsek lépcsőjével szemben Rizza »Ádám és Éva« szobra, a feljárt alján pedig két hatalmas Sansovino szobor áll.

Ennyi látnivaló után jut el az ember az óriások lépcsőjén át a pénztárig, ahol belépőjegyet kell váltani

a Dozse palota belső termei

megtekintéséhez. Mérheterlen értékű festményeivel és dus aranyozású szobrászati kiképzéseivel feledhetetlen élményt nyújt minden terem. Az első terem mennyezetét Palladis, a reneszánsz nagy építész tervezte, freskói Tintoretto művei, az egyik falat Tizián festménye borítja, a másikon Tiepolo, a harmadikon pedig Tintoretto festményei láthatók. A következő térben Verrhese, Bassano és Tintoretto, a másikon, a dozsák tanácsstermében óriási Tintoretto-freskó, a következőben ismét Tintoretto híres vászna »Krisztus sirbatétele« és hasonló értékű műrekek egész tömege.

A termek végtelen sora újabb és újabb ámulatba ejti a látogatót. Az egyik emeleti térben Guarientonak, a XIV. századbeli híres páduai mesternek egyik vászna, az ötvennégy méteres tanácssteremben pedig Veronese legszébb mennyezetképe mellett Tintoretto »Paradicsoma« foglalja el a hatalmas falat. A kép, amelyen 6-700 aprólékosan megfestett figura van, állítólag a világ legnagyobb festménye.

Lehetetlen felsorolni a Dozse-palota ezernyi műkincsét. A Dozsák termében teljes épségben maradt a falon egy oroszlanfej-kiképzés, titkos levélszekrény, amelybe a feljelentéseket dobták a dozsák udvarában. A bírák termében a padlóba vágott süllyesztőn át tüntették el örökre a politikai elítélteket. Félelmetes az ólom-

kamrák középkori kinczeszközeikkel és kultúr-történeti érdekességük a fegyvertermek, a régi öldökszerszámok egész arzenáljával. A sétatölcson művészek, filozófusok és a dozsák szobrainak sorfala, a többi termekben pedig festmények, szobrok, szobrászati kiképzések, érmek, művészi faragású kandallók olyan káprázatos tömegben, hogy méltatásukhoz kevés lenne az ujság terjedelme. Mindezekről egyszeri látogatással csak elmosódó, halvány képet nyerhet az ember, mert egy-egy műkincs tanulmányozása is órákat igényelne. Egy-egy Tizián, Tintoretto vagy Veronese nem is szenzáció Velencében, hiszen annyit láthat belőlük az ember.

Emellett a műkincseknek külön történetük van, amit érdekesen adnak elő a képzetesebb és lelkiismeretesebb idegenvezetők. Tizián nagy allegorikus képét például fia, Marco fejezte be, a Dozse-palota középső szárnyát Napoleon építtette. A hetvenhat dozse portréi közül hiányzik egyé, akit árulása miatt lefejeztek. A Szent Márk templom főkapuja fölött látható négy bronzpáripa egykor Néro császár diadalívén állt, onnan a IV. században Bizáncba, majd hadizsákmányként Velencébe került. Napoleon 1797-ben Párisba vitette, ahonnan 1815-ben került vissza. A szoborban annyi az élet, annyi a mozgás, mint ha kőtalapzatukon vágatnának a lovak.

Fél nap, fél óra a dozsepalotában.

Buzás László

Történetek a régi színészvilágból

A nagymama hagyatéka

Egy városligeti szinkör tagja voltam akkor. A békebeli pesti tavasz varázsa zsongott a szímben, lelkem tele volt az ifjuság mindent lenyűgöző muzsikájával, de egy fitos kóristalánynak mégsem voltam képes egy csokorka ibolyát venni, mert a legvigasztalanabb pénztelenség orgiázott árva zsebeimben.

A direktorom nem tudta vagy nem akarta kifizetni hátralékos gázsimat, amelyet rendszerint orrom előtt vitték el az apróbb hitelezők, vagy valamelyik szerencsésebb, agresszívebb fellépésű kollégám.

Tehát a fentvázolt verőfényes tavaszi reggel pénzgondoktól ziláltan, savanyu ábrázattal álldogálok a szinkör környékén. Arra jön a fiatal, de már hizásnak induló Gyárfás Dezső, aki akkor egy konkurrens ligeti vállalatnak volt az ünnepelt sztárja: »Mért oly boru, kolléga ur?« — Nincs dohány... fiatal a gázsi... nem fizet a diri... — felelem ligeti tájszóval. Gyárfás apró száját groteszken elgörbíti és megvető gesztussal legyint a szinkör felé: »Itt akar maga gázsi? Ettől a brigantitól?... Nem létua...! Itt barátocskám csak trükkkel, furfanggal vagy valami különös, ügyes petitával fog egy kis dohányt kicsikarni.« — Azzal atyai vállveregetéssel tovább dőcögött.

Gyárfás valamikor tagja volt ennek a szinkörnek, bizonyára jól ismeri az itteni viszonyokat és én mint tapasztalatlan kezdő, erősen fontolóra vettem a kijelentéseit. Napokig törtem a fejemet, milyen jámbor csalással vagy tökéletes esellel lehetne a nem is jelentős hátralékot a direktorból kivásálni. A megszorult ember természetesen fantáziája végül is befejezett tervhez jutott.

Sürgős levelet irtam haza a Bánátba fivérnek a következő utasítással: Adj fel címre azonnal egy táviratot ezzel a szöveggel: »Nagymama meghalt. Temetésre azonnal jöjj. Jelentékeny készpénzörökségedet rögtön felveheted.«

Szegény nagymama! Talán már egy fél század óta pihen a föld alatt és én most egy piszkos garashajszu érdekében újból eltemetem őt — háborgott bennem a lelkiismeret, de megjelent előttem egy régi, kopott családi fénykép: a biedermeier-főkötös nagymama biztatón és engesztelően mosolygott rám egy bársonyfedéses albumból. Ez megnyugtató.

Másnap zsebemben a sürgőnyvel, karomon egy széles gyászflórral, komor, sirató pofával, megtörve igyekszem az igazgató irodája felé, ahonnan e pillanatban tiltakozó lármá, elutasító hangok, heves viták vad káosza szűrődik ki s már szembe is jön felém néhány desperált arcu kolléga: »Lasciate ogni speranza!« — mondja az egyik akasztófahumorról. Ide hiába megy! — szól a másik. Ennek a niemandnak a nyakára fogok még hágni — fenyegetőzik a legvérmesebb.

Beállítok az irodába. Nem köszönök, a kalapom le sem veszem. Szólanul megállok az ajtó mellett s drámai pózzal, fájdalmasan egy pontra meredek. Asztalánál ül a direktor s az iménti gázsiatába kimerülve, jöltáplált arcáról egyre törli a verejtéket. Csak most vesz észre, Rózsa Sándor tekintettel némán és gyűlölködve vicsorog felém, miközben lilavöröses tripla tokája meg-megrándul, a mi nála a lefojtott nagy izgalmak legbiztosabb jele: »Maga is gyilkol?... Nincs a conto... várják ki a gázsinapot... betörni nem mehetek... be fogom csukni ezt a bejzlit... az üzlet sehogyse megy...« De én csak tovább is megkövültem, megrendítő grimasszal állok, mint a boldogtalan Niobe szobra. A direktor most már csodálkozó, bosszus kíváncsisággal bámul rám: »No, mi van magával? Mit áll itt, mint egy rakás szerencsétlenség? — Ekkor bazedowos sasszeme meglátja a karomra húzott gyászflórt: »Talán meghalt valakije?« A nagyanyám — suttogom rekedten s átadom a sürgőnyt, de félszemen lesem a hatást. Ennél a mondatnál: »jelentékeny örökség«, felvillant a direktor ragadozó tekintete s elismultak fel-dult vonásai: »Hm... hm... haláleset... hát bizony ez a sorsa minden embernek. Hányéves volt a kedves nagymamája?« — Decemberben mult 95. — No, azért szép kor... szép kor... fogadja részvételem, kedves barátom! (Hatalmas kézszerítés.) Újjon le fiacskám! — s hihetetlen fürge készséggel egy széklet tolt alá. — Mikor lesz a temetés? — Holnap. — Van valami kívánságod, kérlek? — s hirtelen tegezésbe csap át a direktor, a hangja már édes, mint a szirup és lágy, mint a pengő hárfa. — Igen... szeretném a hátralékos fizetésemet megkapni, el se tudok utazni — felelem bánatos sóhajjal. — Hm... hm... a pénz... a pénz — s a direktor arca ismét elsötétül, tripla tokáján újból láthatók az előbbi apró remegések. Tanács-

talán, hosszú csönd. A direktor kinosan verejtékezik. Szinte sajnálom. S egyszerre, mint deus ex machina — kirobban az ajtó, kábitó illatától kísérve belibben egy színes, hangos, apró, molett nőcske — csilingelő, csüngő ékszerrel megrakva, — mézszínű, festett hajjal, ragyogó arany fogakkal s pórázon egy monoklis foxival.

Ez volt a szinkör üdvöskéje, akit a Gondviselés igen kevés tehetséggel, de annál több baráttal áldott meg. A művész az összes jó szerepeket elhalászta s miatta elnémult a szinkörben a tisztességes érvényesülés, de viszont a művész barátai már mind elvéreztek a direktor zsaroló kölcsönmanőverei alatt. Minden új szerep egy újabb kölcsönt jelentett.

Es most a direktor tébolyult örömmel csap le a kis színésznőre: »Szivikém... az Isten küldte... jöjjön egy szóra!« — s bevonszolja a nőcskét egy mellékszobába.

Magamra maradtam. Hallgatódzom. Odabent élénk suttogás... Kis szünet... ridikul-kapcsok kattogása... papírpénzzizegés... a szívem megdobbant... hát sikerült!... Gyárfás okos tanácsa s a drága nagymama túlvilági szelleme mégis segített.

»Az új operettben persze maga játsza a szubrett-szerepet... Mancitól rögtön elveszem. Döbütőn a lakására küldöm« — hallom a mellékszobából a direktor fölénykedő hangját s a következő perben már sugárzó arccal nyomta a markomba a gázsihátralékot.

- Paranesolsz talán egy kis előleget is?
- Nem, köszönöm.
- Mikor jössz vissza, apukám?
- Azonnal a temetés után.

A küszöböt lelkendező, izgatott örömmel léptem át, a bankókat görcsösen szorongattam a zsebemben, a gázsi flórt leszedtem a karomról s nagyon siettem, nehogy valamiért visszahivjanak.

A liget környékét pár hónapig gondosan elkerültem, a pesti kávéházakban s uccákon mindenkor óvatos szemléket tartottam, de egy nyár-vegi délután mégis utóltal a balvégzet.

A Newyork-kávéház egyik csöndes zugában üldögélek, amikor mint egy rossz látomás, élemben toppan a direktor. Nagyon le volt törve, a tripla tokája egy réteggel megkisebbedett, egy hetes szakállat viselt s túláradó gesztussal s nagyhangon üdvözölt: »Apám!... elveszett ember! Mi történt magával?« — Ne is kérdezze — és szomorúan intek a kezemmel — a fivérem becsapott. — Hogy-hogy? — A temetésre csak hazacsalt az örökség meséjével. — Na és... izgul a direktor. Nem kapta meg a hagyatékot? — Egy frászt... A nagymama kitagadott a végrendeletből. — Mi az, hogy kitagadta? — s már reszket a direktor megcsappant tokája. — Mert színész lettem s dacoltam a nagymama régi óhajával. Büntet a nagymama — s keserű sóhajjal hozzátesszem: Értse meg, a vallásos nagymama mindenáron azt akarta, hogy rabbi legyen belőlem.

Az évtizedek ködfátyolán keresztül még ma is csodálkozom, hogy tudtam akkor oly szabatosan, folyékonyan és bátran hazudni a szegény direktornak, aki a nagymama hagyatékából óhajtott szanalni kátyuba jutott, sülyedő színházat.

Deák Kornél

Cziraky Imre

Meggyőönt a Kerekes Gábor

Mutatvány a Jugoszláviai Magyar Könyvtár kiadásában megjelent: Akácok alatt című novellás kötetből.

A fehérre meszelt plébánia-irodában ketten ültek. Kerekes Gáspár plébános és a vendége, Gábor bátyja.

Már jóval vacsora után voltak. A szoba közepére állított asztal fehér viaszkos vászonnal volt leterítve. Az asztal közepén fehérkalapos, régifajta petróleulámpa hintette szét barátságos fényét és bearanyozta a nagy asztalt. Csillag arannyá vált meleg sugarától a tavalyi rizling is a nagy üvegcancsóban.

A fehér banyakemence úgy ontotta magából csendes melegét, mint a gyermekeire mosolygó anya szeme: csendes, nem perzselő, de mindig érezhetően és mindig jólesően.

A lámpa magasságában kékes füstfelhő úszott. Gábor bácsi hátradőlt a széken. Izmos, paraszti jobbkezeben ezüstkupakos tájékpipáját szorongatta. Ott pihent a nagy ököl a nagy pipával az asztalon és a vékony füstcsík lassan, arányosan hizlalta a füstfelhőt a fejük felett. Csendes szípkölt. Hallgatott.

A plébános kövérkése keze hol az asztalon dobogott, hol végigszántott sűrű, ezüstbe játszó üstökén. Előrehajolva, nekiperült arccal magyarázott.

— Csodálkozol rajtam, bátyó? Hogy öregszem? Fáradt vagyok...! Sokszor nagyon, nagyon fáradt és kedvetlen. Ne mosolyogj, mert én ezt nagyon komolyan mondom. Nem a test öregedett el, mert idenéz...!

Azzal hirtelen mozdulattal felgyűrte a karján a reverenda ujját, mely alól egy ökölszoritásra kidagadtak a nagy, erőt sugárzó izmok. Odatartotta a karját a bátyjának a lámpa elé.

— Kerekes-izom ez még, bátyó, nagy, erős, paraszti izom!

Aztán leejtette a hangját.

És mégis fáradt vagyok...!

Gábor kivette a pipát a szájából s a pohár után nyúlt.

— No, azé, ameddig ilyen borod akad, csak amondó vagyok én, hogy urak a papok! Nem kö megijenni!

Hangosan felnevetett, aztán egy hajtásra kiitta poharát. Utána még a nyelvvel is csetintett.

Amaz is ivott vele, aztán még közelebb hajolt hozzá és így folytatta:

— Tudod te, mi a pap élete? Egy ilyen tanyai plébániához ragadt, mindenkitől elfelejtett, öreg pap élete?

Fájó tompasággal hullottak ki az utolsó szavak a pap száján. Karja nagy lendülettel hullott le az asztalra, mint a röptében lelőtt madár a szántásra. A tompa zuhanás után nagy csend következett, csak az égő lámpa zizegő lélekzete hallatszott.

A bátyó félszeggel az öccsére pillantott s mivel hirtelenjében okosabbat nem szólhatott, hát csak annyit mondott:

— Nono, megengedem.

Aztán ivott egyet.

— Nem az anyagi gondok miatt, hiszen ezeket érzed te is, más is, de ez a mai korszellem, ez az üres világ, amely körülvesz itt! Kivel tudok én itt szót váltani? Hát kim van itt nekem. Egy fiatal tanító. Gyerek még hozzám. Két tanítókisasszony. Más senki. Érted? Senki! Nagyrítján borozó vendég a városból. Mert borom, az van. Sokszor félek, hogy csak az van már!

A bátyó töltött és koccintott öccsével.

— A hieim? Közel a város! Érzem a hieimen. Küzdenem kell azzal az átkos szellem-

mel, melyet ide sugároz! Hol vannak azok a régi jó paraszti népek, a templomosak, a szeliddek, akik bizalommal, szeretettel viszonzták a papjuk buzgalmát? Akik gyóntak, áldoztak, mint a mi apánk is! Hol vannak? Mert a mi apánk, az buzgó ember volt! Igaz-e, bátyó?

A bátyó nagyon el volt már érzékenyülve. Különböztet sem igen állja ki az ilyen vérmesebb természetű ember, hogy más beszédjét ily sokáig hallgassa! Kivált, hogy az öreg Kerekest emlegette. Még majd riva fakad!

Mert ami igaz, módfelett szerették az apjukat mind a ketten! Hogy hát ez az érzékenyülés ne hatalmasodjon el rajta, nagyot köhöntött és a pohár után nyúlt. Kövér arca már tűzben égett.

— No, az éktelen buzgó vót, azt meg köhanni! Azé is hatta, hogy papnak menj. Pedig köllötté vóna otthon! De ott vótam én. Most is itt vagyok, ahun dógozni köll!

— Nagyon jól van, bátyó! Csak olyan légy, mint boldogult apánk volt, akkor lesz becsület!

— Becsület? Van is! A földnek sincs hijja. Templomképviseelő is vónék. Templomba is nagyobbbrészt elnézek.

— Nagyobbbrészt?

— Nono! Hát hun hogy. Mikó lehet. Mert azt meg köhanni, hogy a papunkat nem szívelem. Nem én, az anyja kirelajzumát!

— Mer én igazságos ember vagyok. Oszt mióta az alsó papszállást béröltem tüle, hát ecer csúnyán összegyüttünk, oszt azúta igen rideg a tudatom vele szembe! Hát szabad egy valamirevaló papnak aszondani egy templomképviseelőnek, nekem: Kerekes Gábornak, hogy kiteett a templomképviseelősigbü, merhogy nem vagyok vallásos! Mi?

Kerekes Gábor agyara közé szoritotta a pipát és felszabadult jobbával akkorát csapott az asztalra, hogy csak úgy táncolt a békességhez szokott öreg lámpa.

— Hát nem vagyok én vallásos? Azt a betyár hétszerelmit ennek a nyovojás világnak! Hogy én nem vagyok vallásos! A nyiszlett!... A kis nyovoja...! De amikó választottuk, akkó jó vótam!

A plébános nyugtalanul mozdult meg a széken. A poharához nyúlt.

— Csak békesség és nyugalom, bátyó! Megállj csak! Hát hol is kezdjem... Templomba jártok?

— No, hogy azt se kék mondani! Hát mé vertem vóna ki a kanász ápfogát a télen, ha nem azé, hogy lemaratt a nagymiserü? Az anyja szerelmes szerelmit a nyovojásának! Aki az én portámon zabáli a kinyeret, az pakójjon templomba is, mert kihajitom!

— Már igazán régen voltam nálatok. Milyen a házi szokás. Imátkozgattok?

— Hát hogy a nehissigbe ne imádkoznánk? Még a legkisebb gyerek is tudja az asztali áldást! Este meg: Atyának... oszt dögöjj! Nem úgy mén az!

— Hát igen... És gyóntok-e?

— Mi? Hogy gyovonunk-e? Az asszony mindennapos áldozó, a Maris meg Mária-lány. No de a leginység is szoritva van! Oszt ha a gyovonócédulát nem tudja valamellik előnni, kivált Húsvét táján, kát akkó ha még láttá rivilinciót! Hajh, nem úgy van az énnám! Ami törvény, az törvény!

— És te...?

— Mit?

— És te... gyóntál...?

A bátyó dacos mozdulattal kapta le a pipát és nagy buzgalommal tömkölte benne a kialvó paraszat. Szípkölt egynéhányat, kiitta a poharát és csak aztán mondta csendes, zavartan:

— Gyovontam hát.

A pap felállt és közelebb jött. Az öreg nem nézett fel rá.

— Bátyó... ez nem biztos!

— Biztos az!

— Mikor?

Most már a bátyó is felállt.

— Mikó?... Hát akkó! No néccsak, hogy

szurtyongati az öregebbet!

— Tavaly? Tavalyelőtt?

— Tudja a nyovoja!

— No, ugye, hogy nem gyóntál?!

— Én? Má mé? Hogy én nem gyovontam?

No megájj! Hát ki esküttetett engem? Nem te? Hát ki gyovont akkó a megboldogút öreg papná? Nem én? Mi?

A pap csak hüledezett. Gábor bácsi hörpöntött egyet a pohárból. Nyeregben érezte magát. A bor is dolgozott erősen benne. Pedig birta az italt, de ma este sok elfogyott, sokat hajtottak fel a testvéri beszélgetés során. Nem hagyta öcsését szóhoz jutni.

— No meg aztán! Esztendő müttán gyüttek a jészoviták. Ki gyovont? Tán nem én?

— No és aztán?

— Aztán kivettem bérbe annak a girhesnek a föggyit, az alsó papszállást... oszt azúta nem gyovontam. Még nem is akarok. Nekem se köll ő, ha én nem köllöttem neki!

A pap szörnyülködve tárta szét kezeit.

— De Gábor, az Isten szerelmére... hiszen te akkor... harminc esztendeje!... Te... Te, én nem tudok szóhoz jutni! Hát te is?... Hát... te csak ennyi ember vagy?! Szegény apánk megfordul a sirjában... Te Gábor... hát te csakugyan ilyen vallástalan vagy?!

A bátyó fenyegető daccal vágta fel a fejét.

— Mit mondasz? Ha így beszélsz, akar rögtön elmehetek...

A pap frontot változtatott. Nyugalmat erőltetett hangjára és átkarolta a bátyót. Visszahúzta az asztalhoz. Koccintottak.

— Nem úgy, bátyó! Emlékezzünk!... Mikor még hajdani boldog gyermekkorunkat él-tük, úgye, hogy szerettük egymást? Emlékszel? Együtt játszottunk, együtt birkóztunk, de együtt áldoztunk is. Ott, a mi kis templomunkban. Hogy sirt szegény anyánk! Emlékszel? És az öreg Kerekes is ott áldozott velünk. Milyen boldog, milyen büszke volt! Emlékszel?

A bátyó érzékenyülve bólogatott és hozzádörmögte:

— Hatost is kaptunk, mi?

— Ugy van és elfeleztük a mákoscukrot. Te, meg én. De mi most szeretjük egymást. Egymás kedvéért mindent megtennénk, igaz-e? Ha kérnék valamit tőled, ideadnád, megtennéd, úgye?

— Mán hogy a nehissigbe ne annám oda! — kiáltotta fel a bátyó, meleg szeretettel nézve öccsére. Szippantott kettőt az orrán, ami az érzékenyülés legmagasabb fokát jelentette. — Köll a csikóm? Láttam, hogy igen megtetszett! Köll? Odaadom!

— Bátyó... kezét rá, hogy megteszed a kérésemet!

Meleg tüzzel csaptak össze a tenyerek. Ittak is rá.

— Hát édes bátyám, az én egyetlen testvéri kérésem az lenne, hogy gyónj meg!

A bátyó felugrott.

— No, azt mán nem montam!

— Kezét adtál rá! És ha nem leszel ura a szavadnak, én, az öcséd, a te egyetlen édes testvéred, én fogom megírni a papotoknak, hogy én is igazolom... az én bátyám nemcsak vallástalan, de szószegő is egyúttal! Megteszem, meg én!

Párperces, kemény csend következett.

— Mán pedig én anná nem gyovonok, oszt le van!

— Hát kinél akarsz?

Gábor bátyánk kettőt lépett a banyakemenceig. Nekitámaszkodott. Kigombolt három ptyékét a mellényén. Vissza is gombolta, csak aztán szólt:

Róma a nyaláb alatt

Paul Gentizon: Rome sous le faisceau. - Paris Fasquelle 1932 - 240 l

— Hát..., ha valami jezsuita akanna megest..., nem mondom...

A pap kétségbeesetten nézett rá.

— De hát pap, pap! Honnan keritsek én neked most jezsuitát?

— Mán pedig én akarmellikné is szivesebben, nekem mindegy..., de anná nem..., oszt le van!

A pap felállt. Ő is odaállt a kemence mellé. Csendesen szólalt meg.

— Bátyó...! Hát itt lennék én is!

Az öreg elugrott a kemencétől. Megbotránkozva nézett öcsésére.

— Te?... No, hogy azt se kék mondani! Hát az öcsémnek gyovonjak?

— Miért ne? Hiszen testvérem vagy, ismerlek. Ha bajod, panaszkod van, ugyis elmondanád. Ismerem a hibáidat is. Hát lehet neked olyan bűnöd, amit én, a testvéred ne tudhatnék meg? Ne bocsáthatnék meg az Isten szent nevében? Bátyó...!

— Nekem...? Ha nagyon keressük, nem tom akad e áttajjába bűnöm! Csak epp, hogy sokat iszok, meg epp, hogy káromkodok, meg hummegymás...

— No, hát akkor? Bátyó...! De nagy örömet szereznel velem! Nekem is!

— Hát még az anyukom, hogy örülne ottan! Tán el se hinné...!

— Meg akkor bár megírnám a papotoknak, hogy igenis, az én bátyám újból vallásos, mert az én templomban is meggyónt e! No..., bátyó...?

A bátyó előbb hörgentett egyet, mintha attól az aranyló bortól kért volna tanácsot ebben a nehéz helyzetben. Aztán... széles lendülettel kezét adott.

Több szó nem esett köztük. Lefeküdtek. De egyik sem tudott elaludni sokáig.

Másnap reggel meg is gyónt Kerekes Gábor annak rendje és módja szerint, aztár hazakocsizott ismét a falujába.

Buzás sógor volt a koccintós cimborá, vele esett szó legelőször erről a gyovonásról. A sarkon, a kis kocsmá pirosterilős asztala mellett.

Nem a sógor kezdte. Honnan is tudhatta volna ő a nagy eseményt?!

A bátyó kezdte egy oldaltámadással.

— Sógor! Mikó gyovontát te utójára?

Buzás sógor nagyot nézett a szokatlan kérdésre, de még a sipkát is levette fejéről, amikor a folytatást hallotta.

— No, ugye! Magad se tudod, mi? No oszt mit ér az ijen képlag való vallásoskodás, he? Hát való az ijen sárázás, he?

Buzás sógor hebegve vágta vissza:

— Hát te?

— Hogy én e?! Igenis, hogy gyovontam! A saját öcsémné! Igenis! No, mit bambútá el? Má mé ne? Pap, pap! Nem igaz? Még ez... az izé... a mi papunk is pap. A gyovonás enné is csak gyovonás. Csak hát ha az embernek módja van a tulajdon testvériné gyovonni, akkó ott gyovonik. Nem igaz? Az én öcsém meg különösen szépszavú!

Buzás sógor újra hüledezve, de kíváncsian kérdezősködött:

— Oszt leattá neki mindent?

— Leattam én! Pap, pap! Nem igaz?

— Oszt nem szót semmit?

Nem a nehisséget! Monta az feszt!

— Oszt te?

— En...? Hát mikó ő monta, akkó én hallgattam. Má mé ne hallgattam vóna? Jó monta! Csak eccé...

Itt Kerekes Gábor közelebb hajolt Buzás sógorhoz és csak a bajusza hegyén lehetett észrevenni, hogy mosolyog, amikor mondja ságva:

— Csak eccé szótam közbe. Mer aszongya

— Te Gábor! Te sokat részegeskecc, oszt ettü van a többi, az egisz! Kerüdd az ojan heleket, ahun nagy alkalom adódik az ivásra! Sokat iszol. Mikó vótá utójára italos? Még ilyet kérdez! No avvá én is közelebb hajítam hozzá oszt csak annyit szótam csendesesen:

— Mikó...? Tegnap este..., az öcsémné!

A könyv olvasásánál egy gazda jut eszünkbe, amint fivéréről beszél. Akivel gyermekkorában elég sokszor összeverekedett, de együtt is harcolt a szomszéd csemeték ellen. Akivel közösen nemrégiben egy nagy pert nyert meg, de viszont most vele szemben is fenyeget a megvédett vagy megszerzett örökség elosztása felett egy nem kevésbé mérges per. Egyelőre a testvér rokonszenves, róla beszélve a gazda szivesen sőt büszkén kiemeli azt, amiben amaz derekasán dolgozik, még szivesebben azt, amit neki köszönhet. E mellett egyáltalában nem óhajtja fölírta a gyámkodó szerepét vállalni (melyet tudvalegyően már az öreg Káin is elhárított magától Ábel szemben), hanem enged, hogy a testvér a saját módja szerint boldoguljon. Feltevé, hogy nem boldogul jobban, mint ő maga.

A fasizmus kormányrendszere, egyetlen párt és ebben egyetlen ember semmi ellenkezőt, még eltérést sem tűrő uralma bizony igen messze esik a francia parlamenti demokráciától. De azért a francia tudósító készséggel, sőt bámulattal ismeri el a nagy átalakulást, melyet a fasizmus és ennek vezére Itáliá külső képében

Itáliá belső életében eszközölt. Mint egy varázsló keze alatt támad fel egyelőre csak egyes részleteiben a nagy mult — de nem, hogy kísértéként lebegjen át a jelen világban, hanem hogy egy lehetőleg még nagyobb jövőben öltönn testet. A régi római középületek újra szabadon, kellően kiemelve állanak, ha miattuk a szintén elég régi, de nem olyan dicsőséges emlékü építmények sorainak, tömbjeinek kell is a csákány alatt lehullaniok. A hírhedt betegség-tenyésztő, szegény-örökletesítő Pontini mocsarakat megint egyszer, de most véglegesen, lecsapolják, egészséges termőtalajjává teszik. Ostia újra Róma tengeri kikötője, fürdője lesz, aminő a Caesarok alatt, az elhomokosodása előtt volt. Még Caligula császár hajóinak is elő kell kerülniök évezredes álmukból, ha e miatt az egész Nemi-tó vizét is kell lebocsátani.

De még sokkal nagyobb az átalakulás, új-észületés, mely az olasz lelkekben megy végbe, mert végbe kell mennie. Nincs már helye többé az egyéni élvezetbe, hiúságba, érvényesülési vágyba visszahuzódásnak, e mellett az idegen előtti borralalóéhes hódolásnak. Az olasz együtt kell, hogy éljen, dolgozzék és ha csak legkevésbé is szükséges, harcoljon, haljon minden más olaszal. »Az olasz név megint szép lesz — Méltó régi nagy híréhez« változtathatnók Petőfi versének sorait.

A régi római nagysághoz közeledésre utal a latin nyelvű felírások újból terjedése — ugyanakkor, mikor a Vatikán világában a mai olasz nyelv lép viszont a hagyományos latinál szemben előtérbe. Rómának a fasizmus koncepciója szerint ismét uralkodnia kell úgy világra, mint egyházi téren — ezért semmi esetre sem szabad ott az egyházi és világi hatalomnak egymással állandóan ellentétben maradnia. A Hohenstaufok és Napoleon hibái nem ismétlendők. Az egyházi körök érzékenységének a fasizmus még Róma 1870-iki elfoglalásának emlékünnepe, a majd minden olasz városban uccanevet szolgáltatott Venti Settembre-t is feláldozta.

A francia szerzőnek bizonyára nem vehetjük zokon, ha az olasz fővárosban is legjobban a francia művészeti intézetet és irodalmi emlékeket látja meg, ha hálásan nyugtázza e részben az olaszok minden elismerését, viszont pedig lemosolyogja törekvésüket, hogy a maguk számára sajátítsák ki a nagy Napoleont — aki pedig Gentizon megállapítása szerint gondolkodásában, érzésében annyira francia volt, hogy még francia érdekből alaposan ki is szákmányolta Olaszországot. Bárha e mellett Róma fellendítésén és régi emlékeinek újból napfényre hozatalán is fáradozott. Nem vehetjük a franciának tulságosan zokon azt az önmegnyugtátást sem, hogy Olaszország mégsem lehet tulságosan nagy hatalommá, már kellő gyarmatbirtokok hiánya és saját talajának szegénysége miatt sem.

Legérdekesebb talán Gentizon könyvében az a megállapítás, hogy az olasz fasizmus még messzemenő, sokoldalú kialakultságában sem rendszer, hanem még mindig csak kísérlet. Ami ugyan nagy mozgékonyasági, alkalmazkodási előnyt nyújt neki más uralmakkal, például a sokkalta dogmatikusabb orosz bolsevizmussal szemben. Olaszországban még a régi alkotmányos kormányzathoz való visszatérés lehetősége is nyitva áll arra az esetre, ha egyszer majd nem lesz Duce. Persze, hogy akkor minő utat vesz majd Itáliá fejlődése, Octavianus Augustus után jön-e legalább Tiberus majd Antoninus — erre nézve Rómának ez a beható tanulmányozója sem mer jóslásokba bocsátkozni.

Reméljük azért a Földközi enger örök főniksze számára ezuttal is a legjobbat!

Farkas Geiza.

Nyelvészet

II. Elfelejtett szavak

Erdekesség kedvéért a tizenharmadik századbeli nyelvújítás és a régi magyar nyelv szótárából néhány példa és adat.

A nagyközönségnek ma már fogalma sincs róla, hogy a nyelvújításnak micsoda szörnyűséges kinnövései voltak. Ezek a torz szavak természetesen nem találtak talajra. Sok szerencsés szó alkotása mellett különösen Barczafalvi Szabó Dávid, Helmezy Mihály és Bugát Pál gyártotta tömegével a nyelvújítás korából: vírmász: vírágmászó bogár, nyakorján: zsiráf, mentence: nyugtatvány, túrmész: vértanu, hírde: szent beszéd, popont: kettőspont, típrattyu: gyalogjáró (járda), mondat: mondat, rény és csány: erény, erkölcs, vény: rendelvény, diadás: hős, veteményedelem: szeminárium, gondolygász: fogalmazó, esde: kérvény, gyakorlodalom: gimnázium, vígarda: vígadó, hörping: felkőszöntő, bilosirta: billegető, látab: szombogár, tehátlat: következtetés, fic: sport, harmaglat: háromszög, fülbeg: fülbegoly, tapsonc: tapsoló, vanal: hosszata: vonal, iramság és igirat: helyesírás, felhömlye: felhőszakadás, temence: végrendelet, ömngöngös: magánhangzó, összöngös: mássalhangzó. Az ilyen szavakat akkor ezerszámra gyártották.

Régi szép magyar szavak, kár, hogy kivesztek: kaszab: most a szláv eredetű mészáros, rér, süv: sógor, jät: kusza (itt-ott még használják, érdemes volna „visszagonosítani”), tuli: láng, monnó: mind a kettő (megkísérelték fölleveníteni, de nem sikerült), emtet: szoptat, vanal: gyógyít, emedte: (Arany Toldijában: imette) ébren, imecs: orvos, barca: tigris (ma már csak mint családi névvel találkozzunk ezzel a kettővel), törlejtő: szerző, készítő, venerék: ital, esennem: esdve (Arany még használja, érdemes volna fölújítani), tügy: arc, fial: mostohafiu, atval: mostoha apa, holteleven: felhalott (a nép még használja, de inkább halálraijedt értelemben), lévzat: botrány, nyék: vadaskert, vérinti: vérszerinti, alajt, alit: sujt, költagni: zörgetni, léllah: lepel, holval: reggel, másnap, szovarvány: szines, egyembe: együtt, gyakás: szurás, döfés, onszolat, unszolat: könyörgés, tündélet: látomány (szép szó s nem volna nehéz fölleveníteni), soporla: kárpit.

Egy pár példa a szavak jelentőségének megváltoztatására: ildomos: okosat, eszest jelentene tulajdonképen, a fog igének kezd, a tetéz igének fölülmul értelme is volt; a hölgy eredetileg hermélint, a bitang zsákmányt, a remek darabot jelentett. A hős jelentése ifju, a marha: kinos, a jóság: jószág, a róka: ravasz s a ravasz: róka volt. Sajog annyit jelentett mint ragyog, a mámor a másnaposságot, a bűnhődés a vétkezést, a jog a jobboldalt, a közöl a felebarátot jelentette. Apol és ápol eredeti jelentősége: csókol, temérdek szóé: nagy, vastag, akaratos ép az ellenkezőjét: a kezest és a hajlandót jelentette.

Berényi János

Dezső bácsi postája

Gyerekek!

Megjött hát végre a várva-várt nagy vakáció. Az első napokban ugye szinte szokatlan majdnem unalmas, mert nem tudjátok mit csináljatok a sok szabad időtökkel. De ez a bizonytalanság csak néhány napig tart amíg belejöttök a játékba. Már pedig a játékba és a vakációzásba úgy felejtőtök, hogy a végén az lesz szokatlan, hogy iskolába kell menni.

No de most még csak az elején tartunk. Kivétel nélkül mindannyian, lányok és fiúk, soványak és kövérek igyekeztek minél vigyabban eltölteni a szünidő két hónapját. Akik jó bizonyítványt kaptak, örüljétek, hogy magasabb osztályba kerülnek, de azok se busuljanak, akiknek pótvizsgátniok kell, vagy osztályt ismételni. A pótvizsgások játsszanak gondatlanul és vídaman, de napközben néhány órát komoly tanulással készüljenek pótolni azt, amit év közben elmulasztottak. Nem könnyű dolog, de meg kell tenni, mert ez a legbiztosabb ösztökélés arra, hogy jövőre igyekezzetek elkerülni a szünidőt megrontó rossz osztályzatot. Akiknek ismételnük kell az osztályt, igyekezzenek a szünidőben kijátszani minden mérgeket, hogy jövőre több idejük maradjon a tanulásra.

Nagyon jól tudom, hogy legtöbben köztetek a szünidő iatékos napjaiban a Tündérországot is elhanyagolják. Nem haragszom érte. Hiszen őszel ugyanis találkoztunk a vakáció a játék idejé, nem az olvasásé. De azért azt hiszem, a szünidei vidám hancurozásban sem feledkeztek meg Dezső bácsiról, aki valamennyitöknek boldog, gondatlan szünidőt kíván.

Király László. Többször megírtam már, hogy nemcsak tizenhat, de ötvenhat esztendő is olvasói is vannak a Tündérországban. A szép és a jó nem változik akár agastyán, akár pályascsemő csinálja, már pedig a Tündérország igyekezete az, hogy a szépet és a jót szolgálja. Jól figyeltek már, valóban van még egy Király László a Tündérországban. Személyesen nem ismerem. csak azt tudom, hogy 7 esztendő és Noviszádon a Millosevicska ucca 10. szám alatt lakik. Névrokonai üdvözlétedet ezuttal továbbítom hozzá. Kivüle még több Király van a Tündérországban, mert ez a szép név eléggé gyakori. Katona koromban én is sokáig együtt voltam a harctéren egy Királlyal. Ernőnek hívták, ha jól tudom a Tisza mentéről származik. Nem rokonod?

TÜNDEORRSZÁG

Ha Ada felé vezet az utam, feltétlenül telkereslek. Addig is szeretettel várom további soraidat.

Nyikos Erzsike. Festményedet a Tündérország „szerkesztőjébe” címezted. Remélem nem gondold komolyan a dolgot, mert festményed egyelőre még nem tárlalkozom. No de csak tréfáltam. Cimezd csak továbbra is a leveledet ahogy jól esik a fő, hogy a festményed szép, csaknem ennivalóan szép.

Katona Imre. Szép mesédet köszönhettem vettem, csak egy hibát találtam benne. Mégpedig azt, hogy a Tündérek egyon akartak ütni egy gyereket. A tündérek ilyesmivel nem foglalkoznak, csak szép és jó dologgal, azért tündérek. De azért folytasd a meséirást, mert határozottan értesz hozzá.

Kosztolányi Sanyika. Anyukád szigorúságával csak a te javadat kívánja szolgálalni. Majd meglátod, mennyire hiányzik ha távol leszel tőle. Jó mulatást kívánok vidéki nyaralásodra. A Tündérországot Odzsacin is megkapod.

Mutsy Eszike. Nem haragszom hosszú hallgatásodért, tudtam, hogy előbb-utóbb újra jelentkezél. Mi van Auguszka hugoddal? Azelőtt ő is irogatott a Tündérországban. **Horváth Ilonka.** Rejtvényed jó, idővel sorra kerül.

Beck Anci és Klári. No meg lett-e a tiszta ötos? Remélem igen és előre is gratulálok.

Klausz Józsa. Keresztrejtvényed sorra kerül. Csak türelem, mert nagyon sok rejtvény van raktáron.

Szviderszki Tibor és Béluska. Legjobb, ha délelőtt 10-11, vagy délután 2-3 között jöttök fel.

Ularik Erzsike. A levélre másfél dináros bélyeg kell ragasztani. Sajnálom, hogy szép festményed lemaradt, küldd be a legközelebb, hadd ragasszam ki a Tündérország festménygyűjteményébe. Talán nem is tudod, hogy itt a szerkesztőségben a falat a Tündérország kis katonáinak festményei díszítik.

Bogár István, Fűrjes Teréz, Frauenthofer Ferenc, Farakas Imre, Gere Sarolta, Horváth Giza, Hoffmann Béla, Király László, Molnár Pista, Somogyi Bözsike, Sáfán Feri és Gizi, Sántia Géza, Varga Zoltán, Nagy Ferenc, Raffai József, Szpisjak János. Szeretettel üdvözöllek benneteket a Tündérország táborában. Aki közületek eddig elmulasztotta írja meg pontos címét és hogy hány esztendő.

Noviszád, 1933. július 2

A REGGELI ÚJSÁG VASÁRNAPI INGYEN MELLEKLETE. — Szerkesztő: DEZSŐ BÁCSI

Lepény Peti, Fazék Kati, meg a Pajtás kalandjai

Írta: Dezső bácsi

Petiték első lelépése

Hallottuk már sokszor dörögni az eget, Néztünk fákat tépő, zúgó förgögyet, Hegyről, völgybe futó vizesét is láttunk, Szörnyű zugsárára ijedten megálltunk.

Mind Ezek azonban messze elmaradtak A taps mögött, amit a Petikék kaptak Szarancse, hogy sátor a cirksusz oldalra, Másképp kidőlt volna tán mind a négy fala.

Fessétek ki a képet izlésték szerint. A festményt azután küldjétek el a Tündérország szerkesztőségébe.

Aki a legszebb festményt küldi be, a **Noviszádi Union cukorkaüzlet** csokoládéját nyeri.

A festőpályázat szubotical Raffi cukorkaüzlet csokoládéját kapja.

Rengeteg tanulás, sok idő telt belé, Amíg kiléphettek a közönség elé. Kaptak is hatalmas, tapsos förgögyet, Fügét, diót, almát, cukrot rengeteget.

Pajtás úr azóta narancsot ebédel, Fügét reggelizik, — csont néki nem étel — Péter is jól adja ám az előkelőt, Kattit kisasszonynak-nak hívja mások előtt.

A beküldő neve és címe:

Gyermekkrabljók

— Kalandos ifjúsági regény —
Írta: TOM (Folytatás)

Multak a perecek, tíz perecek, félóra, lassan egy teljes óra került a hátuk mögé, de Pistának még mindig se híre, se hama. Kókusz lelkiismeretudalást érzett, amint egyedül engedte el a kislányt. "Vele kellett volna mennem — gondolta — hisz az árnyékolyton emelkedik, még valami bajja történet!"

Majd a hátán borsóztot végig a hídre, ha a szerkesztőségre gondolt: hisz azt ígerte, hogy hamarosan vissza megy! Biztosan azt hiszik, hogy csak szábhóskodott, nem tudja beváltani ígértét és most fél a szemük elé kerülni. Tan épen javában nevetnek rajta! De az is lehet, hogy rájárnak: a szörnű vihar akadályozza a hazatérésben.

— Kár... kár... kár...
Fekapta a fejét és hallgatózott. Az éjszakában újból telémlett, folyton kézelebbrel a vésztes kárognás: "kár... kár... kár... kár... hiszen világosan megmondtam Pistának, hogy hurognás a jelszó — magyarul Dorának megkönyveblitlen — no de mindeny, fő, hogy mégis ránk talált! És tőleért formátva a tenyerebl lekiáltott:

— Halló! Itt vagyunk!
Ebben a pillanatban heves esőpést érzett a jobb fülé cimpáján. Akárcsak a szerkesztőségben lenne, ahol Bubort bácsi szokott előszeretettel a fülkébe csimpazkodni és most már közvetlen közelből, a fülé mellett recsegett rá a szörnű, böz kárognás: "kár... kár... kár..."

Jedleiben majdnem futásnak eredt. Szerencsére ráeszmélt, hogy hol van, hogy egy fa telején kúcsolt, különben mondhatetlen lepotyva a vízbe! Egy eleven varjú csipdeszte a fülét, haját, arcait, ahol érte, vadul vadalkozva a csőrrel, akár egy ördög! Kókusz aig győzte hességeit.

— Megbolondult ez, mi bajja velem? — kérdezte Dorát háragosan. És csak később jött rá, hogy a fészket feltette a fekete madár. Azt hitte, hogy kiakarják rabolni a tojásait, azért harcolt olyan elszánnan. Mostanig a fa körül keringgett, de amikor látta, hogy az idegenek nem tágnatamnak, nekilátott, hogy megvédelmezze a saját porfáját. Kókusz nem akarta bántani. Végül is úgy oldotta meg a dolgot, hogy a kislány és a saját fejére borította a takarót, a dühödt varjú így nem félhetett hozzájuk, egy ideig még kárognva keringgett.

U N D E R R O R S Z A G

föltűnt, aztán besurrant a fészke, egyre méltatlankodva és pörtyve. De — ugy lát-szik megzámolta a tojásait és renben találta valamennyit — aztán hirtelen elhallgatott.

Késerves lassúsággal multak a perecek. Se Dorának, se Kókusznak nem jött álom a szemére. Kókusz lekart másni a fáról, hogy megkeresse a kis bajjarsát, de Dorka sírva könyörgött: ne menj... felek...
Egyszer csak bagolyhurognást hallott a sötétben. Elhnyultan, hosszán, kísértésesen. Kókusz ösztönszerűleg védekezésn kapta fel a pokrócot:

— Na most még csak az hiányzik, hogy egy bagoly vájja ki a szemünkelt!
A hurognás egyre közeledett és fény sugar csillant meg a távolban!
Ez Pistá lesz — magarázta boldogan a kislánynak Kókusz — a bagolyok tudvalegleg nem járnak zselámpával: ez erdőben! És visszahurognott:

— Halló Pistá!
Majd nyomban utána belesivított az éjszakába Madam Korkodács öntöztes karattyolása, mint aki azt mondja: "Jóhó, én is itt vagyok?"
Oatason, vigyázva buziak fel a fészkebe a két bajjarsát és csak amikor elhelyezkedtek — Pistá Kókusz mellett, a Kendermagos Dorka ölében — kérdezte a hűdől:

— Hol maradtal ilyen sokáig?
Pistá fáradtan dőlt végig a takarón: — Korkodácsné önarvagságára kellett várakoznom.
Kiváncsian bámultak rá:
— Hogyan? Nem volt a kunyhóban?
— De igen. Az aszál tetején állt éppen és...
— És? — sürgettek kérdőjeles arccal.

Pistá a zsebebe nyúlt:
— Egy új tojást tojt! Itt van — tette elbánk — de olyan sokáig tartott, hogy magam is eluntam. Ha azonban felteje nyúltam, megesen koddacsolt. Mit lehettem volna mást? Vártam — és szemrehányóan pillantott Madam Korkodács felé — más-kor ennyi idő alatt három tojást is megtojt a kendermagos!

Madam Korkodács nem felelt, nem is védekezett a vádak ellen, csak sértődötten elfordította a fejét és hevesen rázta bőbitáját, mint aki azt mondja: "Az efajta gyanusztások méltatlanok hozzám!"
Ez a kis árvizmenekülték sorra álomban szenderültek...
(Folytatás)

U N D E R R O R S Z A G

ka, Molnár Ilonka, Weisz Pisti és Géza, Tolt Margitka és Ilonka, Galkó Annuska és Laacka, Papp testvérek, Pozánszki Manca, Sáfán Ferike és Gizé, Huryez Mariska, Schaschek Marci, Schaschek Irma, Milinszki Laci és Vilmos, Kiriály Borsike, Fátó János, Bózsó Dezső és Géza, Papp György, Elter Magda és Károly, Istók Papp és Baksa Sárika.

A sorshuzárnál Dorothy Gyuszniak és Kátónak (Bátory utca 18) kedvezett a szerencse. A noviszádi Union cukorkaházlet eskoládéját a szerkesztőségünkben vegye át. Tomán László a noviszádi Hering Studio fényképre szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Beck Klárka és Anci a szubotivai Kaff cuporkaházlet eskoládéját ottani szerkesztőségünkben vegyék át. Bajics Gyula könyvjutalmát postán küldjük el Szarajevóba.

Peték kiféséséért Leczi Kató és Mariska, Teodor Pavlovics a noviszádi Union cukorkaházlet eskoládéját a szerkesztőségben vegyék át. Dicsy Irénke (Kiszácsi 3), a noviszádi Foto Boulevard fényképre szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Komlós Páljap könyvjutalmát postán küldjük el Vihkrovára.

Betűrejtvények

1. Papp György
 $\frac{1}{2} K \frac{J}{A} \frac{I}{I} \frac{I}{I} \frac{A}{I}$

3. Apró Laci
 $\frac{V}{A} \frac{I}{I} \times \frac{A}{A} \frac{A}{A}$

5. Kosztolányi Manca
E E E E E
T E N G E R

4. Klausz Józsa
 $\frac{I}{S} \frac{L}{T} \frac{M}{I} \frac{L}{M} \frac{I}{I}$

6. Thurzó Klári
E E E E E
T o k a j i

Keresztrejtvény

Közli: Milicz testvérek
VIZSZINTES: 1. Éjtel vi.
lágát 2. Nagy tenger
FÜGGŐLEGES: 1. Há-lás szerszám 3. Olcsó bus-nak híg a... 4. Ezen terem a gyümölcs

Ugró rejtvény

Közli: Dregey Ilonka és Kató

Verses rejtvény

Közli: Puskás Erzi.

Világhírű város vagyok
Ot betűből állok
Két elsóvel köszönésnek
Pompásan beválok.
Ha ehhez még egy betűmet
Hozzáveszed szepem,
A kettőnek másik nevet
Találd meg éppem.
Nevem nem hiába
Terem nem hiába
Kis pálcákkal fogyasztják az
Embernek Kinabai!

Rokonszó-rejtvény

Közli: Bózsó Dezső és Géza

Keressetek ki az itt felsorolt szavak rokon-szavát. Mindegyik annyit betűből áll, ahány pont a szó mellett áll.
1. Ki... 2. Erre... 3. Le...
4. Így... 5. Dinom... 6. Ide...
7. Uton... 8. Jár...

Számlán rejtvény

Közli: Molnár József.

Tamás, Kálmán és Józsi testvérek. Álmat kaptak ajándékba éspeidig összesen tizenégyet. Józsi kapott a legkevesebbet. Tamás kétszer annyit, Kálmán pedig kétszer annyit, mint Tamás. Hány almát kaptak külön-külön.

MEGFEJTÉS

Betűrejtvények:
1. _____ 2. _____
3. _____ 4. _____
5. _____ 6. _____
Verses rejtvény:
Ugró rejtvény: _____
Rokonszó-rejtvény:
1. _____ 2. _____
3. _____ 4. _____
5. _____ 6. _____
7. _____ 8. _____
Számán rejtvény: _____
Hibakereső: _____
A beküldő neve és címe: _____

Hogyan kell beküldeni a Tünderország megfejtését?

A Petikről készült rajzot vagy magán az újságon fessétek ki, de aki gyűjti a Tünderországot le is koprozhatja a rajzot és kifestés után úgy is beküldheti. A többi rajzot és a hibakereső pályázat eredményét beírjátok a „Megfejtés” szelvénybe azután pedig a szelvényt kivágjátok és bekülditek lehetőleg szerda estig.

Nem győztek eléggé figyelmeztetni benneteket arra, hogy a festményre és a megfejtésre ne feledjétek el ráírni a neveteket, mert hetenként egész csomó olyan festményt és megfejtést kapok, amelyen nincs aláírás. Legjobb, ha mielőtt megkezditek a festést, vagy megfejtést, legelőször is írjátok alá.

A Tünderországba nem kell külön beírakozni, elég ha rajzot, vagy festményt küldtök be. Én a Tünderország valamennyi kis katonáját ismerem és ha új pajtás jelentkezik, beírom a Tünderország táborába. Az újonnan jelentkezők névsorát a Tünderország utolsó oldalán közlöm.

Rejtvények, játékok, mókák és egyéb huncutságok

Megfejtések a Tünderország június 25. számából

Betűrejtvények: 1. Felhős ég, 2. Számpüztökek, 3. Esendő, 4. Kakuk, 5. Telefon, 6. Hentes.

Találos kérdések: 1. Fácán, 2. Kán, 3. Fán, 4. Szán.

Széfmalom rejtvény: Debrecen.

Rejtett nevek: Armin, 2. Izsák, 3. Lajos, 4. Erzi, 5. Eszti.

Keresztrejtvény: Vizszintes: 1. Som, 3. Japán, 8. Bab, 11. O. T. 13. Deda, 14. Apa, 15. Olmos, 17. Dár, 19. Pista, 21. T. I. 23. Lá, 24. Inf, 25. Ra, 27. Es, 29. Téb, 31. R. R. O. 32. Attila, 34. No, 35. O. I. R. 36. Ez, 37. Atén, 39. Sav, 41. Kerek, 43. Tihamér, 47. Kas, 49. Eresz.

A hibakereső pályázat megfejtése

A Tünderország mesében több szót készakarva fordítva nyomunk, a gyerekek feladata pedig az, hogy kikeressék ezeket a fordítva nyomott szavakat. A megtalált

szavakat azután beírják a „Megfejtés” szelvénybe, a szelvényt pedig kitöltve és aláírva beküldik Dezső bácsinak.

A multvasárnapi számban ezek a fordítva nyomtatott szavak voltak: Gye, z, ah, men, sé, sé, si, sé, gyóh, gye, gyóh.

A multvasárnapi hibakereső pályázat nyertese Frauenhoffer Ferenc. Könyvjuttal márt póstán küldjük el, ha megírja pontos címét.

A rejtvények részben vagy egészben megfejtettek, szép festményt küldtek be:

Hambalkó Antika, Sipos Péter és Rózsika, Szabó Aranka, Tóth Rózsika, Csányi Ilona, Takács Bözsi, Diósi Ilonka, Gaál Izabella, Mókás Bözsi és Pista, Kapocs Anni, Pencz Sanyi, Bálint Anna, Gerstheimer István, Diósy Irénke, Horváth Jancsi, Toma Lajos és Juliska, J. écsi Ilonka és Mariska, Nyerges Manci, Ferber József, Markovits Margit, Detár Józsi és K. et, Talió Ferenc és Fali, Palicskó Ferenc, Mókus Márta, Friskics Károly, Leczky Kató és Mancika, Klier Ilonka, Molnár Mária, Molnár Jolán, Tombi Idunka, Barta Bözsike és Anni, Labányi Etelka, Majorosi Imrus és Ibolyka, Morvai Böske és Julis, Nyikos Erzsike, Erdős Eszike és Margitka, Király László, Vécsei Franciska, Mutsy Eszter, Horváth Ilonka, Apró Etelka, Somogyi Bözsike, Thurzó Klárka és Lacika, Schnur Hajnalka, Sárosi István, Lódi Bandi, Pintér Veronka, Vén Rózsika, Drégely Ilonka és Kató, Mókus Terus és Béla, Fűrjes Veronka, Erdélyi Katica és Lacika, Katona Mancika, Horváth Giza, Németh Ferenc, Fodor, Ilonka, Fodor István, Szilágyi Bözsi, Horváth Vera, Tapolicsányi Ilonka és Gyula, Joláthy Szilvia, Klein Ilonka, Hoffmann Béla, Schwarz Évike és Stréling Margitka, Thomász Rudi, Laci és Józsi, Hacker Laci, Beszény Valéria, Doróthy Gyuszi és Kató, Lesinkol Mária, Nagy Csárok Erzi és István, Klausz Józsa, Katona testvérek, Rapity Ienka és Kott Rezsőke, Kurin Lajos, Lakatos József, Zsagár Ernő és Kató, Kasztolányi Manci és Sanyika, Miklós János és Mariska, Farkas Imre, Bün Kamilla, Wéber Márta, Sörös Juliska és Lacika, Szviderszki Tibor és Béluska, Apró Laci, Linder Stefánia, Kamrát Kató és Józsi, Petrovics Bözsike és Mariska, Körmendi Gizike, Kovács Liduska és Janika, Tomán László, Bajics Gyula, Trencsényi Mariska, Zahner Irénke, Schubert Magda, Oláh Jolán és Rózsika, Nagy János, Putz Ilonka, Ujrik Erzsike, Török Bözsike, Nagy Ferenc, Raffai József, Zsuhár Irénke, Ferró Ottika, Beck Anni és Klárka, Kanyó Matyi, Molnár József, Fűrjes Teréz Fontányi Károly, Mindá Nelli és Tiborka, Andree Ilonka, Velisek Bözsike, Ifj. Frauenhoffer Ferenc, Simon Edit, Sulyok Dezső, Trebaticzky Lacika, Nagy Sanyi-

Hozott Isten, pajtás!

Rígó szól a keriben,
Hallod-e, Feri?
Hozott Isten, pajtás!
Azt fűtyülgeti.

Jössz-e kergetőzni,
Kint a kert alatt?
Vár ám már a tarka
Pillangócsapat!

Szabadó szilőben
Ugy ring a kalász!
Leveles bokorban
Madár fuvoláz!

ahogy elhallgatnád,
Kakuk szól neki...
Száz évig él Ferki,
Azt felelgeti!

A természet csodái

A szünnyogoknak körülbelül kétszáz fajtája ismeretes. Közéjük tartoznak a különböző moszkító is, de egyik fajta mes érdekesebb, mint a mi közönséges szünnyogunk, amellyel majdnem mindenütt találkozhatunk, leginkább csendes, álló víz közelében. A szünnyog mindenki jól ismeri a különösen a vérszopó nőstény könyvnyen felismerhető szépen kifejtett fejrészeiről.

A szünnyog petéit kis fűrtökben rakja a víz színére és úgy helyezi el őket, hogy kis tutajt képezzenek.

Ez a kis tutaj nem merülhet alá, mert a szivaralakú peték hegyes végei oly szorosan vannak egymás mellett, hogy víz nem juthat közéjük, kacs egy kis levegő.

Ha a kis tutajt a víz alá nyomjuk, higanyszerűen hoz hasonló kis levegő-hólyagok jelennek meg a tetején, ha pedig újra eleresztjük, hirtelen felbukkan.

Annak, hogy a víz nem juthat ezek közé, az oka, hogy valahányszor víz és levegő érintkezik, a víz vékony hártját képez s csak az lesz nedves, ami ezt a kártát átszakítja.

Ezért minden tárgy fenn marad a vízen, amely nem olyan nehéz, hogy átszakítsa a hártját. Egy száraz tű például uszik a víz felületén. A víznek ez a vékony hártja nagy segítségére van sokféle vízi rovarnak, amilyen a szünnyog is.

A szünnyog petéit úgy helyezi el, hogy a kis lárvája a pete alsó felén bújjék ki s gyi egyenesen a vízbe kerül.

Ezek a lárvák nehezebbek a viznél s alámerülnek, ha nem volna ott a hártja. Már pe-

dig a lárváknak szabad levegő kell maradniok mert a vízben nem tudnak lélegezni.

Légzőcsövük a farkok felüli részén van amint a lárvák a víz színére igyekeznek, ennek a lélegzőcsőnek hegyes vége átszakítja a vízhártját. A hártya ekkor óriási csillag alakjában megreped s ez elég nagy ahhoz, gyoh a lárvák súlyát elbirja.

Erről lóg most le a lárvák, közben pedig friss levegőt szív s állati eledellel táplálkozik. Miután többször vedlett, begubózza magát.

A báb a víz felületén úszik s állandóan ide-oda mozog. A kis állatnak most is szüksége van friss levegőre s két szármárfülhöz hasonló csövön át lélegzik, amelyek most már a fejre-szen vannak.

A légzőberendezés megváltozásának az oka, hogy a gyenge kis szünnyog végre ki akar jönni s ha víz jutna hozzá men tudna felreptülni.

Forró nyári reggelen, víz partján állva láthatunk szünnyogokat kiszállni a bábból. A báb megreped, s egymásután bujnak ki belőle a hosszú lábak, karcsú test, vékony szárnyak. Minden nősténynek vérszűrő szája van, pedig vannak részei a földnek, ahol soha sem juthatnak emberi vagy állati vérhez.

Kis forgó

Vágjátok ki kemény papírból hét és fél centiméteres négyzetet és rajzoljátok be a két átlót, vagyis két vonalat saroktól sarokig.

Most vágjátok be a saroktól két és fél centiméternyire és hajtsátok fel minden saroknak felét.

Most a forgót tegyétek gombostűre, fűjatek reá előbb gyengén, majd mind erősebben és a kis forgó mindig gyorsabban és gyorsabban fog forogni.

Vizsga után

Egész évben szorgoskodva iskolába jártunk, de a kedves vakációt nagyon, nagyon vártuk.

Szedgettük a tudományt, mint a szorgos méhek, ahogy hosszú nyáron gyűjtük virágról a mézet.

Bizonyítványunk nagyon jó, örült is anyácska, vizsga után kijárt érte mazzolás kalácska

SZOMORU KENDE

Kende volt a bihari faluska legszomorubb legénye. Mintha csak a legszomorubb eszomorfizma indult volna el a tó partjáról, úgy járkált Kende a faluban, a mezőn.

Volt is rá oka. Akarimibe kezdett: hiélaváló volt. Semmi sem sikerült szegénynek.

Kis házikót örökölt édesapjától. Volt az udvaron dícsoska is. Riska téhen ropogtatta benne az illatos szénát. A padlason szép tarka tyúkcikék kotkodésoztak. De egyszer, míg ő kint járdogált a virágos, pompázó májusi mezőn s leszte az egyből lefutó csillagokat, hallgatta a sötédes éjszaka gyönyört muzsikáját, a sokszor bogar egybeolvadó ciripelését, a harmatos fűvek zizzenő sóhajlásait: porig éget a faluscskában kis házikója. Mire hajnalodott s hazatért, csak az illatot rápislogó úszkát nézte, nézte sokáig. Mintha attól akarta volna kérdezni, hogy most már mit csináljon?

A falubeliek nagyon szerették Kendét. Adott volna neki mindenki valamit, de a szomorú legény nem fogadott el senkitől semmit. Udvara végében busalkodott egy szomorú házla. A tűz egyedül ezt a fészkét nem pusztította el, ezt nem eszkolagatta halálra piros nyelvével. Kende vágott a falról két ágat. Az egyiket vándorbecének, a másikat furulyának szánta.

El sem bucsuzott a falutól.

Ment, mendegélt Kende legény. Az egyik fuizlagályból harmadnapra már cifra botot lavagolt magának, de a másik lázfalgályból sehogy sem tudott kifarticskálni furulyát. Megvult annak sipja, a nyelve, akkurátusabban még a furulyafaragó mester se készíthette volna el, mégse volt ez furulya, mert nem szólt.

Más se kellett Kendének: még nagyobb busulásnak adta fejét. Egy ment, mendegélt, tovább, tovább.

— Addig megyek, míg gem nem szóla a furulyám. Megszólom én előbb-utóbb, aki vigasztaló dalat várja s akkor megszólal bizonyosan.

A bihari rónáról már Erdély hegyei közé jutott Kende. A Sebeskőrös kanyargó medre mellett egyre beljebb került Erdélyországba. De egy sötét éjszaka a Sebeskőröst is elvesztette útjában: sziklás, meredek, virágatlan, néma hegyek között bándukolt.

Es mégis mintha most valami tükös hang csapódott volna a fölkbe:

Meg ne fordulj, csak előre,
Feljutsz majd a hegytetőre.

Kende önkéntelenül felelt rá:

Várhat-e ott szép és jó rám,
Ugy-e, lesz még boldog óram.

Kende hangosan mondta e szavakat, mikor a legirdatlanabb sziklaknál gyönyörű völgybe fordult. Ott egy hófehér szakállú ember szölte rá:

Mi a bajod, ifju ember?
Mond el nekem türelemmel!

Kende hirtelen nem tudott szóhoz se jutni a csodálkozástól. Amilyen pusztá, szomorú, kihalt sziklák között ödögölt még az imént, olyan virágos tündérvölgy szőrt most fele minden pompáját. S ahol az öreg hófehér, szakállas ember állott mellette, a völgy legszűken, baláthatatlan magasságba nyúló, egészen meredek sziklahegy karcolta fejével a tarka fellegetek.

Kende még köszönni si alig tudott:

— Adjon Isten!

— Neked is fiam!

Majd az öreg tovább folytatta a beszédet:

— Már száz éve várak, édes fiam,
Vedd a furulyádat, kedves fiam,
Az én lányom kent a várban
Á te furulyád szavát várja,
Édes fiam.

Kende szomorúan válaszolt:

— Nem szól az én furulyám,
Fehérfejű szép apám.

Fonám már egy eztenedeje,
De nem szorult néla bele.

Az öreg mosolygott:

— Nem tudod te azt, fiam. Azt csak én tudom. Látod ezt a fellegekbe nyúló hegyet?

— Látom, csudalom. Azt hiszem, álom.

— Nem álom ez, fiam. Hát ennek a hegynek a tetejében van egy sziklavár. Ott van már száz eztenedeje az én lányom. Oda vitte fel a világ legerősebb sasam-darú, a tündér parancsára, mert nem akart Erdélyországból Tündérországra királykisasszony nak elmenni az én Hlító leánykam. Azt mondták a tündérek, hogy száz eztenedéig mulva él majd egy bihari faluscskában győ nagyon szomorú legény. Kende lesz a neve.

Egészen elhagyja a szerencse. Akkor aztán nyakába veszi a világot. Ide talál. Az fogja megváltani rabságából az én leányomat. Éppen ma száz eztenedeje ennek a történetnek fiam. Látod, ide a sziklavá véstem egy roválkával minden hónapot. Jól tudom. Azóta ember nem járt erre. Én gyümlöcesel, vadussal és mézzel élek. Te vagy az első ember, akit száz eztenedé óta látok. Nem lehetesz te más, csak az a bihari Kende, az én Hlító lányom megszabadtója.

— Szegény Hlító, de én hogy szabadtom meg?

— Fudd meg a furulyát. Arra majd történi valami csoda. Azt mondták a tündérek. Én hiszem az ő szavukat.

— Hiába fuvom, nincs benne nóta!

— Próbáld csak, Kende.

Kende nagyon szomorúan elkotorászta tarsznyájából a fizafurulyát, még szomoruban fujta, csakhogy elhigye az öreg szép apó, hogy nem szól biz a. De hallgatók csodát: megszólalt a fizafurulya.

Egyszer csak tizenkét tündér rózskából font erős lértát eresztett a sziklavárból le a földre. Jaj, de hosszú si volt az a rózsból font lértát!

— Nézd csak, Kende, jön az én Hlító lányom. Hat tündér előtte, hat utána, úgy hozták vissza hozzám a földre az én leányomat. Csak fudd furulyádat, Kende.

A furulya egyre szebben szólt: Hlító egyre közelebb ért a földhöz. Mikor édesapja nyakába ugrott a rózsalétrá utolsó fokáról, a tizenkét tündér úgy elszállott, mintha soha nem is jártak volna arra.

Hogy aztán Hlító és Kende lakodalmat csaptak: minék meséljem, tudom ugyis, kitalálja azt már mindenki.

A gyufa

Vadász bácsi sokszor vit ki minket a tanyára. Több volt nekünk ez a tanya Robinson szigeténél. A tanyán ugyan csak egy viskó volt, de nem is törődünk vele sokat. Annal többet ugrándoztunk a tónál, amelynek partján nádból, sásból házat építettünk. A tóban halacsok csillámlottak a közeli erdőben meg madarak énekeltek.

Örökké persze nem lelettünk a bírodalmunkban. Vadász bácsi ebéde mégis csak jobb volt a mienknél. Ha tehát megjött az ebéd ideje, Vadász bácsihoz siettünk. Értett ám ökelme a főzéshez. Egyszer majd nem pórujártunk. Ahogy lohalálban Vadász bácsihoz értünk, tréfásan mondja: mit talcs... ami azt jelentette, urlicskák ma nincs ebéd...

— Aztán miért nincs?

— Hogy miért nincs? Azért, urlicskák mert nem hoztam masnát. (Vadász bácsi masnának mondta a gyujtót.)

Nálunk sem volt masna, azaz gyujtó sé így lógó orral álltunk, mint a bőrig ázott csirkék.

— Ne feljete, urlicskák, — mondotta vidáman a bácsi, — majd lesz tűz... ny de most jut eszembe, éppen úgy jártunk, mint a nagyapám és talán éppen it, ezen a helyen. Figyeljete, csak, elmondom szép sorjában mindazt, ami itt történt.

Nagyapámmal lakott annakidején egy eleveneszló fiu. Jó tanuló volt és amellelt valóságos ezermester. Ezt a fiut Irinyi Jánosnak hívták. Nagyapám szomszédágában is laktak diákok, Ketten voltak. Az egyik tőmzi, izmos gyerekek volt, aki Kálmán névre hallgatott. Nem volt éppen rossz fiu, de jó sem. Szeretett mindenkivel ellenkezni.

Irinyi János meg a két pajtas bihariak voltak, de Debrecenben iskoláztak. Ha az idő engedte, mindig elmentek nagyapámmal és pedig ide, ahol most ti vagytok.

Vasárnap volt, májusi vasárnap. Az ég tisztán ragyogott. A rét friss zöldjében telementen virág nyilt. A kis társaság letelenedett a mi helyünkre. Kirakták az elemőzést, pófarakat, Kanakákat. Szaraz égeret szedtek. Nagyapám kotortozott a zsebében, hát uramfia, baj van: nincs nála a gyujtó, és szerzem. Csak kovája volt, de za acél és a tapló hiányzott.

Láttatok volna a megnvult arccokat. Mi lesz most? A leközlelebbi tanya is nagyon messze van.

Azt mondta a nagyapám:

— Felülök az egyik lóra és haza nyargalok. Ti meg játsszatok amíg meg nem érkezem.

Alig tünt el nagyapám, azt mondta Kálmán:

— No, ezermester, most mutasd meg a tudományodat! Gyujts tüzet!

Irinyi János nem szólt. Ottlgyta két pajtasát és amíg ment, váltig azon gondolt, kozott, mint gyujtattana tüzet. De mindhiába, amíg nagyapám ki nem ért, nem is volt tűz.

Irinyi Jánost még mindig gunyolta Kálmán:

— Te is olyan ezermester vagy, mint én!

Jánost végre is elhagyta a türelme:

— Megéred még Kálmán, hogy azzal a szállal fogsz tüzet gyujtani, amit majd föl-talállok... Nem kell kova, tapló, acél... csak egy szál, az is fából: az egyik vége piros lesz... s ha azt megdörzsölök, lángra lobban majd...

A fiuk jót nevettek. Nagyapám csitította őket.

— Jánostól minden kitélik. Én elhiszem, igazan volt nagyapámmak. A kis Jánosból ember lett, egyetemi hallgató Bécsben és ott találta föl a gyujtót...

Kevés ember gondol Irinyi Jánosra, ami kor gyujtó került a kezébe.

KÖNYVEK

Szenteleky Kornél:

Ákácok alatt

— Jugoszlávai Magyar Könyvtár. — IV. kötet —

— Azt szerettem volna bemutatni, hogyan élünk, érzünk, vágyunk, várunk, keresünk, búsulunk, hiszünk, csüggedünk, mosolygunk meg szeretünk Bácska és Bánát földjén az ákácok alatt — írja Szenteleky Kornél a könyv előszavában és ezzel megmondja, mi ennek az antológiának a lényege, célja és rendeltetése. Mert ennek az antológiának rendeltetése van. A könyvnek nem csupán a szórakoztatás a célja, ez a könyv vérbeli lüktető valóság, mozaik, amelynek minden kis részlete, csempéje: élő színe, formája, hangja, illata és íze ennek a földnek, Bácskának és Bánátnak, amelyből kitermettek. Ezt akarta az antológia szerkesztője bemutatni a maga teljességében, az ákácok alatt zsongó életet a maga kis megfontolt emberkéivel, magunk és életünk tükörképét nyújtani elsősorban saját magunknak, másodsorban pedig azoknak, akik bennünket nem, vagy csak kevéssé ismernek, hogy egy nagy szemtárgulásban felfogják vajadásainkat, apró örömeinket, érzéseinket és gondolkodás módunkat.

Az antológia megszerkesztőjének nem volt könnyű feladata, mert a rendelkezésre álló meglehetősen gyér virágszálakból egységes, harmónikus csokrot kellett összeállítani. A délszlávországi magyar irodalom meglehetősen szegény prózáirókban, s azok, akik mégis foglalkoznak prózáirással, egységes irányzat nélkül valók és valljuk be, kevés közöttük az olyan, akinek témái a Bácska és Bánát földjéből fakadók. Pedig az egységet csakis itt lehet és kellett keresni. Az irodalom, a ma irodalma nem lehet cél és talaj nélküli. Különösen áll ez a délszlávországi magyar irodalomra, amely csak az utóbbi időben kezd Bácska és Bánát földjében mind több gyökeret verni. A délszlávországi magyar irodalom nem lehet a l'art pour l'art irodalma, »-ma írni kell, és nem csevegni, be kell kapaszkodni valamibe,

gyökeret kell eresztetni... nem szabad megtagadni a földet, az időt, amelyben építeni kötelességünk. Az antológiát úgy kellett megszerkesztetni, hogy a novellák összessége egységes lelket adjon. Ez egyik alapfeltétele a sikernek.

Szenteleky Kornél megtalálta ezt az egységet, megtalálta abban, hogy az antológiában szereplő novellákat úgy válogatta össze, hogy a csokorba szedett virágok az alföldi rétnék minden ízét, színét, lelkét lehelik. És ezzel elérte célját: a gyűjteményben felvonuló írók novellái, bár cselekményük sokszor nem feltétlenül Bácskában vagy Bánátban játszódik le, bácskai és bánáti gondolatokat, sóhajokat, kurjantásokat, bánatot, örömet, vágyakat, szerelemeket és csalódásokat; az ákácok alatt zsongó élet eleven, lüktető valóságát adják.

És ez elég ahhoz, hogy a könyvnek megérdemelt és átütő sikere legyen.

(sz. s. f.)

S A K K

Olvasóink minden oldalról megnyilvánuló kérésének teszünk eleget, állandó vasárnapi sakkrovatunk bevezetésével. Rovatunkban olvasóink táborát válogatott rejtvények és sakkjátszmákon kívül megismertetjük a dunabánsági városok legjobb amatőr játékosával, valamint állandóan tájékoztatni fogjuk úgy belföldi mint külföldi versenyekről. — Minden hozzáknak intézett kérdésre pontos és kimerítő felvilágosításokkal szolgálunk. — A postán beküldött, vagy elhelyezett ládába bedobott levelekre, lapokra ráirandó: »sakkrovat! Ez új rovatunkkal is igyekszünk olvasóközönségünk kérését, s igényeit a legmesszebbmenően kielégíteni, s hisszük, hogy a vasárnapi számunk irodalmi melléklete továbbra is olvasóink ünnepi eseménye lesz.

I számú játszma.

Játszották a folkestonei sakkolimpiáson
1933. június 15-én.

Francia játszma.

Világos

Steiner Lajos
(Magyarország)

Sötét

Valtonis
(Litvánia)

1. e4, e6. 2. d4, d5. 3. Hc3, dxe. 4. Hxe4, Hd7. 5. Hf3, He7. 6. Fd3, Hgf6. 7. 0—0, 0—0. 8. Ve2, c5 (A francia védelemben kedvelt folytatás, mely látszólag sötét játéka kiegyenlítésére vezet, valóságban, mint e játszma is igazolja, fehér vezérszárny gyalogtöbbletével a végjátékban előnyösebben áll.) 9. Bd1, cxd. 10. Hxd4, He5. 11. Hxf6+, Fx f6. 12. Fe4 (Világos ügyes manőverrel nyerheti sötét vezérét, de a mozgékony sötét figurák miatt, nem juthat kielégítő eredményre). 13. Fe3, a6. 14. c4, Hd7 (Fenyegés minőségnyerés. 15. c5, Vxc5. 16. Hxe6 stb.) 15. Hb3, a5. 16. a4, Fe5 (sötét vezérszárnya megbénult). 17. f4, Fc7. 18. Vd3! f5. 19. Fxb7, He5. 20. fxe, Fxb7. 21. Fc5, Vg5. 22. Vg3, Vxg3. 23. hxg, Bf7. 24. Fd6, Be8. 25. Bacl, Bb8. 26. Hc5, Fc8. 27. Fxc7, Bxc7. 28. Ed8+, Kf7. 29. Ha6, Ke7. 30. Bh8, Fxa6. 31. Bxb8, Fb7. 32. c5, Kd7. 33. Bxb7, sötét feladta.

Hirek

Az idei mesterképzőversenyt a Jugoszláv Sakkszövetség előreláthatólag Szomborban rendezte meg augusztus hó folyamán. Noviszádot az ideai bajnok Kulzsinszki Nikola, s a fiatal tehetséges, másod helyezett Bröder Imre fogja képviselni. A versenyre mindketten komoly tréningmérkőzésekkel készülnek.

A közeljövőben a zemuni sakk-kör által rendezendő verseny erőpróbája lesz az idei mesterképzőversenynek. Noviszádot a szellemes és kitartó dr. Ilijcs ügyvéd, Szuboticát a mestererejű fiatal Schreiber Imre képviseli.

Dr. Laszker Emanuel exvilág bajnok hosszú pihenő után Párisban 30 táblás szimultán játszott 22 nyert 3 remis és 5 veszített eredménnyel.

—o—

REGÉNY

Tamás István

Bácskai diákok

(57)

Az eddigi rész rövid tartalma:
A regény fiatal hőse Szuboticára érkezett, ahol több helyen is kapott állást, de mindenhol elbocsátották. Miután már semmi pénze nem volt, a népkonyhára járt étkezni, ahol egészen jól megért a koldusok és munkanélküliek között. Később ifjúsági lapot alapított társaival.

Igy múltak a napok, közeledett a szeptember arról fantáziált, hogy írógépet veszünk és azon fog diktálni Mariskának. Egyáltalán, Mariskát úgy birtokba vette, akár egy használati tárgyat, mint egy töltőtollat.

— Nerónak képzelet magát! — így a Pility.

Mariska azonban nem zúgolódott a »túlterhelés« ellen, lassan tisztába jött a helyzettel és Demény nélkül is el tudta végezni a címírást, a ragasztást és a szállítást. A hátralevő előfizetőknek udvarias felszólításokat menesztett: haladéktalanul küldjék be a pénzt, nehogy a »lap további fennakadást szenvedjen«. A késedelmes hirdetőknél, akik harminc napra fizettek, pedig eszükbe juttatta, hogy nyilván »megfeleltek« a kiadóhivatalunknak. Járó összeg utalásáról.

Pajtás métereseket ugrált örömeiben.

Gyönyörű, halványzöld vezetősíjait a nyakára tettem, ami szinte az örületig fokozta a boldogságát, mert tudta, hogy séta következik.

— Hová mennek? — kérdezte a ház úrnője, aki ama emlékezetes patália óta most állt szóba velem először.

— Lakást keresni — feleltem közömbösen s füttyentve a kutyának, a kapu felé indultam.

— Hát mégis? — dohogta — könnyelmű fiatalember!

Ugy látszik abban reménykedett, hogy csak ijesztgetni akarom, a szívét sajdítani, hogy aztán a küszöbről visszafordulva a nyakába boruljak: »Képtelen vagyok itthagyni ezt a drága zugot!«

— A néni nem tűri a kutyát... — védekeztem.

— Één? Hát ezt ki mondta magának? — képedt el olyan őszinte méltatlankodással az arcán, hogy zavarba jöttem.

— De hisz ki akarta dobni! Utálatos dögnek nevezte!

— Ugyan miket beszél, fiam, — mérgekedett a háziasszonyom — ezt az édes kis állatot? Cucc! — csücsörítette keskeny, vértelen ajkát —: cucc! Mit kapsz a nénitől? Na?

Azt hittem, hogy káprázik a szemem, de valóság volt: kockacukrot dugott a Pajtás szájába!

— Csak azt kifogásoltam, hogy... izé... odailletlenkedik a gangra... pedig azt mondták, hogy tiszta... —

— Pardon — védekeztem —, ez a kutya szobatiszta! — a gangért azonban már nem felelek... —

Ezek után nem maradt más hátra, mint visszavonni a felmondást.

Legjobbban Demény fájlalta és a legjobban Zimányi örült a híreknek.

— A transzparens! jajdult fel a kiadóhivatal igazgatója.

— A transzparens! — lélezett fel megkönnyebbülten a főkönyvelő.

Megérkezett Lola, akit két hétre nyaralni

vittek az Adria partjára a szülei. Feketére, sült akár egy cigány.

— Afrikából jössz? — érdeklődtek a fiúk.

— Igen, huh, a kannibálok földjéről! És mindjárt bekaplak benneteket!

— Ejnye, mért vagy ilyen harapós kedvedben? — kérdeztem.

— Mert rossz lapot csináltak! Gyenge volt a két utolsó szám.

Zimányi, a smokk, aki helyettem is féltékenyen örködött a tekintélyemre, visszautasítóan nézett vele farkasszemet:

— Gyenge? Ne felejtse el, hogy uborkaszegzonban vagyunk!

Mariska ijedten hallgatta a veszekedést, majd Deményhez fordult:

— Sehol se találom a vidéki előfizetők nyilvántartóját... —

— A fiókban lesz — felelte tokáját vakargatva a direktor.

Lola most vette csak észre Mariskát. Felelősségrevonón kérdezte tőlünk:

— Ki ez?

Demény dagadó kebelével fesztett:

— Az új kiadóhivatali kisasszonyom.

Mindig első személyben és birtokos raggal beszélt róla, akár csak a lapról vagy Pajtásról: »A lapom, a kutyám«.

Mariska és Lola eddig nem ösmerték egymást. Nem mondhatnám, hogy Lola túlságosan el volt ragadtatva a jövevénytől; gyorsan napirendre is tért fölött.

— Ja úgy? — mintha királynői fejtar-tással —: Örvendek.

És az önképzőkörök beszervezését magyarázta:

— Bízátok rám! — ismételte. — Ugy fogják kapkodni a lapot, mint a promenclit!

Elérkezett a várva várt szeptember...

(Folytatjuk)

REJTVÉNYROVAT

Rejtvényszelvény
Július 2

→ Kivágás! ←

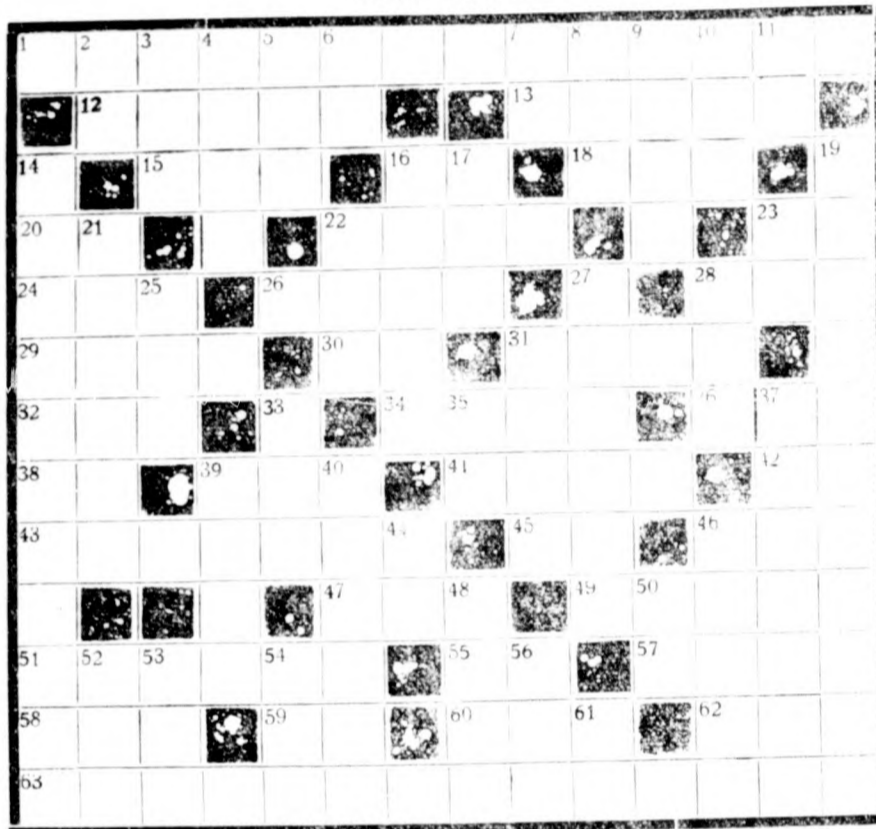
Rovatvezető: Vig Bözsi

Rejtvénymegfejtők figyelmébe!

A jutalom kiosztásában csak azok vehetnek részt, akik a megfejtéseket pontos címükkel ellátva küldik be. — A szerencsés nyerők szelvényüket házhoz kapják, nem kell feljönni érte a szerkesztőségbe. — A megfejtés két csütörtök estig kell eljuttatni a szerkesztőségbe, a rejtvényszelvény kíséretében. Legalább két helyes megfejtést kell beküldeni. — Felhívjuk olvasóinkat, hogy kép-, betű- és keresztrejtvényeket szívesen vesszünk, amelyek közül azután a helyeseket sorjában közölni fogjuk. Akinek a rejtvénye megjelenik, részt vesz a heti sorsolásban.

KERESZTREJTVÉNY

Közlő: Vig Bözsi

Vízszintes: 1. Sportesemény, 12. Testedző ügyesség, 13. Női becenév, 15. Légi idegenesen, 16. V. P., 18. Ezekből áll egy szett (lawn tennis), 20. Házállat, 22. Fonetikusan, ilyen labda is van a teniszjátékban, 23. Azonos betűk, 24. Vissza: nyelvtani fogalom, 26. Művészet, 28. Nagyközség Pestmegyében, 29. Vissza: valóság, 30. Tantal vegyjele, 31. Kecsefé, 32. Számnév, 34. Határvonal a teniszjátékban, fon. 36. Szülő, 38. Keleti uralkodó mássalhangzói, 39. Egyszerű kis hangszer, 41. Óra része, 42. Római súlyegység, 43. Játszófél másszóval, 45. Rangjelző, 46. Lázár mássalhangzói keverve, 47. Csúnya, 49. Mindegy közismert idegen szóval, utolsó betű fölös, 51. Fontos teniszszó, 55. Söhajtás, 57. Csökken, 58. Kevert sor, 59. Azonos betűk, 60. Táncot lejt, 62. Múlik, 63. Igen fontosak a teniszjátékban, fonetikusan.

Függőleges: 2. Mássalhangzó fonetikusan, 3. Pen anagrammája, 4. Ibsen-dráma, 5. Csathó

Kálmán, 6. Az ábécében egymást követik, 7. U. a., mint 20. vízsz., 8. Göröngy, 9. A teniszjátékban egy forduló, 10. Helyes sorrendben tagadószó, 11. Mutatószócska, 14. Négyes játék a teniszben, 16. Ilyen bíró is van a lawn-teniszben, 17. Teniszpályán sokszor elhangzott műszó, 19. A teniszjáték asszisztensei, 21. Budapesti jezsuita páter, 22. A gazda teszi, 23. Egyforma magánhangzók, 25. R. E. Y. 27. Kettesjáték a lawn-teniszben, 31. Vajda János egyik nagy szerelme, 33. Szenvedés, 35. Tojás nem magyarul, 37. Jugoszláv teniszfenomén, Barnestól vereséget szenvedett, 39. Közismert márka a »c« beleszúrásával, 40. Népiesen cipőfűzőre mondják, 44. Vissza: gentlement, 46. Híres külföldi futballcsapat, 48. Nyomorék, 50. Megfordítva a legközismertebb fém jelzése, 52. Karzatban van, 50. Vezeték, 54. Felfogás, 56. Kérdőszó, 61. Köszöntés ékezzettel.

Betűrejtvények

Közlő: Morgenstern Ernő, Noviszád

1

Holt & Hallo

2

almát hámozó

3

Lot ség

4

B333 Zerkovitz
d s

Rejtvénymegfejtés

A június 25-én megjelent rejtvényeink helyes megfejtése:

Keresztrejtvény. Vízszintes. 1. Királyok királya, 14. Eredő, 15. Vet, 16. Illem, 17. Ro, 18. Grf, 20. Iga, 21. De, 22. Ede, 24. Egy e öt a, 27. Trg, 28. Savo, 30. Kiköt, 31. Eret, 32. Ano, 34. Yes, 35. Ani, 36. Ef, 38. Ara, 40. Ile, 41. Er, 42.

Dug, 43. Ablakos, 44. Elt, 45. Et, 46. Eme, 47. Kos, 49. Ob, 50. Ürü, 51. Ezd, 53. Szó, 55. Mező, 57. Breit, 59. Ölen, 61. Ill, 62. Jóember, 64. Egő, 65. S. S, 66. Röl, 67. Nem, 69. Es, 70. Zömök, 72. Ryo, 74. Sejtő, 75. Okleveles mérnök. Függőleges. 1. Kereskedelmi szó, 7. Kerek ez a zsemlye, 13. A megtérő bűnösök.

Betűrejtvények. 1. Ritka a levegő fent a magasban, 2. Ez is majdnem lehetetlen, 3. Fellelős, 4. Tizenegyes.

Heti ajándékaink

Egy fénykép
„Foto Boulevard”
Studióból

Egy fénykép
„Foto Hering”
Studióból

Aphrodite
arckenőcs
Michels patika

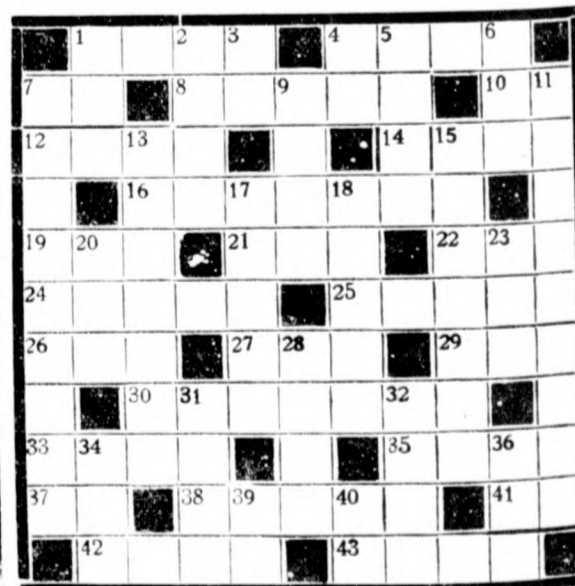
Borotválkozás
Martínovics
szalonban

Ondolás
Martínovics
szalonban

Ajándék
Evinger Katinka
iparművészettől

E héten a következők részesülnek jutalomban. Wagner József, Noviszád, Vojvoda Knityanina ul. 3. Hering Studióból egy fényképet kap. Micsity Marica, Noviszád, Gajeva 3, Foto Boulevardtól kap fényképet. Kollár Pál, Noviszád Arse Teodorovitya 15 szelvényt kap egy borotválkozásra. Stumpfögger Irén tanítónő, Bacski Brestovac könyvjutalomban részesül.

Keresztrejtvény ábra

Ezt az üres ábrát keresztrejtvény készítőink rendelkezésére bocsájtuk. Tessék kitölteni. A legsikerültebbeket közöljük.

Hol vásároljunk Kulán?

Kendő- és trikókötők figyelmébe!

Futó és Schramm gyapju- és bérionoda - K U L A
Bérionást a legelőnyösebb feltételekkel vállal
I-a gyapjúfonál különként is olcsón kapható

Jurszik János

cég

különösen versenyképes szépen fonott ballonjaival

Üveg- és porcellánárukban gazdagon felszerelt raktár. Üvegesek és vizonteladók részére kedvező beszerzési forrás. Alkalmi ajánlékokban a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig közismeretlen nagy választék, a legszolidabb árak mellett

Mosdószappanok és fűszerárúk

csodálatosan

olcsó árak

mellett

Nagy László

vegyeskereskedésében kapható

Elegáns lesz, ha

KANYÓ FERENC

varrja a ruháit

Az árak beszéljenek: úriöltöny elsőrendű szövetből, egy-szeri próbával 150 dinár, nyári ruha varrása 80 dinár

Mindennemű divatárucikkben
közkedvelt beszerzési forrás

DIESLER GYÖRGY

divatárúkereskedése.

A cég jelszava:
kis haszon, nagy forgalom

NYILTÉR

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Felejthetetlen fiunk, unokánk, unokaöcsénk és rokonunk

Orbán Vendel

halála alkalmával kifejezett részvényt nyilváníthatok, valamint a virág- és koszorúadományokért összes barátainknak és ismerőseinknek őszinte mély köszönetünket nyilváníthatjuk. Külön köszönetet mondunk a noviszádi Frohsinn dalgyuletnak, szeretett halottunk temetésén énekelt gyászadalokért.
Noviszád, 1933. július 2.

A gyászoló szülők

VRNYACSKA BANJA - VILA ZORAIDA

Étterem és pensión

Tavaly építették fel és rendezték be a legelegánsabban a Zoraida villát, amely Vrnyacska Banja legszebb helyén, a Crkveni Brd fennsíkján áll, 5 percrenyire a meleg forrástól.

Nuszonót főkéletesen szép, napsugaras szoba

Teljes kényelemmel, az erdőre nyíló terraszokkal és erkélyekkel. Megnyílt ez év június elsején. A villában **elegáns étterem és pensión** elsőrendű konyhával, úgy hogy a legdiétikusabb páciens és a legkényesebb lány is mindent megkaphat. Elsőrendű szalonzenekar hangversenyez. Tánc és hangversenyek. Az árak a helyiségekhez és a helyhez viszonyítva rendkívül mérsékelték. A villa és étterem ötezer négyzetméternyi területű parkban és erdőben fekszik, Felvilágosításokat ad Beograd, Telefon 20 808, és Vrnjci, telefon 4. Sürgőnycim: Zoraida, Vrnjci

SULYOK - fest - tisztít

rendkívül olcsó árak Oltöny tisztítás 40-dinár. Noviszád Futaki ut 12. Fiók: Zseljeznicska 25. Pliszét is vállalok

Fizessen elő a Reggeli Ujságra

Kafe „Grand“ (National) Restaurant

Szabotica, Kralja Aleksandra ul. 10

A vajdaságiak és kereskedővilág találkozó helye! Elsőrendű házi konyha! - Telefon: 16

Étterem:
Komplett ebédmenü 10-15 -- dinár
Komplett vacsoramenu 10 --

Kávéház:
Komplett bécsi reggeli 8 --
Fehérkávétéjszínhabbal 3.50
Adag 1-a fagyalt 2 --
Elsőrendű cukrászsütemények darab 1.50

Havi abbonensek telvétnek! Figyelmes, gyors kiszolgálás! Arányos terrasz! Szives partiógást ker!
BRÜLL DJORDJE

Modern fényképészeti műterem

Esküvői képek
Gyermek képek

STUDIO-HERING - Apollo udvar

Szabotica tartózkodása alkalmával feltétlenül ránduljon ki a Dunabánság legszebb nyaralóhelyére

PALICSRA

Palicsra való kirándulása alkalmával a villamos kaulautól kérjen **vacsora jeggyel kombinált villamos jegget**, mellyel Palicsra villamos, Palicsra

NAGYVENDÉGLŐBEN

vacsora és Palicsról villamos vissza **összesen 15-dinárba** kerül. Ezen jegy 2-dinár ráfizetéssel ebédjegyre változtatható át. ■ A palicsi nagyvendéglő terraszán minden nap délben és este a **CITY BOYS** fiatal vršaci és beogradi egyetemi halgatókból álló zenekar hangversenyez

MOLYOK ellen legjobb szer a „GLOBOL“
amely a legbiztosabban megóvja nyáron a téli ruháit és drága kapható kizárólag a szőrmét.

HYGIEA DROGERIABAN

K. Zsivojnovics, Noviszád, Trg Oslobodjenja és Kr. Marija Bulvar sarkán

Miért költ sok pénzt nyaralásra?

Palics-fürdőn

olcsón és kellemesen üdülhet

Szórakozások:

Terraszmozi, kabaréelőadások, minden este tánc, étel- és italversenyek, tüzijátékok stb.

Sport:

Uzás, evezés, tenisz, halászás

Elsőrendű panzió már napi 45 dinártól

50%-os vasuti kedvezmény a visszautazásnál 10 napi tartózkodás után.

Kérjen prospektust az utazási irodáktól, vagy a fürdőigazgatóságtól.

Mindenféle tűzifa, türeszgyári hulladék faszén vagon-
tételben legolcsóbb beszerzési forrás

T O T H FAKERESKEDELMI R. T.
Bacska Topola. Telefon 20. 1453

Hivatalnoknő

elsőrangú adminisztrációs erő, hosszú irodai gyakorlattal, jó bizonyítvánnyal, szerény igényekkel állást keres. Címét >Szerény< jellegére a kiadóba kérek.

TROPICALIN

valódi angol anyagból készült

teveszőrszövetet

méterenként
68.- dinárért

ajánl:

Fabrika Kanapa i Užarije d.d. Odžaci

Lerakat:

Noviszád, Kralja Aleksandra 19. Telefon 30-53

Üzletmegnyitás

Tisztelettel értesítem Noviszád és környéke n. b. közönségét, hogy 1. évi július 1-én a rom. kat. hitközség hársalotájában (Telecki és Russics utcák sarkán) modernül berendezett

üzser- és csemegeüzletet nyitok

ahol minden a szakmába vágó cikket a legolcsóbb árnak mellett a legjobb minőségben fogok árulni. A n. b. közönség szives pártfogását kérve vagyok teljes tisztelettel!

Baumgartner Fidellus

16 házból való fia tanoncok felvételik.

Kárpitos és paplanos üzemenket

Pasicseva ucca 19 szám alá

helyezzük át, mely alkalommal **július 3-tól 10-ig**

7 olcsó napot tartunk

Ne mulassza el ezt a rendkívüli alkalmat!

Tapetarsko i Jorgandžijsko Poduzeće

Vigyázat, új cím: **PASICSEVA U. 19**

Vasiljev Branko

cipőszalonját

áthelyezte

a Kr. Marija Bulevarra

a gyógyszerár mellé 2102

Felhívom a n. b. közönséget szives figyelmükre, hogy a következő újonnan beszerzett legmodernebb

plissé gépemre

amelyen legújabb időkben végzek mindenféle felszerelési megrendelést, a legmérésre alkalmasan.

Egyben felhívom szives figyelmüket, hogy üzletemben továbbra is saját gépeimen végzek

azsurozást és endlizést, kézi- és géphimzést

a legkényesebb igényeket is kielégítően, ugyancsak mindenféle gombathúrást, azonkívül szakkereskedés végző és mindenféle kézimunka montirozást, valamint vállalom szírná és perzsa szőnyegek stuccolását, a minden e szakmába vágó munkák teljeskörű és gyors elvégzését.

Előnyömdámban mindenféle új minta óriási választékban. Egyben értesítem a n. b. közönséget, hogy üzletemben vállalom **ruha és kézimunka testest** valamint ruhatisztítást is.

Tisztelettel!

özv. Nagyfejeőné

előnyömdá és kézimunka üzlete

Noviszád, Kraljica Marija u. 2. (Srpska Matice épület)

Beograd

egyedüli vegetáriánus vendéglője! Hygienikus kiszolgálás. Szerbül, magyarul és németül beszélünk. Reljina ulica 2, a Zeleni Venacnál. 2055

Épület-, portál- és bútorfestést

legolcsóbban és legszebben készít

Rizsanji Péter Szubotica

Harambascseva t. (Lilka mellett)

HIRDESSEN

a Reggeli Ujságban

A Sztari és Novi Becsej között közlekedő „Miroslav” hajó menetrendje:

Sztari Becsejről indul: 5:15, 9:15, 12:00, 15:15, 20:00
Novi Becsejről indul: 7:30, 10:15, 14:00, 17:30, 21:15

Menetidő 30 perc. — Vasárnap délután ötszemélyes kiránduló csoportnak kedvezményes jegyek

Zseniális találmány!

Fagyasztás melegeggel!

ELEKTROLUX

L. 1. típusú villany- gáz- vagy petróleumüzemű, Házikincs hűtőszekrény. Motor, kompresszor, folyóvíz, lámpa és üzemellenőrzés nélkül. Allandóan friss élelmiszerekkel rendelkezhetünk. Jéget készíti. Mentokinin és bővebb felvilágosítás

Ing. KNAPP, NOVISAD

Kr. Petra 23. l. em. jobbra

Paraszívó és parkettfényesítő gépet 18 havi részletfizetésre.

Provizions akvizitöröket (nőket) keresünk helyben

„KOD LOVCA BEOGRAD“

Ülők: Noviszád, Kralja Petra 25.

Nagy választék fegyverekben, töltényekben és az összes sportcikkben. — Semperit autógumi, Edison Bell Penkala, gramofonok és lemezek részletfizetésre is

FIGYELMEZTETEM,

hogy gondoljon a gyümölcs eltevésre

Most már drágább a cukor

1 kg 12.50

Az ára folyton emelkedik

M. Sugar, Subotica. Tel. 47

Utazóközönség felhívom figyelmüket saját gyártmányú „Sas” védjeggyel ellátott valódi

VULKANKOFFERJAIMRA

melyek könnyűek, tartósak és olcsók.

DIETRICH NOVISAD, Trg Oslobodjenja 4.

Halottaink emlékének megőrzése a legjobb emberi érény.

GOLGOTA

temetkezési vállalat a legmesszebb menő igényeknek megfelelően elsőrendű új felszereléssel, villanyvilágítással és falvédó szerkezettel (a falakba nem verünk szegtet), nagy raktár érc és saját készítésű fakoporsókban, szemfedelek és koszorukban, exhumálás és szállítást bárholn bár hová vállalunk. A legolcsóbb kiszolgálás.

LENKEY IMRE ES FIA

>GOLGOTA< TEMETKEZESI

VÁLLALATA

Noviszád, Uspenzka u. 12. Telefon 26-90